

FREDR. CYGNÆUS.

SAMLADE ARBETEN.

POETISKA ARBETEN.

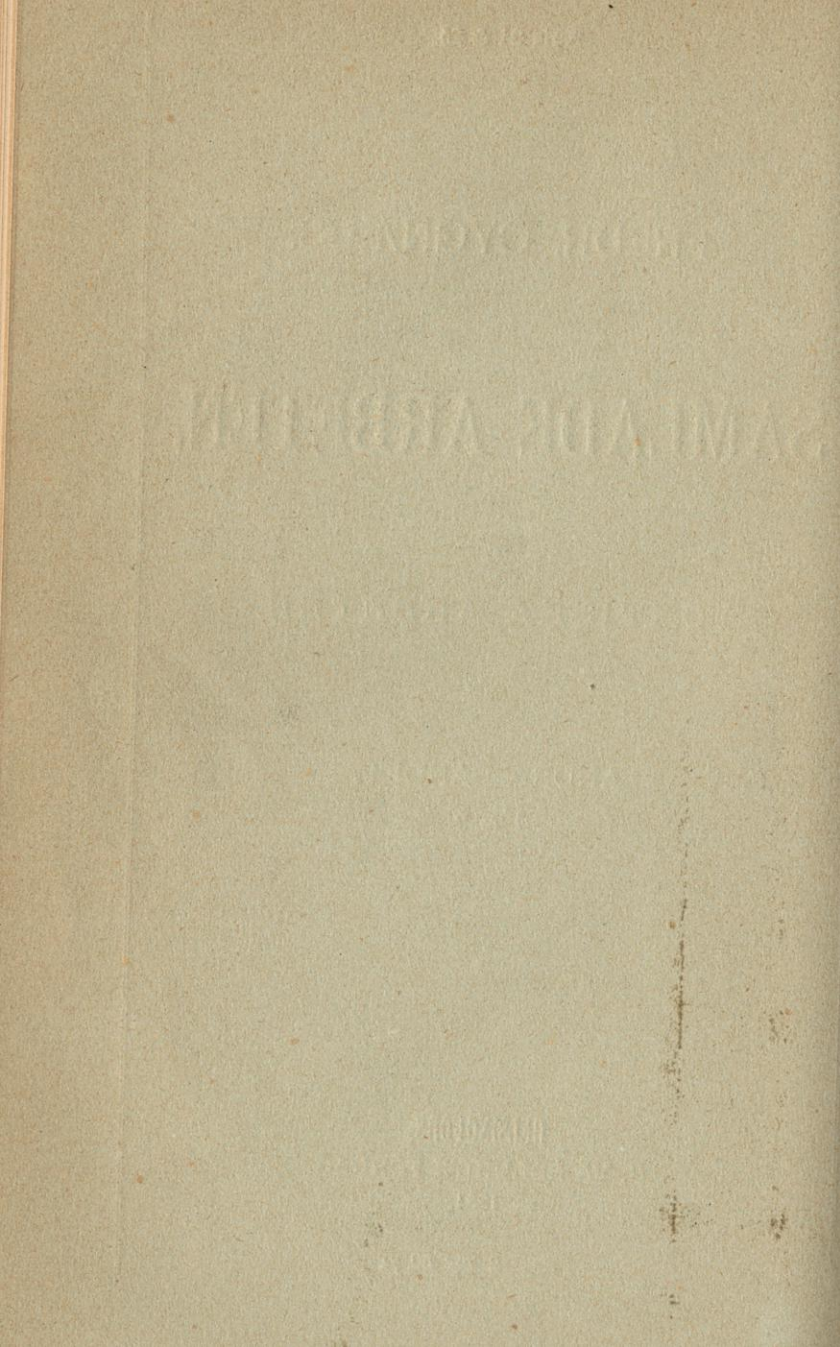

ANDRA BANDET.

1 & 2.

HELSINGFORS,
G. W. EDLUND'S FÖRLAG.
1884.

FREDR. CYGNÆUS.

SAMLADE ARBETEN.

VIII.

HELSINGFORS,
G. W. EDLUND'S FÖRLAG.

1884.

FREDR. CYGNÆUS.

SAMLADE ARBETEN.

LYRISKA DIKTER.
POETISKA ARBETEN.

ANDRA BANDET.

HELSINGFORS,
HUFVUDSTADSBLADETS TRYCKERI.

1884.

FREDR. CYGNÆUS.

SAMLADE ARBETEN

POETISKA ARBETEN

VII

ANDRA BANDET.

HELSINGFORS

HELSINGFORS
G. W. EDLUND & SÖNER
BOKFÖRLÄGGARE OCH TRYCKARE

1864.

LYRISKA DIKTER.

II.

Konungsgrafvarne i Egypten.

Såg du arbetarn, som med sinnet hetsadt,
Liksom hans mejsel, hugger åt en främling,
Af honom aldrig känd, en ståtlig grafvård?
Så slafvars händer bröto ock vid Nilen
Ur klippan idogt tunga minnesmärken
Till börda för den jord, hvari låg jordad
En främling, knappt till namnet känd i landet —
Ty det är Friheten, som blef behedrad
Med vården, upprest af heloters armar.
Uti en ifver, brännhet såsom öknen,
Hvars sand af vinden hånfullt kastades
Mot jätteverket, detta vardt fulländadt.
Man kunnat tro: såsom en enda man
Ett folk sig rest för att ett stenrös hopa
På sin tyrann, som skendöd utsträckt låg.
Han, vaknad, så ju måste dö på allvar.

Hektor.

Innan Häfdens morgonrodnad på dess första vårdag grytt,
Du dig lyfte lik en dimma, som för närmsta vindpust flytt
Bort till molnens dunkla hålor, utan lefvande gestalt,
Utan minne, utan framtid, rinnande i verldens allt.

Då kom Dikten: vid dess stjernljus gjöts din hamn i herrlig form,
 Och ditt namn bars upp af vingar, starkare än öknens storm,
 Stor du vardt, som omkring blanka hjelmen flutit himlens blå,
 Och dess strålar skulle flätat sig till buske deruppå.
 Och hvar helst ett ljud från Hellas' dikter klang i ljusnad nejd,
 Trädde Hektors bild ur natten, hjeltehög i frid som fejd.
 Städer grusats, tempel ramlat, sånger somnat, kungar glömts,
 Nästa nattens gift förtärde, hvad om qvällen högt berömts;
 Hägnad stod dock Hektors ära, som om skölden blifvit smidd
 I den verkstad, hvarest töjes evighetens vingars vidd.
 Diktens fosterson, du ärfde verklighet, som Häfden gett
 Ej ens åt de höga hjeltar, hvilkas bragder sjelf han ledt.
 Bruten låg kring dig i spillror tidens fallna spiras makt:
 Intet från din bild han tagit, ingen fläck dertill han lagt.
 Stoftet, som den vilde segrarns hån omkring din hjessa gjöt,
 Sköljes bort i rena glansen af den offerkrans, sig slöt
 Kring ditt ädla hufvud, fallet för ditt land, ditt folk, ditt hem,
 Likt ett vårdtorn, hvarur blickat räddningshoppet sist till dem,
 Hvilkas köl, af blixten krossad, kläms af klippor, vind och våg. —
 Den förtryckte städs sitt öde uti ditt förklaradt såg.

Fåfång var din strid. Millioner stridt den fåfångt se'n som du,
 Men på jorden har ej klappat något ädelt bröst ännu,
 Som ej gerna velat krossas för en sak som din så skön,
 Äfven om ej dikten bjudit, som åt dig, odödlig lön.

Segrarn och den fogelfrie.

I.

Som en stålblå sköld sig lyfte
 himlen öfver Babylon;
 På dess rundels högsta hvälfning
 gjöt sin buckla österns mån;

Nattens frid derunder slagit
läger åt dess skuggors tropp,
Som fann skygd bland parkens palmer,
burna högt af luften opp,
Eller, lutad ned mot stranden,
drack ur Eufrats söta flod.*)

Voro dessa böjda skuggor
allt, hvad ännu återstod
Af det lif, som fordom rörde
sig i brokigt hvimmel vid
Dubbelflodens låga stränder?
Var der redan grafvens frid,
Som sin dunkla vinge bredde
öfver dessa murars hvalf,
Resta för att trotsa himlen,
att förtrampa jordens skalf?
Hade Ninus' älskarinna,
afundsjuk, sitt forna folk
Under dessa mausoléer
nedsänkt med samma dolk,
Som i hennes konungs hjertblod
vidgat sig till spirans prakt?
Höllo endast nattens stjernor
nu kring Babelstornet vakt?

Nej! än genom folkets ådror
lifvet flöt på grumladt blod;
Men der rörde sig ej mera
detta djerfva herrskarmod,
Hvilket fordom kastat länder
till en ödmjuk fotapall
Åt sin segerdruckna lycka.
Under segerstodens fall

*) Eufrats välsmakande vatten anses äga en egendomlig sötna.

Längesedan låg begrafven
folkets ära, folkets makt,
Och på spillror af sin storhet
det till dvalans ro sig lagt.

Men lik drömmen, hvilken vakar
öfver dvalans feberro,
Segrarn står i Babelsborgen,
forna kungars örnabo,
Och ur natten af sitt sinne
blickar mot naturens natt:
Ser, hur stjernan föll från fästet,
på hvars höga thron den satt,
Ser, hur eldar, fjerran tända,
sjönko i sin askas bål,
Hörer krigarrop, som irra
omkring lågan utan mål,
Dignande mot flodens bäddar,
rinnande i luftens blå.
Genom Alexanders hjerta
nattomhöljda tankar då
Vildt hvarandra undanjaga,
som, när stridens slut är när,
Hären, hvilken vunnit slaget,
tränger flyktingarnes här.
Uti minnets månskensdagar
herrskaens hjeltebana låg
Nu, omätelig som världen,
för hans blick. Men, hvart han såg
Öfver den, han tror sig höra:
segrans dag är redan all.
Endast ett af dig numera
ryktet lära kan: Ditt fall.
Hur, från segerlyckans branter
hem till grafvens marmorfrid

Ned du sjönk, skall det förkunna,
hördt af en odödlig tid. — —
Sjelf ej mer du är densamme,
den du en gång varit har,
Och utur ditt mörka sinne
ryktet sina färger tar.
Skåda! vid det brända Thebes
fackelljus det söker opp
Käroneas täflingsbana,
der ditt unga segerlopp.
Fälde Grekeland och löste
mot det fallnas hjertelik
Det Kambun'ska bergets örnar,
undan hvilkas hemska skrik
Sångens glada ton flög biltog,
hvilkas mordlust hädandref
Talarns fria ord i landsflykt,
då din hjeltedikt du skref
Med ditt svärd kring solens länder,
i förstörda städers grus,
Hvarpå sväfva vänners hamnar,
dräpta under blodigt rus.
Ryktet minns, hur öfvergifven
utaf feqa slafvars hop,
Störtad från en thron, som krossad
öfverhöljt hans klagorop,
Af en lifvakts skara omhvärfd,
hvilken hotade hans lif,
Desse länders konung andats
genom sår, dem mördarns knif
På den adle slog förrädiskt.
Ödemarken ensam höll
Gästfritt upp det stenbäddsläger,
mot hvars ro den trötte föll.

Ryktet ropar, att han offrats
    åt ditt vilda krigarmod.
Tror du, att den tår, du utgjöt,
    mäktar aftvå detta blod?
Skall det klarna uti böljan,
    kastad hän af Ganges' ström
Mot din segeräras gränser,
    gränserna för sagans dröm?
Hvad skall atheniensarn säga
    om din lefnad, om din död,
När du faller bort likt skummet
    ur pokalens öfverflöd?
Ve! Demostenes skall krossa
    dig, du Ammons ljugne son,
Och den Iliad, du mente
    dig ha' diktat, skall hans hän
Sönderrifva, liksom molnet
    sönderslits af blixstens svärd
Stor, som jorden, *du* dig trodde;
    stor *han* blifver som en verld.
Öde natten dessa tankar
    bar till Alexanders själ,
Och den förr så ljusa verlden
    tycktes hviska sitt farväl
Åt den höges hjertesinne,
    hvilket fordom öppet låg
För hvar ädel känslas tjusning,
    liksom oceanens våg
Hvälfver sig i stolta rundlar
    emot middagssolens glans.
Stundens bistra makter rifvit
    blad utur hans äras krans,
Och med smickrets lumpna krypväxt
    pannans ädelhet förrödt.

Och på rena hjelteelden
lidelsernas aska strött,
Så att höga banan skymdes,
att i dystert töckengrätt
Flutit hän hans ljusa ungdoms
herrligt klara himmelsblått.

Men från denna himmel susar
till hans hjerta än en gång
Andan utaf rena fläktar,
hvilken sjunger ljuft en sång
Manande till bättre bragder
än de, han har utfört sist,
Och att återta' den ära,
segraren, besegrad, mist.

Af den ende ovän, hvilken
han ej mäktat kufva än,
Träder bilden fram ånyo;
men nu strålar skönt kring den
Ädel höghet, och med vördnad
helsas den af hjeltens röst:
„O! Haf tack för varningsorden,
dem du sände till mitt bröst.
Dig, Demostenes, jag glömde;
mycket glömde jag med dig,
Ej ett solpar ryms på himlen,
sade jag i forna krig;
Men mitt svärd, hur långt det sträcket,
får nog rum på samma jord,
Hvilken undrande skall lyssna
evigt till ditt ljungeldsord.

Fast, som yngling, dig i striden
jag har slagit, dock som man

Jag din storhet lärde älska,
jag ditt snille vörda kan.
Derför trängde sig ditt minne
fram till dessa nejders dy,
Der så mycken storhet ligger
jordad. Minnet manar: fly!
Sträck till qvällens fjerran länder
hän din kosa, utvälj der
För din lefnadsafton banor,
sköna som din morgons här!
Ja, min ljusa morgons eldar
tändas snart på vesterns berg,
Och kring dem skall världen skimra
snart på nytt i ärans färg.
Ej, Demostenes, vi kunna
blifva vänner: hatet var
Ju din höghets thron. Från denna
Filips thron du skakat har
Och min egen. Men beundra
skall du en gång ännu mig;
Och jag lefvat nog på jorden,
när jag äras utaf dig.
Ej min spira kan du ärfva:
spiran vore dig för tung
Liksom svärdet. När jag bortgår,
blir den värdigaste kung;
Och du får mot honom strida
ut din långa hjeltestrid,
Tills af höga gudar unnas
åt den trötte grafvens frid“.

Tvekande i morgonglansen
böljan låg vid Sunium;
Pallas-templet såg dit neder,
hvitt som gårdagsvågens skum.
Vaknande med strålar lekte
vindarne på marmorgrund,
Utan att de sjelfve visste,
hvar de öfver verldens rund
Skulle ställa vilda kosan.
Tveksamt, liksom deras hop,
Sväfvade kring land och vatten
rycktets genljudsfulla rop,
Som förkunna, att den store
Alexander finns ej mer,
Att han, snar, som förr till seger,
hastat bort till grafven ner.
Folkens öra knappt än vågar
sätta tro till dessa ljud,
Folkens sinnen fullt ej fatta
döden af en segergud;
Men de känna dock en börda,
hvilken hvilat länge tung
Öfver deras hjertan, smälta
hän, och gammal liksom ung
Andas friare. Af stunden
ammas djerft ett vingadt hopp,
Som ej har ett sorgligt fordom,
och som blickar trotsigt opp
Mot de faror, som ej finnas,
då en framtid gömmer dem.
Atheniensarn skådar åter
stolt på sina fäders hem;
Större tror han sig och verlden
vidare, fast blott en man
Gått ur denna bort. I templen
tända skaror offer an;

Öfver torgen andra strömma;
 och de gamle pläga råd,
 Men de unge stormigt mana
 upp hvarann till djerfva dåd.
 Snart från mun till mun bland dessa
 flyger fram ett högtidsnamn.
 Hör! Den man, som bär detta,
 lagerkrönt till hemmets hamn
 I triumf skall återföras;
 nederbrytas fängslet bör,
 Der den höge fordom dvaldes.
 Dessa varma rådslag hör
 Någon, som, fast gammal trängt sig
 ibland ynglingarnes flock:
 Munnen teg; om vishet talte
 silfret på hans hjessa dock.
 Hvarje blick till honom vändes,
 och hvar fråga sig ett svar
 Af den åldrige förbida:
 han Demostenes ju har
 Skådat kämpa mot naturen
 och besegra henne först,
 Tills han mot tyranner stridde,
 ibland talets hjeltar störst.
 Säll den gamle alla prisa,
 ty han talets thordöns ljud
 Hört det häpna folket skaka,
 som Olympens dundergud
 Jord och himmel. Alla ropa:
 „rädda kan oss ingen ann',
 Än Demostenes allena.
 Ensam mera värd är han,
 Än de alla, hvilka tala
 Hellas' fria tungomål.

Han skall elda alla sinnen,
leda till ett enda mål
Alla greker, väcka åter
upp utur förtrampad graf
Forna tiders gudastorhet,
hvilken segerära gaf.
Talets storm barbaren kastar
undan till hans öknars sand,
Talets eld skall svärden hvässa,
smälta alla bojors band.“

Tyst den gamle lyss till ropen,
skakande sitt hufvud blott,
Ormagropen, der så mången
giftig plan fullbordan nått.
Men när ljudens svallvåg lagt sig,
höjde han till slut sin röst,
Så som mot de sista blommor
hånfullt hviner iskall höst.
Han förtäljer, hur' besoldad,
köpt utaf barbarens guld,
Talarn till sitt sinnes låghet
lagt sin feghets lumpna skuld.
Hur' han flydde främst i striden,
der han lofvat att stå främst:
„Ej bland talare den bäste,
är han ibland menskor sämst.“

Så den gamle. Rådlöst lyssna
ynglingarne till hans ord,
Som på deras hjertas känslor
öfvade sitt nidingsmörd
Och den landförviste bortdref
från dess äras helgedom,
Fällande den icke hörde
ned med gift af smädlig dom.

Men när gråe smädarn bortvek,
 flydde ock de ungas dröm,
 Som det lösa bladet kastas
 darrande af bergets ström.
 Och en stod, som deras undran
 dragit fram från gömslet re'n
 Nu, förbannad uti spillror
 krossas emot torgets sten.

II.

„Folkets fäder sig högtidligt samla
 På den öppna platsen. Lätt de gamla
 Kännas af sin ädla silfverkrona,
 Hvilken ensam Cekrops söner skona.“

„Men der längre bort sig modigt svingar
 Folkets ungdom uti mörka ringar;
 Längst i fjerran sköna qvinnor dröja,
 Höljda blygt i silfvervirkad slöja.“

„Ljufligt af det bruset smeks mitt öra,
 Förr så vant att dettas väljud höra.
 Nu det lyssnat länge re'n förgäfves;
 Folkets röst af snaror, fjättrar qväfves.“

„O! Hur skönt att denna stormen styra,
 Dit man vill; dess obestämda yra
 Blidka, leda endast med det bandet,
 Som från hjertat går — kring fosterlandet!“

„Midt i svallet trygg står talarstolen,
 Som i verldens medelpunkt höjs solen:
 Det blir mörker, eller ljus det blifver,
 Allt som talarns eld det föreskrifver.“

„Jag blott ville kring dig gjuta *glansen*,
Ädla folk! Du, rättvist tacksam, *kransen*
Jublande omkring den panna vridit,
I hvars fåror all din sorg har skridit.“

III.

Dessa ord en väg sig spränga
Genom mörka moln, som stänga
Djupt i natten ljusets här.
Men till talarstol sig höjde
Blott ett berg. — Hvem var den böjde,
Som så hög ändock stod der?

Hufvudet för honom blotta
Eller honom fräckt bespotta:
Ej du eger annat val.
Ingen såsom han de drömmar,
Hvilkas dikt kring folken strömmar,
Bundit i odödligt tal.

Nu den gamle, djupt förtryckte,
Fogelfrie drömmarn tyckte,
Att han stod på Cekrops torg,
Midt ibland Athänes skaror,
Glömde, biltog, alla faror,
Glömde, sorgbetyngd, all sorg;

Trodde, att han folket hörde,
Fast blott stormen vågor körde
Emot främlingarnes strand,
Hvarpå ömsom skuggor skredo,
Ömsom bleka strålar gledo,
Dignande från molnens rand.

Och han hoppades att rädda
 Med sitt ord de fräcka, rädda,
 Hvilkas massa var — hans folk;
 Att han kunde upp dem bära
 Till *sitt* hjerta, att *hans* lära
 Var af *deras* trogen tolk.

Han för mycket gaf. De togo
 Allt hvad tagas kunde: logo,
 Då hans hand ej gjutit blod.
 Ve de fräcke! Armens styrka
 Djuriskt vildt de endast dyrka,
 Icke själens högre mod.

Hans dock var det enda välde,
 Som, när Alexander fälde
 Allt, och Filip allting band,
 Stod, okufvelig som tiden,
 Om ock svärdet uti striden
 Hade svigtat i hans hand.

Och när smädarn sina öden
 Ödmjukt fick af våldet, — döden
 Blott åt talarn lagar gaf.
 Som han lefvat, så han dödde!
 Helgerån hans lif förödde;
 Men ett altar blef hans graf.

Alcibiades.

„Ser Du, när solen går till hvila der, Thimandra,
 Bakom vårt hemlands sköna, helga berg,

Då följer allt, som andas dess exempel.
Sin vinge hvälfver fogeln till ett näste,
Hvari dess trötta hufvud finner ro,
Och åt den sjelf ett stilla fridsäلت bo
Erbjuder trädets krona eller bergen.
Hvart vilddjur, jagande vid dagens brand
Med lika brännhet ifver efter rof
Och jagad sjelf utaf en hungrig skara,
Det finner dock till slut, när qvällen släckt
Den vilda ifvern och det bloss, som ledt den,
En kula, der det har sitt säkra hem.
Och sjelfva vågen, som om dagen kämpat
Med storm på vreda fjärdars tummelplats,
Den smyger sig omsider dock med qvällen
Bak klippan, hvilken, medan dagen varat,
Den skulle krossat — och der finner frid,
Lik seglarn famnad utaf hemmets hamn.

Så har, när dagen sjunkit mot sitt slut,
Allt i naturen dock ett hviloläger,
Ett hem, som det med fröjd sitt eget kallat.
Och dagakarlen likaväl som kungen,
Hvars fjettrars tyngd hans skuldra dittills böjt,
Ser utaf qvällens milda fingrar öppnad
En dörr, som leder till den hyddas frid,
Hvars okränkbara tempelprest hon är.
Alcibiades blott, hvars rika hand
Så månget folkslags vågskål makligt bar,
Der segrens lott och undergångens vägdes,
Var sedd med afund utaf tusende
Och dock med kärlek utaf många fler,
Den rikt begåfvade med snillets skatter,
Han står mer arm än allt uti naturen
Och allt i menskligheten, när hans qväll
Utaf allt mer förlängda skuggor höljes.
Ja, jag är trött, Thimandra, att så irra,

En hemlös främling i den vida världen,
Hvari mitt rykte är så hemmastadt.
Den tid är all, då detta stormens lif,
Då denna skumbetäckta böljas strid,
Då örnens tåg, den starkt bevingades
Omkring omäteliga höjders rymder
Sin tjusningskraft uppå mitt hjerta öfvat.
Som stormen, vågen, örnen, menskan, allt
Vill gå till ro, när hvilans stund är inne,
Så längtar jag till hvila äfvenväl
Uti ett hem, der jag ej nödgas tigga
Förrädiskt gästfrihet utaf barbarer,
Som kunna räcka gift uti hvar dryck
De bjuda smilande åt trötte vandrarn;
Som kunna dölja dolkar i den arm,
De böja omkring vännens lif till helsning;
Som virka utaf sina hala ord
De snarors garn, hvari de vilja fänga
Den gästväns lif, som ej sitt ord vill väga,
Misstänksamt stående på bakslug vakt.

Skall hemlös jag på jorden ensam irra,
Jag, som dock ärft det skönsta hem på jorden,
Du herrliga Athen, Du världens krona,
Hvars glans sig ter, så långt som ögon öppnas
För mensklighetens skönsta strålars ljus,
Mot hvilket all barbarens prakt och makt
Förbleknar likt ett irrbloss inför solen.
O, Dig jag älskat städse, älskar Dig
I denna stunden mer än någonsin.
Af ungdoms öfvermod, förmäten stolthet
Att ha mitt hem i världens första stad
Har jag Dig bringat skada någon gång,
På det Du skulle se, hvad den förmår,
Som tackar Dig för lifvet, för det snille,
Af hvilket Lachesis de ämnen tar,

Hvaraf hon spinner lifvets trådar åt
 Nationerna. Men om jag skadat Dig,
 Har ur min själ så mången perla jag
 Dock hemtat opp till prydnad kring din tinning,
 Som ej fördunklas kan, så länge tiden
 Ej lyckt de ögon, i dess panna stråla.
 Till Dig jag längtar hem tillbaka. Famnad
 Af Dig, skall hvarje kraft, som irrat fredlös
 Utur min barm, jag binda till en krans,
 Hvaraf din ära blir odödligt krönt.“

Hannibal.

Jag forskningsfacklan tog med tveksam hand
 Och gick att söka upp de stora döda,
 Som fram ur grafven stå i häfdens land
 I evig herrlighet: — ty till dess strand
 Allena Lethes vågor härjande ej flöda.

Och då jag der mitt öga lyfte opp,
 Det bländadt snart tillbaka föll för ljuset
 Från en gestalt, som, ej af årens lopp
 Och stormens böjd, skred högre än det hopp,
 Som upprätt står, der allt ren sjunkit djupt i gruset.

Han fåfängt segrar. Mera makt han gaf
 Blott åt det folk, han sträfvat att förgöra.
 Sitt eget ser han lutadt mot dess graf,
 Tillbaka kastadt våldsamt från de haf,
 Som vant sig att dess flagg till guld och ära föra.

Men se! förgäfves ej likväl det var,
 Som han så länge kämpat, vunnit, lidit,

Fastän hans blodsådd andra frukter bar,
Än dem han anat: verlden i förvar
Tog det, som seklen framfödt, der han stridit.

Han smidt de senors kraft på blodig härd,
Som romarstormen öfver jorden burit.
Mer långt än gnistan, väckt ur stålhårdts svärd,
Flög ljuset, segrande från verld till verld,
Som vingar fått, der han sin djerfva lager skurit.

Scipio.

Dödens yttersta suck
Andas i flämtande barm:
Djupt ur ett mördadt folk
Tränger den sucken fram,
Lyftande slöjan af eld,
Bredd kring dess väldiga bål.

Se! vid lågornas sken
Flammar ditt anlete hemskt.
Var det droppar af blod,
Ögat ömkande gjöt?
Tårarnes släckande flod,
Rann den på nidingabrand?

Ja! på ditt eget dåd,
På ditt odödliga mord,
Hvarmed Kartago fällts,
Faller den tårens lögn,
Sköljer den brännheta fläck,
Som på din härlighet tär.

Men, bedårad, en värld
Tårarnes perltyngd har vägt
Mot Numantias stoft,
Mot Barcinernes stads;
Tyckte den lyfta det högt
Upp emot blånande rymd.

Aningen skymtade fram
Genom ruinernas brott,
Hviskade hotfullt dock,
Att de väldiges svek
Fälls ock af hämnaren: Tid,
Djupt såsom offret för våld.

Idogt i smickrets famn,
Gudarnes hycklande son!
Togs ditt rentvagna namn.
Gudar, som sveko, flytt. — —
När släcks i sanningens ljus
Äfven din skenfagra dygd?

Julius Cäsar.

Roma redan öfver jordens länder,
Dränkta i sitt blod, sått draketänder,
Som belysta utaf tvedrägts bloss
Växte hastigt opp till jättemänner;
Och likt skuggorna, då mordet bränner
Höga städer, mellan ljus och mörker
På ruiner mot hvarandra slåss.

För triumfens vagn då hela världen
Skulle fångslad spännas; gården

Som dess alla skatters guld bli rik.
Örnen, som flög framför legionen,
Byter sig i rofvets korp, den sonen
Af dig, Rom, släppt lös att slitas
Om sin moders Tibersköljda lik.

Liksom blixten från det moln sig kastar,
Som af träskets dunster smittas, hastar
Cäsar ifrån sitt och lastens hem.
Äfven i hans stora sinnes lågor
Tidens stormar hvirflat stoft, och vågor,
Gyttjefyllda, drifvit för att släcka
Ljusets gnistor, stigande ur dem.

Men när han på Alpens spets sig lägrar,
Renad, ur dess klyftors jättebägrar
Friska, fria luften drack hans själ.
Skuggan flyktar åter bort för ljuset,
Ned mot djupet dignar tunga gruset,
Som sig lömskt i yeck af andens vingar
Gömt och dennas ädla krafter stjal.

Och fast ned mot slätten Cäsar drager,
Slocknar icke mer den bättre dager,
Hvilkens klarhet för hans blickar brann.
Äfven här han möts af öde ställen,
Dock ej lika dem, som svepts af qvällen,
Utan dem, som morgonsolen icke
Än ur nattens famntag lösa hann.

Nya krafter fram på banan stiga
Att den gamla tiden djerft bekriga
Och att fälla det, hvars tid var all.
Men fast qvällen hotar lefnadsdagen,
Vid som verlden öppnas sarkofagen

Att den undanträngda tiden rymma:
Lik en seger strålar än dess — fall!

För de sista striderna, den gamla
Tiden ville all sin styrka samla:
Gjöt den in i Cäsars djerfva bröst.
Högre lyftes ej ett romarsinne
Än, o Cäsar, *ditt*, då fädrens minne
Utur tusen segerplatsers grafvar
Till dig helsning bar med anderöst.

Och det stärks än mer, då stormar brusa
Ifrån skogar, hvarur folkslag rusa,
Hvilkas namn till verlden förr ej hann.
Cäsar af de vilde ej lärt — gråta
Scipios falska tårar; men förlåta,
Hålla tro och älska in i döden,
Fast hans kärlek svikits, lärde han.

Och de trotsigt honom äfven lärde
Att ej mer *barbariskt* menskovärde
Mäta upp på nyttans romarvåg.
Men *han* viste dem, som han bekämpat —
Se'n han dem besegrat, fast ej dämpat
Deras tappra sinnes hjeltelynne —
Väg för deras framtids romartåg.

Nya tidens ande så den störste,
Roma födde, dref att bli den förste,
Som germanen in i Rom har bragt,
Icke fången mera för att pryda
Segertåg, men att *dem* lära lyda,
Hvilka hittills uppå jordens hjerta,
Det de krossat, fräcka foten lagt.

Höge Cäsar! Ej ditt jättesnille
 Kunde skönja målet, dit du ville,
 Kastad mellån tvänne tiders krig.
 Som diktator visste du befalla,
 Ej i dagen fädrens skuggor kalla,
 Ej besegra mer den nya tiden,
 Hvilken väpnat Brutus' arm mot dig.

Äfven Brutus trodde dock, att dolken,
 Som han slipat att befria folken,
 Var af forna åldrar blodigt lån:
 När den store Cäsar för den milda
 Svaga Cnejus' bildstod föll, den vilda
 Romartiden uti högtidsdrägten
 Låg dock slagen af sin egen son.

Carnot.

Klemigt ögonblickets foster gråter,
 Att den höga kraften myllats ner
 Djupt i romargrafvar, och ej ser
 När den, majestätisk, än går åter.

Så ditt Cato-hufvud upp du höjde,
 Strålände af forntidsglans, Carnot!
 Fastare än han du stod ändå.
Han för Ödet, *det* för dig sig böjde.

Som Kronions oåtkomna händer
 Blixtar göto öfver verldens allt,
 Drabbande, der du det sjelf befallt,
 Ut du slungar jättekrigets bränder.

Der de slogo neder, bäfvar jorden,
Och dess remnor slitas till en graf,
Som sitt skygd blott åt ditt hemland gaf,
Till en grift för fienderne vorden.

Folken famla uti nattlig irring
Likt kometer, ryckta ur sin stråt;
Ensam målet, skymdt af blod och gråt,
Ser du klarnadt ur en verlds förvirring.

Upp ur intet växa höga hjeltar
Der, hvarest din örnablick dem ställt:
Och hvar'en på hundra striders fält,
Dit du pekar, lyckans hjul framvältar.

Fast de trott, att blott dit sjelf den ville,
Deras kraft sin djerfva bana bröt.
Du de starke dock i ledband slöt
Och dem kufvade med högre snille.

Myndig vorden, trotsigt *en* omsider
Likaväl sin stolta kronas prakt —
Rik, lik oceanen, som sig lagt
Rundt kring jordens tinning — åt sig smider.

Samma folk, som *ja* till kungamordet
Skränat, ropar mot den djerfve ej.
Högt som bifallsjublet dock ett: *nej!*
Ljuder; från ditt hjeltebröst flög ordet.

Kring den väldige en skara krälar,
Smeckt och trampad ömsom af hans fot.
Af hans gunst att tjasas, af hans knot
Att slås ned du lemnar åt hans trälar,

Fattig, herrskar du dock öfver nejder,
Dem ditt snille vann i bragdfullt krig;
Och de fästen, du der byggt, likt dig
Trotsa stormarne af alla fejder.

Men titanens lyckas sol för första
Gången tröttnar vid sin vändningskrets;
Sparsamt öppnar spirans nötta spets
Gyllne källor nu åt dem, som törsta.

Och då tvinar mångas trohetsifver;
Deras hviskning höjer sig till skrål;
Deras smekning byter föremål;
Deras bett försoningsbandet rifver.

Fram då trädde du, den öfvergifne
Bjudande ditt snille och din arm;
Delande hans motgång, lika varm,
Som hans medgång de åt den förskrifne.

Nu i honom du blott såg bland svärden
Det, som bars af väldigaste hand,
Skyddande ditt halft förblödda land,
Emot hvilket störtat halfva verlden.

Likt ett torn uti Antwerpens murar
Du dig innesluter hög och kall,
Oböjd utaf jätterikets fall,
Dårad ej af svek, som kring dig lurar.

Som framför de fallna borgehvalfven
Portens höga båge står ännu,
Så för kejsarriket stod blott du,
Icke störtad ned af vilda skalfven.

Stundens gamla lön din äfven blifver:

Åt den biltoge en tiggarslaf

Gafs att dervid söka upp sin graf.

Djupt i guld ditt namn dock häfden skrifver.

Hertigen af Ragusa.*)

Som ett jättemånsken ur Venedigs gölar

Marmorslotten lyfta sig till griftevårdar

Öfver sekelgamla nattens stumma rike.

Men, en skuggas skugga, på den andra stranden

Mellan hvita klippor, öfver rifna fjärden,

Skymtar darrande Ragusas krökta vålnad.

Halfmåns-diademmet brännt sig in i pannan,

Örnaklor sig huggit djupt i toma hjertat,

Hvilket, närdt i tusen år af blodlös stolthet,

Sammanskrumpit långsamt, likt en mumies lemmar,

Hvaråt lifvet icke — men blott döden skänkte

Grafvens oförgänglighet i katakomben.

Dock ditt namn, Ragusa, irrar omkring jorden

Än, liksom ett hänskratt öfver dina anspråk,

Som ett gyckel öfver dina frihetsdrömmar.

Allt man röfvat från dig, men till vedergällning

Hjeltars hjelte kastade åt dig en hertig.

Så ett folk i uppror vräker purpurmanteln,

Sliten bort ifrån den slagne furstens axlar,

Hånande kring tiggarns skuldror.

---

*) De Marmont, Bonapartes adjutant, ståthållare i Ragusa-området och upphöjd till hertig af Ragusa. Se anmärkningen till denna sida.

Höj Ragusa!

Upp ur din förnedring dina matta blickar,
 Träng dem in i afgrund af din hertigs hjerta.
 När du sett dämonerna, som om det slitas,
 Sett eländet, som i sådant djup blott rymmes,
 Skall försont du räcka handen åt ditt öde
 Eller sänkta hufvudet förmätet lyfta:
 Ty ditt olycksöde synes idel lycka,
 När det lyses opp af sådan afgrundsflamma.

Hvem vill byta lycka med Ragusas hertig?
 Fråga dagakarlen i de franska landen,
 Der han dignar under nöd i qvällen, hvilken
 Med hans sista stund hans minne äfven höljer;
 Vill han jemte lifvet ta Ragusas skatter,
 Ta hans ryktes evighet? Nej hellre döden!
 Spörj insekten, som på strålen tanklös leker.
 Den ej hjerta har. Kanske den byter öde!

Hertig af Ragusa! mins Du än, att tider
 Funnits, då ditt namn med ädel klang har ljudit.
 För de bästa; då de älskat ha din ära
 Högre än sin egen? Verlden mins det. Skulle
 Ej din skymda örnblick mer de tider hinna,
 Hvad än mellan dem och dig har sammanstörtat?
 Ser Du icke kring Egyptens pyramider
 Unga bäckar utaf hjelteblod förrinna?
 Känner Du igen dem? Äfven dina lagrar
 Sögo ju sin mærg ur dessa vårens bäckar.

— — — — —
 — — — — —

Nya ord till en gammal melodi.

En verld af kraft, i bojor slagen,
Låg flämtande i Söderns barm.
Då flög en blix, och fram i dagen
Sprang kraften, vaknande och varm.
Så fritt hon blickade på tingen,
Som endast ljuset kan;
Af hundra folk kring jorderingen
Hon helsades som af *en* man.
Hon sjöng! ur Etnas bröst
Man trodde steg dess röst:
Så djup den ljud;
Dock ljuf ibland
Lik fläktens aftonbön,
Hyères, då mild
Hon når din strand,
Som famnar blomsterön.

Och kraften snart till jätte stiger,
Och stormar brottas vildt i den.
Men sångens makt dem heligt viger
Vid hjeltemodets lugn igen.
Det lumpna måste nederfalla
Som töcken för en sol:
Der dessa toner hördes skalla
Steg äran på sin kröningsstol.
Så låg ej kämpe fanns,
Att han för segrens krans
Ej lifvet gaf,
Då *marschen* klang
Och vidgade hans bröst.
Och fast en verld
I spillror sprang,
Ren ljud dock sångens röst.

De starke hjeltar längesedan
Bland feges stoft i gruset bo;
Och fridens dufvor söka redan
I forna örnanästen ro.
Och smickrarn fräckt dens minne gisslar,
Han som sin afgud lydt;
Och folkens harm mot bojan gnisslar,
Hvari de egna svärd förbytt.
Af stundens nyck ej slaf,
I boja eller gråf
Sin öfverman
Ej *marschen* fann.
Fri är dess toners gång,
Der lif och död
Sjöng för hvarann
Sin kärleks högsta sång.

Erin har sorg.

Klär det vackra Erin ej sig grönt,
Ler ej majsoln mer ur Shannon skönt,
Låta vårens barm, de blommor unga,
Sig af fläkten ej i lunden gunga,
Då nu Erins hela folk har sorg?

Vårens fågring det ej trösta kan,
Der det sörjer som en enda man.
Så det hus, hvars fader är på båren,
Smyckas fåfängt af den blida våren;
Djup är dock de faderlöses sorg.

Irlands fader dock ännu ej dog:
Han, i hvilken allt dess hjerta slog,

Sitter endast, dömd af lagen, fången;
Likväl, som kring griften klagosången,
Ljuda ropen utaf Erins sorg. — —

Ren dess folk sin styrka hade glömt;
Och det dock i feberskakning drömt
Fordom under blodupplysta nätter,
Att ett folk, som endast vill det, sätter
Gräns för sjelfva träldomsokets sorg.

Unga hjertan, älskande det varmt,
Blödde, då de sågo, huru armt
Våldet gjort det land, det dem så kära,
Som naturen danat till att bära
Skörd af fröjd, ej bitter frukt af sorg.

Och de bröto nödens falska frid:
Endast vinning bjöd ju öppen strid,
Om ock segrens ej. Ty blott förblöda
Ville de på fädrens jord och, döda,
Gömma under den sin trogna sorg.

Fröjd åt landet gaf ej detta krig;
Men dess kämpar vunno ro för sig.
De, som ej af fejden ärfde hvilan,
Sågo den sig spegla uti bilan,
Hvilken högg en gräns för lifvets sorg.

Tyst, som stjernan glimmar på en graf,
Var den hyllning, man de fallne gaf.
Sjelfva sången, som bar deras minne,
Lefde endast tyst i folkets sinne,
Fast odödligt såsom dettas sorg.

Qväft af nöden, teg så Irlands folk.
Men då träder upp dess store tolk,

Kastar in i framtidssekel ord,
Som med smärta fylla vida jorden,
Der de gråta ut all Irlands sorg.

Klart för första gången verlden såg,
Hur betryckt på rika tegar låg
Irlands son, så fattig som den snåla
På sin guldhög, och såg Erin tåla
Undergifvet mer än mensklig sorg.

Han, som gaf den röst åt Irlands nöd,
Hvilken lik en suck ur grafven ljöd,
Sjelf sett förr de ädles blod bestänka
Erins gröna klädnad, men ej dränka
I sin djupa ström dess bittra sorg.

Och han vill ej taga Irlands blod
På sin själ: han väcka vill det mod
Som ej trotsar blott förtvifladt döden,
Men det högre, som på blida öden
Hoppas, der man trott på gränslös sorg.

Stark som Foibos, som med väldig hand
Framdref solen, tyglade dess brand,
Agitatorn under hägn af lagen
Ställer blossen af den unga dagen,
Tänd i natten utaf Irlands sorg.

Liksom strandens berg, som stormen sändt,
Hvilken insjöns bränningar har tändt,
Sätta sjelfva gräns för vreda vågor;
Så den samma hand, som tände lågor,
Hejdar vådeld, närd af Irlands sorg.

Honom sjelf dock skyddar ej den lag,
Den han vörda bjöd. Dess hårda slag

Drabbar uti honom Irlands hjerta:
Derför dränkas i dess nya smärta
Alla minnen af dess forna sorg.

Svårläst domen görs utaf den tår,
Domarn faller sjelf uppå det sår,
Som på landets far att slå han tvingas,
Och af en omätlig suck bevingas
Ryktet, som kring Irland bär dess sorg.

Han, som rönt, att lagen är så hård,
Tar den dock ännu i trogen vård,
Manande allt folk att heligt svärja
Vid sin kärlek att sig kraftigt värja
Från hvart utbrott af sin hemska sorg.

Än ur bojans dystra helgedom
Talar han om hopp, om mildrad dom,
Mildrad utaf desse hätske store,
Hvilka önska, att han redan vore
Der för evigt stum blir hvarje sorg.

Och hans röst, som bryts mot fängslets hvalf,
Kunde med en enda fläkt ett skalf
Väcka uti Irlands själ. Hans stämma
Mäktar dock än vida mer: att hämma
Skakningen, som väcks af Irlands sorg.

Trång är hans liksom den blindes verld:
Ej han ser, hur uti Dublins fjärd
Skuggan af hans vackra boning seglar.
Men ej bommen, som hans fängsel regler,
Utstängt minnena af Irlands sorg.

Lika varmt han älskar än sitt land,
Och dess öde läggs än i hans hand

Af de ord, som ur hans hjerta flyta:
De bestämma, om i storm sig byta
Sucken skall, som tolkar Irlands sorg.

Ordet hittills blott en enda gång
Sådan seger vann mot våldets tvång:
Men det frambars då af gudadunga,
Och dess värma smälte bort den tunga
Boja, som band själen vid sin sorg.

Nu en dödlig borttryckt svärdets makt
Och en högre styrka nederlagt
Uti andens sanna vapen, orden.
Deras seger, nu som förr, för jorden
Vanns i hemmet för betrycktes sorg.

Hjelten, som profetiskt har förstått
Detta ande-vapens bruk, försmådt
Af de mäktige, han äfven fången
Sitter lugn och tryggare än mången,
Hvilkens spira skapat folkens sorg.

Och hvad mera, om än grafven tar,
Hvad som fängelset än sparat har:
Fängsel, död ej finnas för hans lära,
Som omsider segrande skall bära
Räddning icke blott åt Irlands sorg.

Lord Byron.

Vulkanen af ditt hjerta brunnit ut;
Dess krater spårlöst sjunkit under jorden,

Och alla blommor, dem dess vilda lågor
Demoniskt tjusande omkring dig lockat,
De fallnat, vissnande i kalla mulden.
Men segerrikt mot det, som allt besegrar,
Emot förgängelse och död, sin strid
Ditt snilletts alster, dem vulkanen fostrat,
Än kämpa trotsigt — skola evigt kämpa;
De blomma friska, som om morgondaggen,
Då denna dag rann upp, dem blott bestänkt,
Och liksom tidens ström ej flytt deröfver.

Dock re'n till sagans dunkla land förflyttas
De sägner, hvilka veta om din lefnads,
Den stormupprördas irrfärd omkring verlden,
Hvari ditt hjertas oro fann ett uttryck,
Likt uret i sin pendels jemna svängning.

Jag spanat efter dina färders spår
Bland Oberhaslis ödsligt sköna klippor,
Emellan hvilka deras vindlikt lätta
Stengetter tyckas simma uti luften,
Och gränslöst armod invid afgrunds djup
Uppsöker ej den nära döden — men
De glesa strån, hvaraf det arma lifvet
Bevekas kan att dö än mera långsamt.
När aftonsolens röda återglans
Förrunnit mellan dessa gråa klippor,
Likt nordens sken, som drickes bort af snön,
Då såg din siarande bland de skuggor,
Som trotsigt resa sig utur sitt intet
Mot skyn, titanen Manfred, hvilken kämpar
Med kraft af stoft emot det allra högsta.

Jag läst ditt namn, som ristats uppå pelarn,
Vid hvilken fastsmidd Bonnivard försökte
Att kyla ut sitt varma hjertas glöd

I bojar, hårda som hans oväns bröst.
O! Hvarför stod du icke mera nu,
Der Chillons grift för lefvande begrafna
Uppstiger utur Lemans azurbölja,
Liksom ur oceanens djup de odjur,
Som bundo Laokon och dem, åt hvilka
Han gifvit lif, i samma dödens famntag?
Hur skönt det varit att uti ditt öga
Få läsa blyxtlikt flammande protesten,
Som flög utur din barm emot det våld,
Af hvilket kärleken till fosterlandet
Blir helgad genom glorian, gjuten dystert
Omkring martyrens upprätt burna hufvud!

Förgäfvess sökte jag din eldblick nu
På Piazzetta, der du stod så ofta
Med ögat vändt än emot det palats,
Uti hvars dystra natt åt Foscari
Och tusen andra smiddes obördt qual,
Än upp till detta fäste, som sig tycks
Till genomskinlighet förklara, att
Den klarhet, hvilken ofvan fästet strålar,
Må kunna skymta skönare för jorden.
Inunder detta hvalf Du — som dock sagt
Ditt eget fosterland „god natt“ — dig lärde,
Att man kan älska gränslöst än sitt land,
Fast detta trycks af hvalf mer tunga, dystra
Än himlens, hvarpå sollikt stjernor tindra.
Hur ljuft det varit att för dig få tolka
Invid Lagunens marmorstrand, att jag
Dig följa kunde, der du smärtans irrgång
I menskobröset följt på stigar, hvilkas
Blodstänkta fuktighet förr hade utsläckt
Hvar snillets fackla i de djerfsta händer!
Så stolt du var, du skulle vänligt tryckt
Dens hand, som fattade den djupa sorg,

Från hvilken all din sång är blott ett genljud,
Till skönhet bunden af en själ mer stark
Än den, som endast lida kan — och tiga.

Så mången, då han hör de qval, som ropa
I dina dikter himmelshögt, förmenar,
Att detta qval den första är bland dikter.
I isköld pantsarklädde, desse vise
Vid långsam eld väl kunna tära hjertan,
I hvilka skaldelågans gnista fallit;
Men ej de dömdes till att brinna sjelfva:
Och därför se de skaldens qval så lungt,
Som dagens otro ser martyrens, måladt
Med glödhet pensel och med tårar af
En mästare, som kände sjelf den smärta,
Åt hvilken han till trogen tolk sig vigde.

Men ingen mäktar låta såsom du
Sin dikt framgråta qval, dem han ej känt.
För dig de varit verklighet, fast hädarn
Från tryggad tillflyktsort kan dem betrakta,
Liksom barbaren ser från säker strand
Ett skeppsbrott, som åt undergången offerar
Hvarenda man, som mot det kämpar, men
Utlofvar vinning åt piratens lystnad.
Den hvilken tror, att guldets läker allt,
Han menar ock, att, då du nöd ej lidit,
Din sorg bordt qväfvas under guldets tyngd.
Den, från hvars hugkomst stolta fäders skuggor
Förjaga all den skugga, hvaraf skymms
Det ögonblick, som mistat lifvets glans,
Han tror, att ättlingen af hjeltedrottar
Kan låta minnet utaf döda bragder
Hvart uppror kufva, väckt af stundens sorg;
Och han, hvars ofruktbara dygd ej kostat
Har honom någon strid, han spotskt förmenar,

Att qual, som ammats upp af egen skuld
Och fostrats vid inbillningskraftens stormar,
Betyda tusen gånger mindre än
Hans middagsslummer, störd af inga drömmar.

O! Måttet för din smärta fick blott den,
Som liksom du sjelf tagit ut sitt arf,
Det oförgängliga, åt skalden gifna,
Hvars summa heter bitter strid och sorg.
Han tviflar ej, att detta lidande —
Som, sedt i diktens glans, försoningsfullt
Emot oss strålar liksom segertecknet
Af regnets båge, öfver bygden hvälfdt,
Sen dagens storm på fästet ligger kufvad —
Har äfven haft sin mörka sida. Ack!
Den tyngde, vänd mot skaldens innersta.

Men större än ditt qual syns dock din lycka:
Dig unnades att, riktande omsider
Din blick emot ett enda, heligt mål,
Få se förbi de vanskeliga irrbloss,
Som leka kring inbillningskraftens banor
Och vilseleda hjertats stora sträfvan.
Vid anderösterna af de gestalter,
Som öfvermenskligt stora gå sin rund
Kring Hellas' forntid och dess solar varit,
Och än dess natt upplysa såsom stjärnor,
Du ej mer hörde hviskningen af trolljud,
Som söfde eller öfverröstat fräckt
Så ofta förr ditt hjertas skönsta stämmor.
Du helgade ditt lif åt detta högsta
Bland värf, för hvilket det blef mannen gifvet
Att dö och lefva: det att återväcka
Ett hugstort folk, som slumrat in i fjettrar.
Stor var din lycka, då din lefnadsfackla
Fick brinna ut i högsta glansen af

Din lefnads middagssol. Du kunde så
 Mot döden gå med all den kraft, hvarmed
 Du tycktes kunna brottas länge än
 Mot lifvets stormar. Men din lyckas höjd
 Var dock, att renadt sig ditt sinne lyfte
 Upp till en höjd, dit själens spridda blickar,
 Som dittills följt hvar hugsskotts blinda ledning,
 Sig riktade med samma tillförsigt,
 Hvarmed man helsar morgonrodnans löfte,
 Att skymningens förvirring flyktat hän.

Mer segerrik, än från Abydos' våg
 Du uppsteg förr, du gick från lifvets strömdrag,
 Befriad från den Deianeiramantel,
 Som upptändt våldeld i ditt hjertas kamrar
 Och jagat klagoropen utur dem,
 Och lemnande bakom dig för ditt namn,
 Som skyddsmur emot smädarenes anfall,
 Ditt snilles höga verk. — Låt dumhet storma
 Med otämd ilska invid deras fot!
 Dess röst förqväfs af bröstets egen trånghet.
 Från *verkens* tinnar ljuda andra stämmor,
 Och öfver världen endast dessa höras,
 Och om en evig morgonvakt de ropa.

Och om än af ditt hemlands pantheon
 Ditt stoft förskjuts, hvarhelst du hvilar, ett
 Westminster-Abbey nog sig kring dig hvälfver;
 Och om din ärestod ej finner plats
 Uppå den jord, som födt dig, finner dock
 Din ära ingen annan gräns än — världens.*)

---

*) Britterne, energiske i sin harm likasom i allt annat, jäfvade efter lord Byrons bortgång den vackra läran: „grafven allt förlikar“, och utestängde hans stoft från Westminster-Abbeys „Poets corner“.

Artur Goergeys nyårsnatt.*)

(1849—50.)

I.

Som den döda sommarns spöken hvitnade Illyriens fjäll;
Mörka liksom grafvar sjönko dalarne i stjernlös qväll.
Men i Klagenfurth hvart fönster helsar nyårsafton ljust,
Ty det onda gamla året drar just nu sin sista pust.

Året dock ej var det enda, som på dödens bädd sig vred.
Den, som högst utaf det lyftes och blef störtad djupast ned,
Tycktes äfven nära döden; men ej nu som nyss förut
Uppå ärans fält bland tappre djerft han störtar mot sitt slut.

Ensam är han likväl icke: kring hans heta hufvudgård
Svärma skaror, emot hvilka biter intet hjertesvärd.
Vilda feberdrömmar plundra viljans kraft, de brutit ner:
Han, som hundratusen styrde, styrer ej en tanke mer.

Det var Goergey, han som helsats tapprast i de tappres hop;
Han, hvars stolta hjerta svällde vid en verlds beundransrop;

Äfven hans bildstod, förfärdigad af Thorwaldsens mästarehand, var
länge utsatt för mycken smälek. Grekerne deremot ärade hans
hjerta, som intill dödsminuten klappade våldsamt för deras frihet,
med en mausolé i Missolonghi, der han den 19 April 1824 uppgaf
sin andamidt bland frihetskrigets lågor. (Förf:s anm.)

*) Såsom karakteriserande den anda, hvilken på den tiden,
då detta stycke skrefs, genomträngde äfven de liberalaste bland
verkställarene af censurförordningens bokstaf, förtjenar kanske an-
märkas, att mot diktens införande i mina „Skaldestyckens“ första
del sattes oöfverstigliga hinder. Författaren vågar likväl hoppas,
att stycket ej förlorat ännu *allt* intresse, ehuru det gått i mistning
af det ganska betydliga, som stundens sympatier eller antipatier för
och emot diktens hjelte skulle år 1851 ofelbart fästas dervid.

(Förf:s not 1864.)

Han, på hvilken Ungern litat, som en borg på hälleberg;
Han, det fosterländska lifvets puls och nerf och must och merg.

Så han varit. Nu han ligger bruten der med slitet mod,
Lik sjelfspillingen, bortdånad, i sitt eget svarta blod.
Som för denne stängs för Goergey lifvets fria glada stig,
Fast förbarmande ej döden honom bär än hem till sig.

För hans störda sinnen sväfva flydda lefnadsskiften opp,
Som i *camera obscura* skuggornas förvridna tropp:
Ljusa minnen fly för mörka, hvilkas massor öka sig
Mer och mer, allt hvad det lider, uti detta midnattskrig.

Och den stela blicken smälter först vid barndomshimlens glans:
Sorglöst lifvet deri stiger, såsom gossen till en dans.
Goergey känt igen sin moder. Med omätlig huldhet slår
Hennes bröst emot hans hjerta, som sin värma återfår.

Nu i täflan med sin hembygds käcka ungdom han sig ser:
Ingen växer der så herrlig, snart ej någon täflar mer,
Ej så stolt ett öga blickar i de skönsta tärnors krets,
Att det icke ler i glädje, så snart Artur deri setts.

Och de gamla, hvilkas lefnad blott ett bleknadt minne är,
Börja åter älska hoppet uti gossen, dem så kär;
Önskingar för Ungerns välfärd, vissnande i barmens vrår,
Uti Arturs friska vårlif tyckas återfå sin vår.

Sjelf han känner stora krafter bygga bo uti sin själ.
Barnets lekar, ungdoms löjen gifven plats! Farväl! Farväl!
Lifvets stora namn är allvar, och dess tummelplats är krig:
Ungerns man vill Goergey blifva, icke blott en man för sig.

Lära vill han, hur de smidas, stridens blixtar, hur de slå;
Öfver hvilka branter hjeltens, likt kometens, banor gå.

Svärdet i hans hand skall härdas, så att på dess blanka spets
Hänga rikens fall och storhet, som på solen världens krets.

Snart dock drömmen visar Goergeys ungdomsbana innestängd,
Likt vulkanens eld i kratern, af dess makter än ej sprängd;
Hvardagslivets tyngder fjättra stelt titanen i hans håg:
Snille, kraft ett grand ej väga uppå vanans nötta våg.

Framför Goergey går hvarenda krympling, slumpen kastat i
Någon tidigare vagga; ej den matte hinns förbi,
Innan grafven tar, hvad åren lemnat honom öfrigt än:
„Krycka blott den lama stunden tarfvar nu, men icke — män.”

„O! att i den gråa tidens skymning hjeltens ande föds
För att i dess qvalm marterad qväfvas småningom till döds;
Likt Columbus vill jag söka nya verldar åt min kraft,
Skapa riken uti länder, som *en* Skapare blott haft.”

Till det Indien, hvars millioner kufvas utaf några få,
Som en tallös hjord af herden, dit, ja dit jag måste gå,
Ställa mig der framför alla, utan like, först och främst,
Öfverman ge åt de bäste, mod åt den, som känt sig sämst.”

II.

Men anderöster dock tillbakarycka
Den djerfves ande till hans fosterland:
„Vill du dig bryta väg till ära, lycka,
Bo bragder i din oförsökta hand?
Se på ditt Ungern! Tunga bördor trycka
Dess hjeltebarm, och smädeliga band
Dess lejonramar kunnat väl förlama,
Men ej de hunnit än dem göra tama.

Den stund skall komma, hvilken eldar tänder,
Som rifva banden, hvori Ungern låg,

Och fria skola andas Ungerns länder,
 Likt Donaus stormupprörda, fria våg;
 Och detta land, som mellan flodens stränder
 Sin slagna oväns lik förr flyta såg,
 Skall gjuta, Donau, åter i din bölja
 Fiendtligt blod, mer än den hinner skölja.

Skall Goergey gömma sig den stora tiden
 Bland Ganges' träsk och Indiens vilda fjäll?
 Skall Goergeys svärd ej blixtra i den striden,
 Som kämpas kring hans moders brända tjäll?
 Skall, när omsider spiran blifvit vriden
 Ifrån de starke, han i segrens qväll
 Ej vara med att herrskarbytet skifta
 Och, der ett välde föll, ett nytt ej stifta?"

När Goergeys själ fått dessa ljud förnimma,
 Förstummas de, som nyss väckt honom opp;
 Och högre glans än österns morgontimma
 Har stjerneluset af det nya hopp,
 Som bryter Ungerns natt, fast än i dimma
 Det höljs i fjerran. För de sinas tropp
 Vill Goergey hellre gå än föra hopar,
 Om hvilkas namn och bragd ej ryktet ropar.

I tålamodets töcken Goergey gömmer
 Sin viljas lågor nu. Och samma själ,
 Som om att forma stater redan drömmer,
 Metalln i degeln formar likaväl.
 Men när om elementer vågskåln dömer,
 Hans ande väger rikens ve och väl.
 O! kommer ej den eldomhvarfda stunden,
 Som löser bojan, kring hans krafter bunden?

Den kom omsider. Feberdrömmen visar,
 Hur Goergey står för djerfva skarors led;

Han hör, hur ryktet Goergeys bragder prisar,
 Då han bland tappre allra tapprast stred.
 Som vårsolns strålar bryta nordens isar,
 Så Goergeys kulor fienden slå ned.
 Ej finns ett mål, dit han ej kunde sträfva,
 Och vän som ovän snart för honom bäfva.

Han re'n mot kejsarstaden sträcker handen
 Och vill den gripa med *ett* hjeltetag,
 Och hvälfver planer att åt vilda branden,
 Han hjälpt att tända, skrifva herrskarns lag.
 Du hunnit långt, o Goergey! står vid randen
 Utaf Tarpejis klippa. Från din dag,
 Den segerljusa, skall du nederryckas
 I djupet af din äras graf, din lyckas.

III.

Feberns drömmar vildare förvrida
 Anletsdragen nu, och hemska röster
 Skorra högt i bistraste förvirring.
 Hade helvetet, för trångt, befarat,
 Att dess portar skulle söndersprängas
 Af den chorus, hvilken *de profundis*
 Stämde upp uti dess heta klyftor
 Och, nu lössläppt, rusat öfver jorden
 För att fylla den med afgrundsläten,
 Återljudande i Goergeys öra?
 Som ifrån det stormupprörda hafvet
 Ur millioner vågor klagosuckar,
 Ljödo hemskt anklagelser kring hjelten,
 Hvilken nyss utur millioner hjertan
 Kämt välsignelse till hjertat strömma.
 Mödrar, vridande i vild förtviflan
 Sina händer, fordrade af honom
 Åter söner, hvilka, halft förblödda,

Upp till galgarnes triumfport lyftes
Utaf segerdruckne bödlar. Ha! sin egen
Moder ser han jemra sig bland dessa,
Som sin forne älskling blindt fördöma.
Hon ej klagar, att sin son *hon* mistat;
Hon förbannar stunden, då han föddes
Till en sten kring halsen af sitt hemland,
Som i eget blod och tårar dränkes.
Ack! vid namnet Goergey hör den sjuke
Smidas fast ett annat namn, så rysligt,
Att det bränner häfdens minnestaflor,
Då dess eko kastas ut från dessa.
Under tyngden af *förrädarnamnet*,
Det förbannelsen mot honom slungat,
Lik en trampad matk sig Goergey vrider,
Och den nyss så lefnadsstarke mannen
Önskar att till själ och kropp förintas.
Hjelten — som af girig trånad tärdes,
Att sin ära lägga få till skatten,
Den historien samlat in bland minnen
Af hvad väldigast i verlden utförts --
Han till minnets genier blott ställer
Nu den bönen att af dessa glömmas,
Lik en suck i öknens sandhaf gjuten,
Lik en fläkt i rymdens Allt förlorad.

Men då han förtvivlansfullt så beder, —
Ryckande från såren, dem han mottog
Uti striden för sitt land, hvar bindel,
Att ur deras alla källor brusar
Blodet brännhett, som ur Gejsers afgrund —
Syns *Historien* spränga drömmens skaror
Och med majestätisk allvar stiga
Till den fallne hjeltens heta läger.

Försoningsrik Hon då till Goergey säger:
Jag pröfvat, hvad du ville, hvad du gjort.
Din hjeltekraft i vågskåln väldigt väger
Vid hjeltesinnet, högtidsstämdt och stort.
Ej under dufven vinge glömskans häger
Ett rykte gömma kan, så vida spordt;
Och ej Herostrati *din* ära blifver,
Som Minnets griffel på dess tafla skrifver.

Högt du dig älskat sjelf; men fosterlandet
Djupt i ditt hjertas kärlek äfven slöts;
Och ej förrädiskt sönderslets det bandet,
Hvarmed ditt hjeltesvärd vid hemmet knöts;
Lätt, som en jättes hand upplyftar grandet,
Af dig ditt hjelteblod ur barmen göts:
När blixtrlikt snabb du sökte hvarje fara,
Det ej ju skett för att ditt lif blott spara.

Och man dock klagar: ej du sökte döden,
Då ingen räddning mera öfrig fanns;
Din feghet bjöd dig öfverlefva nöden
Och att för vinden strö din lagerkrans;
Du kunnat lätt kring dina sista öden
Hopsamla strålar af odödlig glans,
Om du haft mod med dina kämpar alla,
Som stridt till sista man, för Ungern falla."

Och du ej skulle haft ett mod, likt detta,
Som finns i bröstet på hvarenda knekt:
Sitt arma lif att uppå spelet sätta,
Då hela jorden ser, att han dör käckt?
Du trott dig visa hjeltemod, det rätta,
Som är med höge Gudars lynne slägt,
Ej då din här i stoftet gagnlöst bäddats,
Men om från undergång din hembygd räddats.

Det var en storsint tro; och ej dess värden
 Förringas, fast dess räkning slagit felt.
 Om än det ropas öfver vida världen,
 Att du med falska tärningar har spelt
 Ditt hjeltespel; fastän den grusas, härden,
 Som, lik en moder, värma åt dig delt —
 Jag din förtjenst dock annorlunda dömer,
 Fast dina fel mitt *minne* aldrig glömmmer.

Till den förkrossade Historien ställer
 Allvarligt lugn, men mild, sin talan så
 Och balsam i de öppna såren håller,
 I sinnets såsom kroppens. Goergey då
 Med klarnad blick igenkânt, hvadan väller
 Den tröst, hvars böljor till hans hjerta gå:
 Den tog gestalten af hans trogna maka,
 Som allt för honom led, allt vill försaka.

Europa betalar en gammal hedersskuld.

Gingo längese'n begrafne
                   upp från grifterna igen
 Att för alla, hvilka lefva,
                   omförmåla en gång än,
 Hvad för hela menskligheten
                   Hellas fordom gjort och led,
 Då med snillet det vann verldar
                   och mot barbariet stred;
 Formade till sköna bilder
                   marmorns stela massor om
 Och besegrade med konsten
                   sjelfva segervilda Rom?
 Till att lifva dessa minnen
                   gjordes icke nu behof.

Att som vittnen mana släkten,
dem en förtid ren begrof;
Ty i trots af sina Gudars
och af sina tempels fall
Stod i minnets tempel Hellas
Strålande ännu i all
Herrlighet af sina forna
undersköna blomstringsdar:
Stoderna, som frambesvärjas
utur tusenårigt grus,
Fastän krossade i spillror
sprida kring sig dagens ljus.
Och de skrifter, som ur sekels
strömdrag lyckats nå en strand,
Der bestått sitt prof, som guldets
sitt består i eld och brand.
Skönare har aldrig diktats,
talats herrligare ord:
Det var som ett stycke himmel
höjt sig ur förtrampad jord.
Ja, det land, som fordom fostrat
detta undransvärda folk,
Hvilket mensklighetens talan
ypperst förde såsom tolk,
Då sig gällande vårt släkte
gjorde morgonfriskt och ungt,
Detta land var längesedan
en barbarers fotapall;
Och bortsopadt såsom agnar
folket sörjde knappt sitt fall,
Medan vilda stammar byggde
bland ruinerna sitt bo.
Men som våren drar ur mullen
allt, hvad deruti kan gro,

Väcktes minnena af Hellas'
forna storhet slutligt opp
Hos det slägte, hvilket tagit
i besittning med sin kropp
Marken, hvilken förr beherrskats
af det folk, som gjöt sin själ
Icke blott i allt, som lefde,
men i stenens död jemväl.
Rhigas drömde frihetssegrar
och dem band i sångens glöd,
Tills i strömmar blod den släcktes
vid martyrens grymma död.

Despotismens kække fångknekt
i vår verld, furst Metternich,
Ställde skrankor, öfver hvilka
frihetsfebern gå ej fick;
Men fast lefvande begrafven
blef i Muncacz' dystra borg
Alexander Ypsilanti,
stängdes ej den harm och sorg,
Hvilka manade Europa
till att rädda Grekland.
Offervilligt tappra hjertan
drogo allt från Auras strand
Att betala hedersskulden,
hvari hela världen stod.
Tidehvarfvets högste skalder
viste tacksamt, hvad de ärt
Ifrån dem, som fordom bröto
banorna åt dikten djerft.
Byron, huru stor och herrlig
han som diktare än var,
Växte större, då han lifvet
hem till Hellas' frälsning bar.

Inför efterverldens domslut
kungarne af Lamartine
Ständes, om de läto göras
Grekeland till en ruin.
Detta grep, och samma flottor,
som i fejder mot hvarann
Blodat alla haf, omsider
kämpade såsom en man
För den sak, som Themistokles
räddade vid Salamis;
Och för samma sak af hjeltar
hägnades Akropolis.
Gäldad vardt den stora skulden
uppå detta stora sätt,
Men ej menskoanden blifvit
mera arm ändock för det.

Folkets man.

Fly! Fly!
De vilja Dig sluka,
Vågorna,
Som låta sig bruka
Att emot höjden lyfta Dig.
Fly! Fly!
Rasande sveda
Lågorna,
Du trodde Dig leda,
Kastande ut åt deras roflust
Hämndens njutning och frihetens hopp.

„Dö! Dö!”
Blodångande ryta

Skarorna,
 Som hunnit förbyta
 Kärlek i harm, en stormig natt.
 Dö! Dö!
 Ut du manade
 Farorna,
 Djerft, men anade
 Ej till den, som vid tigersmekning
 Svek i glödande gäsning försatt.

Och Masaniello flyr för vilda hopen,
 Som nyss sitt bröst till sköld åt honom bjöd,
 Och högre, än i går hörts jubelropen,
 I dag ljud mordiskt bravoropet: *död!*
 Sin styrka massorna lärt plötsligt känna,
 Då upp mot höjden deras tyngd sig hof;
 Nu fallande tillbaks, de vilja denna
 Emot sin häfstång sätta uppå prof.

Och han, som stark, lik ljungeldsviggen slungad
 Ur molnet, gått ur dunkla leder fram,
 Som bar sitt hufvud stolt, lik masten gungad
 Af haf, som brusa lydigt kring dess stam;
 Han är nu maktlös, liksom udden bruten
 Ur skarpa svärdet, förddt af hjeltehand:
 Den trotsige ej råder om minuten,
 Som trott sig ge en framtid åt sitt land.

På detta torg*), der dessa vilddjur törsta,
 Bloddruckna redan, efter mera blod,

---

*) Det ödsliga Piazza del Carmine i Neapel, hvarpå Conradin af Hohenstaufen halshöggs. Förföljd af de skaror, han sjelf mot förtrycket upprest, flydde Masaniello till den vid torget belägna kyrkan, hvilken åt detta gifvit namn. Enligt traditionen sprang

En ättling fordom af den allra största
Bland härskarätter på schavotten stod.
Kring honom som kring sonen utaf tjället
I bacchisk vällust mordbegäret röt;
Men krönt var bödelssjälén förr, i stället
Att nu för lazzaroner blodet flöt.

Likmycket: pöbel såsom pöbel! Höjden
Af Carmels tornspets lemnar nu Dig skygd,
Du folkets man och offer. Njut den fröjden
Att för en stund se än din fosterbygd.
Sen kan du dö förnöjd. — Det skönsta smycke
På jordens barm din första blick ju sett;
Det ser Du än till sist. Sig gerna lycke
Din eldsjäls fönster, när Du skådat det.

Förlåt dock hopen, som der nere hvimlar,
Liksom vidunder djupt i hafvets dy.
Du ville skapa mellan dessa himlar,
Som kallas jord och himmel, än en ny.
Dess namn var frihet. Ej ens sjelf dess väsen
Du kunde fatta, utan blott dess bild:
Du sökte den, som ljuset söks af gräsen.
Och ej till menska den Dig gjort, men vild.

Och därför endast vilddjur kring Dig röto,
Af tjusning först och sedan blott af harm,
Att vara frie på ditt bud beslöto,
Och uppå andras att emot din barm
De vapen rikta, som för Dig de dragit.
Du måste dö för hvad Du ville bäst.

---

han i sin nöd upp i kyrktornet, kring hvars altan en obeskrifligt
herrlig utsigt vidgar sig öfver allt, hvad Neapel sjelf och dess om-
gifning har förtjusande.

När man ånyo dem i bojor slagit,
Som helgon Dig de ropa an härnäst.

Till Arnold Ruge*).

Trång dig stugan blef. Du tyckte,
Att dig takets sparrar tryckte;
Fönstrets litenhet förslog
Blott att detta armod visa,
Hvari intet fanns att prisa,
Och från stugan bort du drog!
Men den stugan var ditt fosterland.

Lik en långsynt, hvilkens blickar
Finna lätt hvar skymt, som prickar
Utaf ljus i fjerran strött,
Men ej klart ser något nära,
Så du såg blott ljus och ära
Bortom hemmet, som dig födt,
Men blott töcken i ditt fosterland.

Och med harm och hopp du drager
Dit, der du en nytänd dager
Trott för menskligheten gry;
Ungdomsdrömmarne, de svunna,
Der den verklighet blott kunna
Söka, som de städs sett fly
Bortom gränsen af ditt fosterland.

*) Efter underrättelsen om hans förvisning från Frankrike.

Men ju närmare du hinner,
Desto mer det sken förbrinner,
På hvars verklighet du trott.
Och när dina ögon vändas
Bort från gråa askan, tändas
Strimmor, der blott mörker bott
För ditt öga — i ditt fosterland.

När du såg, hur knä det böjde
För sig sjelft, men upp sig höjde
Öfver andra, detta folk,
Som så stort dig dittills tycktes,
Var det, som om du förrycktes
Röst hört gilla dig, du tolk
Utaf skammen af ditt fosterland.

Men den frihet, hvilken larmar,
Lik en dvärg i jättens armar,
I en väldig tvångborgs krets,*)
Vidgad såsom ormens ringar — —
Fläktar svalka kring dess vingar?
Käns hon nära, så'n hon setts
Utaf qualmet af ditt fosterland?

Spöket blott af idealen,
Dem du sökt, du fann — och talen,
Som vid griften ej ta slut,
Visa, att begrafning firas,
Att med blommor liket siras,
Som för det ser liffullt ut
Mer än liken i ditt fosterland.

Och begrafningsgästen gläder
Sig åt spis och granna kläder,

---

*) Paris, omgifvet af murar.

Som af festen rikt beskärs.
Men den nya stugan trängre
Blef dig än den gamla: längre
Snart af verldshafsöljan bärs
Du än förr ifrån ditt fosterland,

Dock der Nya Verlden famnen
Mot dig öppnar, männe hamnen
Du för hjertats längtan såg?
Raskt ju rör sig krämarns sträfvan,
Som ej vet af tröghet, bäfvan,
Mer än bundne negerns tåg,
Skänkt åt denne — såsom fosterland.

Snart din fot af marken brändes,
Der af sjelfsväld mordbrand tändes,
Och der frihet suger must
Ur den svett, som blodigt droppar
Utur slafvars böjda kroppar.
Vid den frihetsslågan ljust
Mer än nå'nsin syns ditt fosterland.

Och när de, som yrkat jäfven
Emot vettets vapen, näfven
Föra an som högsta grund,
Snabbt du kapar hoppets ankar
Och flyr bort från dessa *bankar**)
Hvarest äran stött på grund.
Men du flyr ej till ditt fosterland.

Än en gång du återvänder
Till din längtans första stränder,

---

*) Läsaren torde erinra sig, att de Nordamerikanska bankerne på den tiden, hvarom fråga är, skarpt funderade på att förklara sig insolventa, emedan detta liqidationssätt bäst tycktes konvenera dem för tillfället.

Hvilka väckt och släckt den dröm,
 Mot hvars bild ett intet tycktes
 Dig ditt land. — Hvad helst än rycktes
 Ifrån dem af tidens ström,
 Fann *det rätta* der ju fosterland.

Ja! För verlden det bevisats:
 Samma land, som af dig prisats,
 Bort dig drifver nu med hån.
Rätt dig skett. — Men mildhet öfvas
 Af ett hjerta, som ej döfvas
 Kan för smärtan af sin son:
 Hjertat slår uti ditt fosterland.

Som *en* mans nu höjs dess stämma:
 Der du trott blott ljumbhet hemma
 Och förtärda kraft och lif,
 Kastas ut af allas tankar
 Till dig troget nödens ankar;
 Glömda ligga harm och kif.
 Ej *förloradt* är ditt fosterland!

Kejsaren*).

Så tyst kring dig drömmar din eviga natt,
 Och lamporna flämta så stilla, så matt
 Som på spegeln den skendödes anda.
 Derute hörs sorlet af tusendes larm,

---

*) För femton år sedan, då stycket författades, betecknade titeln: „*l'Empereur*”, brukad utan något tillägg, i Frankrike endast Napoleon I, hvarigenom man tycktes vilja antyda, att han i mer än ett hänseende var ensam i sin sort. Numera är naturligtvis detta absoluta uttryckssätt — liksom kanske i vissa fall hela min dikt, —

Och tiggarn kan höja sin röst, sin arm;
Får du blott ej mer dig i hvimlet blanda?

Der ligger invid dig ditt segrande svärd;
Hon är icke än utaf rosten förtärd
Din allsmåktiga kejsarekrona. — —
Grip åter engång i svärdet ett tag;
Tyd lagar med svärdet, med svärdet skrif lag
För verlden! Hon ej behöfver ju skonas.

Hvad mer om du har hvarken här eller borg:
O, ställ dig allenast på närmaste torg,
Öfver bröstet armarne korsa!
De första, som skåda dig, bäfvande fly,
Men strömmen den växer beständigt ny,
Som störtskurar ned ifrån molnen forsa.

De, som du lärt segra emot dig, gått bort;
Att segra emot dig du lär innan kort
De bästa krigssvenner i verlden.
Låt örnarne flyga mot Austerlitz' sol,
Och hvila på Kreml och Sankt Peters kupol,
Om de tröttna till slut på stormiga färd.

en anakronism. Men då densamma vid sitt första framträdande åtnjöt den speciela utmärkelsen att framställas såsom den vidunderligaste och meningslösaste produkt, som någonsin blifvit tillkrånglad på meter och mellan rimslut hopklämd, vore det ju obilligt att undanhålla allmänheten ett opusculum, som ansetts dela med „l'Empereur“ förtjensten af att vara ensamt i sitt slag, samt beröfva kritiken anledning att utfundera, hvari styckets bottenlösa brist på tanke och sammanhang egentligen månne bestå. Skulle någons mikroskopiska versmakarsamvete gräma sig öfver den rytmiska frihet, hvari detta styckes strofer framgå, må han först uppgöra sina oqvitterade räkningar med Geijers „Vikingen“, Runebergs „Sandels“, „Löjtnant Zidén“ &c., innan han begynner processen mot författaren.

(Förf:s. anm. år 1857.)

Far snabb, så att blixten knappt hinner med dig;
Fullända på räknade dagar de krig,
Hvarmed andra i sekel ej hunnit!
Fäll spiror i askan af stridernas sved,
Låt kronor försjunka som ekarnes ned,
När skogseld kring bergen och dalarne brunnit.

Lik solen bland purprade skyar dig ställ
På höjden af bragdernas brantaste fjäll
Bland de kungar, du gjorde och fällde.
Byt herdarnes pipa till marskalkstaf,
Gif kojornas son, hvad hans dröm ens ej gaf;
Triumfernas glans och ett herrskarevälde.

När fordom du omgafs af kufvade folk,
Bland gardena smög der väl stundom en dolk
En väg till ditt hjerta att spana.
Likt mörker och dagrar kring åskor, som gå,
Förbittring och kärlek omväxlade, då
Du ljungade fram på din hjeltebana.

Men hatet försjunkit i tidernas flod,
Hvars böljor uppslukat de strömmar af blod,
Hvaröfver din fana sig höjde,
Ett segel, som förde till storhet och fall;
Ditt fall var dock forsens: dess dånande svall
Den fallnes storhet blott djupare røjde. —

Och dock är du stoft, och förfl är din tid:
Den verld, du har tröttat, hon vill ju ha frid
Och axen, ej lagrarne skära.
Väl ropar hon skrymtande åter ditt namn,
Sen grafven dig slöt i sin marmorfamn;
Men kommer du, skall hon dig mened svära.

Du mejade segrar på stridernas fält,
Bebygda med dessa nomadiska tält,
Der nationer kring örnarne bodde.
De andre, som brukade tegarne sen,
De utsögo musten ur kämparnes ben
Och skördade guld, der blodsådd grodde.

Beundran du fått mer än någon på jord:
Men undran, hon kostar ej mynt, utan ord,
Ja för orden ju mynt blifvit skördadt:
Man prisar din storhet i seger som nöd
Och vinner beskedligt sitt dagliga bröd,
Likt dem, som plundra, der andra ha mördat.

I vägen för ingen du intet begär,
Och villigt den giriga hopen beskär
Åt kejsarn, hvad kejsarn tillhörde;
Och stode du upp ur din störda graf,
Och kom du fast stödd uppå tiggargraf,
Man dig i triumf till tronen förde.

Man skulle dig helsa med jublande skrik,
Som nyss man har helsat ditt uppgrädda lik:
Gagn för godt pris bör du dock göra.
Och lyssna till Rothschildars statskloka råd,
Och akta dig visligt för öfverdåd,
Som pengar och menskor så lätt kan förstöra.

Dock kom du än grånad till jorden igen,
För mycket ungdomlig du vore för den
Och bland börsens hjeltar ej hemma.
Nu klokheden rår om en fridlysten värld,
Och O'Connells ord mer än fordom ditt svärd
Dödsfienden falske, som mördat dig, skrämna.

Du skulle ej kunna förbyta din art,
 Men hatet den slocknande kärleken snart
 Skulle ärfva med brinnande ifver.
 Bäst är att med ögon af brons du ser
 På folkströmmen: kanske hon då ej mer
 Din hjeltebild ner från kolonnen rifver*).

Till Victor Hugo.

Norden log mot en af dessa qvällar,
 Som kring den blott lysa: på dess fjällar
 Midnattssolen lik en lampa brann,
 Den man släcka glömt i bröllopsnatten.
 Fiskarns sång försjönk i insjöns vatten,
 Fogelns qvåde somnade i lunden,
 Dit ett eko blott af herdens hann.

Det blef tyst liksom i bröllopssalen,
 Sedan klangen dött af festpokalen,
 Som af drufvan icke lifvas mer.
 Skönare än någonsin naturen
 Lefde dock och såg ~~ti~~ azuren
 Af sitt sälla lugn en klarnad spegel,
 Hvarpå ingen töckenfläck sig ter.

Hemsk dock nordens stela tystnad tycktes:
 Lifvets låga brann, men neder trycktes,
 Som vid gravvens portar lifvets ljud — —
 Söderns fägring tolka ej blott unga

---

*) Det är bekant, att tjenstfärdiga händer firade de allierades intåg i Paris sålunda, att de medels rep neddrogo „Kejsarens“ kolossala staty från dess kolonn, hvaraf den uppbars då och ännu uppbares. (Förf:s. anm. år 1857).

Blommor, men förtjusta henne sjunga
Äfven lagerkrönta näktergalar,
Då de tyda högt sin kärleks bud.

Så jag tänkte, der jag stod vid polen.
Si! då bytte plötsligt midnattssolen
Om sitt namn: som morgonsol rann opp.
Från naturens tunga löstes banden;
Röster utur böljorna och landen
Väcktes upp, och fogeln, vinden, floden
Liksom menskan sjöngo fröjd och hopp.

Ljuf hörs sången, om den ock ej längre.
Når än rosens doft; om för den trängre
Än för ögats blick är verldens rund:
Om kring ljuden genast dystert svingar
Sig förgängelsen på svarta vingar,
Och de kasta skuggor, liksom gamens
På dess rof, på sångens morgonstund.

Men hur annorlunda ljuder sången,
Som, fast sekels afton är förgången,
Städse en föryngrad morgon har:
Sången, hvilken lika långt som smärtan
Eller glädjen finner öppna hjertan,
Mötes af ett tusenfaldigt genljuds
Ifrån barm till barm förstärkta svar.

Sådan är din sång, hvars blickar sågo
Alla känslor, som i djupet lågo,
Stormande i mensklighetens bröst;
Och gaf suckar åt de qval, som tego,
Och gaf skönhet åt de rop, som stego,
Kämpande uti gigantisk oro,
Emot himlen utan hopp och tröst.

Trängsel spordes i det skönas riken:
 Formen qvarstod spökligt; undanviken
 Anden var, som lifvat denna hamn.
 Men du vidgade de tempel qvafva
 Och gaf mod åt snillet att ej slafva
 Under toma reglors tvång, och stridbar
 Skäl du gjorde för ditt seger-namn.

Ja, din dikt är eko af den tiden,
 Som omkring din vagga flög, då striden
 Slitit sina åskors alla band;
 Då man hata kunde än som männer,
 Älska, såsom lågans famntag bränner,
 Och då „kejsarns” ord förmådde ensamt
 Täfla djerft med svärdet i hans hand.

Hvarje annat genljud tröttadt somnar;
 Vingen dock, som bär din sång, ej domnar,
 Ty den stöder sig på *Notre Dame*,
 Kan sig dristigt mot *kolonnen* hvila;
Höstens stormar, som med *bladen* ila,
 Lyfta den, och sjelfva *skymningstunden*
 Sänder strålar, som den lysa fram.

Öfver allt, der unga hjertans låga
 Släckes, då de varmast hoppas våga,
 Likt *Hernani* i hans högtidsstund,
 Och der *kungar*, medan folken lida,
Roa sig, der hat och kärlek strida
 Om ett välde öfver menskobarmen,
 Gensvar får din sång kring verldens rund.

Manligt bor deri den djerfva styrka,
 Som ger skäl åt *langue d'oui* att yrka
 På sin arfsrätt till normannisk kraft.
 Men som rosens blod på flickans kinder

Sig med skära liljor sammanbinder,
Så med kraften parar sig en ljufhet,
Sådan „*langue d'ocs*“ fagra mör den haft.

I din sång ses än Neapels himmel,
Som din barndom lyst, än detta hvimmel
Utaf skuggors dystra majestät,
Der de, halkande på marmorstenen,
Spökligt irra öfver hjeltebenen,
Som fått ro i spanska katedraler,
Fastän lifvet fåfängt söker det.

Ej jag sett, hur dessa skuggor vandra;
Länge jag likväl har känt till andra,
Hvilka sväfva öfver menskans själ.
Men jag kan ock glädjas öfver ljuset,
Som sig bryter segrande mot gruset:
Och din dystra sång mig därför skakar,
Men din ljufva tjusar mig likväl.

Så din sång är hemmastadd kring jorden,
Att der östern kastat längst till norden
Sista länken af sin förpostked,
Hjertat känt igen i dina sånger,
Hvad det kände redan tusen gånger
Utan att förmå sin känsla tolka,
Då det älskat, hoppades och led.

O! förlåt om känslan, som mig drifvit
Att dig tacka för hvad du har gifvit
Äfven mig, fann blott en ringa tolk.
Fordra ej, att en förgänglig stämma
Skall, i trånga kretsar endast hemma,

Värdigt prisa dig, som mäktigt sjungit
För en evig tid och alla folk.

Det inses lätt, att man i tionde och elfte strofen syftat på flera bland Victor Hugos viktigaste produktioner: *Notre Dame de Paris*, *A la Colonne*, *Feuilles d'Automne*, *Chants du Crépuscule*, *Hernani*, och *Le Roi s'amuse*.

Den gamle kristne skalden.*)

En bland denna verldens höge vise,
Se'n han ömsom skipat, ömsom tolkat
Lagar för ett mäktigt folk på jorden,
Låg nu värnlös sjelf, för döden fallen,
Bidande den högsta vishets domar,
Väl behöfvande den nåd, han stundom
Låtit gå för rätt emot de svage.
Och som dagen, sjunken bakom bergen,
Kastar flikar af sin purpurmantel
På de skyar, hvilka ärfva honom,
Så ock lågo ofvan den, som varit
Nyss en väldig man, de storhetstecken,
Hvaraf mängdens blickar dittills bländats,
Men nu tolkande blott tänkespråken
Om förgänglighet af glans på jorden.
Sorgetoner, brutna emot hvalfven,

---

*) Chateaubriand, som jag för första och — sista gången såg i en kyrka vid en bland författarens till *„Génie du Christianisme“* gamla vänners likbegängelse. Stycket gör numera ej anspråk på att bedömas annorlunda än såsom en dikt; men då det för nära ett och ett halft årtionde sedan författades, uttryckte det min uppriktiga mening angående den celebre vicomten.

(Förf:s anm. år 1857.)

Gåfvo ljud åt stumma tecknens vemod,
 Och liksom en rysning genom hjertat
 Gick igenom deras bröst, som lefde,
 Tanken: „utaf jorden äst du kommen
 Och till jord du åter snart skall varda!“
 Hvarje stolthet låg för döden knäböjd,
 Hvarje vishet mindes blott *en* lära:
 „Du beställe om ditt hus, så länge
 Det och dagen ännu heta dina.“

Till en fotapall sig hvarje panna
 Ödmjukt vigde, hvarpå töcken trampa.
 Blott en endes sken i molnfri klarhet,
 Lyste, som då i en höstqvälls dunkel
 Blott en ljuspunkt, längst vid horisonten,
 Ljusets sak förfäktar, viss om seger,
 Midt bland mörkrets växande troféer.
 Under hvalfvet utaf denna panna
 Himlahöga tankar redan stigit
 Fram för tvänne flydda menskoåldrar.
 Tankarne på englahvita vingar
 Lyftades af tron, som bergfast säker
 På sin himlasak, förtröstat, hoppats.
 „Kristendomens ande“ full af huldhet
 Bifall vinkat åt det vissa hoppet;
 Mensklighetens genius, som skakat
 Sorgligt sitt af tviflet böjda hufvud,
 Gömde strålande af glädje hoppets
 Stora löften i sitt hjertas kamrar,
 Liksom de, dem syndaflo den sparat,
 Öppnade sin barm för regnbågsglansen,
 Hvilken sade: varde ljus åt svalget,
 Hvari nyss en verld af lif försjunkit.

Lugn den store siarn stod i templet,
 Det hans ljusa tro till kyrka åter

Hade ombyggt och det han befolkat
Med de andaktsfulla böner, hvilka
Sväfva saliga mot rymder, dädan
De ej längesedan sorgsnä stego,
Sökande en öppen barm förgäfves.
Sjelf vid grafvens rand, han alla inkast,
Dem förgängelsen och döden göra
Mot hans lära om odödligheten,
Möter med den trygghet, hvarmed odlarn
Ser sin teg af frost och snö betäckas.
Båda hoppas ju, att, medan dödens
Segervinning mätes blott af stunden,
Evighetens gräns är äfven lifvets.

Arftagerskan af Sapphos lyra.

Tillegnad *George Sand*.

Gudasalig Phoibos skickar
Vidt kring Pinden sina blickar.
Helst till sina älsklingsländer
Guden dock sin solblick sänder.

Och han ser, hur uti Hellas'
Sköna tempel offer ställas
På hans altare af visa
Prester, som hans under prisa.

Ser, hur lik en segerfana
Heliosflamman på sin bana
Tyder, att, från fästet slagen;
Natten vikit hän för dagen.

Ser de stoder, som bebåda,
Att hans makt kan äfven råda
Öfver marmorns död, den kalla,
Hvarpå snillets strålar falla.

Och han hör, då hymnen ljudar,
Högt sig prisas den bland gudar,
Af hvars ynnest rikt blir gifvet,
Hvad som gudalikt gör lifvet.

Tjust af bilderna, af ljuden,
Dem han lifvat, sångarguden
Samma skapardrift nu känner,
Som i konstnärns hjerta bränner.

Och när hymnens eko tiger,
Han från sina höjder stiger
Att en form åt bilder dana,
Dem hans siarkänslor ana.

Men han skapa vill densamma
Ur sitt altars offerflamma:
Ty ej marmor, guld ej heller
Idealet tillfredsställer.

Han af lågan, som sig sluter
Kring en lyra, formen gjuter:
Lyran klang ur bildens hjerta
Än af fröjd och än af smärta.

Och när detta gudaunder
Hörts i Hellas' lagerlunder
Och förtjusning, kärlek bjudit —
Var det Sapphos sång, som ljudit.

Och ej kyla af bifallsdånet
Vidt kring henne gudalånet.
Lyrans egen susning närar
Flamman, som på Sappho tärar.

Och i stormuppfyllda qvällar
Eko bär från Leukas' hållar
Suckar, tolkande en plåga,
Närd af Sapphos ursprungslåga.

Der hon syntes, skön, hon segrat;
Sången segermakten stegrat.
Blott *en* barm sig iskallt stängde:
Dit ej sång, ej skönhet trängde.

Sapphos flammor dock sig vända
Blott mot detta bröst, det enda,
Som från henne iskallt vändes,
Och der ej en gnista tändes.

Ack! Hon älskar endast denne
Ende, som ej älskar henne;
Undran, kärleken af hela
Hellas hjertats sår ej hela.

Hon sin brand i hafvet släcker:
Det, som djupets eldar täcker,
Har väl köld i vreda vågor
För ett sångarhjärtas lågor.

Ej förstörs likväl den lyra,
Som gaf ljud åt Sapphos yra.
Ljudlös dock i Sapphografven
Vräks den kring — på vida hafven.

Men årtusende ej finna
Något bröst, förtjent att brinna
Kring det strängaspel, som tycktes
Stumt, sen det från Sappho rycktes.

Tider gingo så, och tider
Kommo fåfängt. Nu omsider
Högre stämd den lyran åter
Eldomhvarfd sig höra låter.

Mäktigare slagen brusa
Af det hjerta, hvarur susa
Älskogsljud, som mer ej väcktes,
Sedan Sapphos lågor släcktes.

Ej ett land blott nu, men världen
Bryter stråt åt segerfärden
Af de rop, som hjertats strider
Tolka djerft för alla tider.

Rum i samma bröst nu finner
Ej blott kärleken; der brinner
Harmen ock, som hotar modigt
Våldet — listigt eller blodigt.

Hatet sjelft, då det förbannat,
Är ett ömhetsprof, ett annat,
Helgadt dem, som tröslöst strida
Emot nöd, förtryckas, lida.

Glad kring Sappho log än jorden:
Derför tolka klagoorden
Blott skaldinnans qual, en smärta
Ärfd af hvarje skaldehjerta.

Verlden hunnit dyster blifva,
 Och i vexling återgifva
 Skald och folk ett klagans eko,
 Väckt af drömmar, som dem sveko.

Alphonse de Lamartine.

Vårt århundrades Prometeus
 Dvaldes på sin klippa fastsmidd;
 Glupskt bet gamen i hans lefver
 Och den bit för bit förtärde.
 Men den eld, som af titanen
 Slungats öfver vida verlden,
 Troddes utsläckt, och dess sista
 Gnista i ett verldshaf dränkt.

Andra gnistor likväl svedde
 Hånande det franska landet
 Och det franska sinnet kränkte:
 Gnistor, sprakande försmädligt,
 När af segervinnarns hästhof
 Trampades de striders platser,
 Der den store kejsarn kämpat
 Slutligt mot Europa ensam.

Lyste inga andra eldar
 Mer på franska horisonten?

Austerlitzska soln förbleknat,
 Hvarje vakteld låg förkolnad,
 Hvarvid franska örnar värmt sig;
 Men ur mörka qvinnoögon
 Sprungo lågor, de der tände

Eld i fiendernas hjertan:
Samma hjertan, hvilka hatat
In i döden franska hjeltar.

Spordes inga andra flammor
I för detta kejsarriket
Än blott dessa, som förrädiskt
Sålde kärleks gunst åt ovän?

Jo, en ljusglimt efter annan
Lyste opp det franska folket,
Liksom stjerna efter stjerna
Tänder sig uppå en himmel,
Hvilken svepts i nattligt dunkel,
Se'n dess klara dager slocknat.
Dock det nya ljusets strimmor
Lyste ej likt återskenet
Af en upptänd krigets fackla:
De blott värmdo, men ej brände;
Gåfvo tanken höjd och klarhet,
Skänkte djup och eld åt känslan,
Och upprättade nationen,
Hvilken störtats, nederbrutits
Sjelf af åskor, dem hon länge
Segerrik mot andra kastat,
Men som sist dock återstudsat.

Äfven dessa fröjdeeldar,
Fast i fredens sköte tända,
Ytterst haft likväl sin källa
I de stolta krigarflammor,
Som spridt glansen af en verldsbrand
Öfver franska härens bragder
Och fyllt franska mödrars hjertan
Än med segrens jubelglädje
Än med lejoninnans vrede.

Värmdt af dessa starka hjertan,
Växte upp det unga släktet,
Hvilket under snillets fana
Återvann åt fosterlandet,
Hvad det mist på krigets vågspel:
Segerära, världens hyllning.
Men de lagrar, hvilka skurits
På den nya täflingsbanan,
Krönte ej blott Galliens genius:
Hela menskligheten kunde
Med en ädel stolthet vira
Kring sin tinning dessa kransar,
Som i diktens verld och konstens
Af fransyska snillet bundits.

Så det folk, man trodde kufvadt,
Som *den stora* bland nationer
Återtog sin plats i häfden.

Men bland dessa unga hjeltar,
Emot hvilka världens blickar
Sig med hopp och undran vände,
Framstod *en*, som syntes mången,
Liksom Saul bland de profeter,
Hufvudet mer hög än alla.
Kungar, som ej alltid lyssnat
Till sitt samvets röster, hörde
Andaktsfullt på sångarns harpa,
Liksom han i arf den undfått
If från konungen bland skalder.
Folken, hvilka bittert svikits
I det hopp, de byggt på jorden,
Läto sina känslor lyftas
Upp af sångarn mot den himmel,

Hvarifrån de vändt sitt hjerta.
Makten, som sin rätt bevisat
Genom sekels häfd, var skalden
Oantastlig än och helig.
Men då från det gamla Hellas'
Spillror frihetsrop sig höjde,
Ljöd i hela menskligheten
Knappt ett gensvar, lika väldigt
Som det frambröt ur hans lyra.
Med och mot sin vilja rycktes
Jordens mäktige att hylla
Uppror emot gamla vänner;
Och med tjusning folken hörde
Anderösterna från fordom
Smälta hop med skaldens maning
Att ej låta af barbarer
Krossas samma land, som räddat
Undan barbari't vår verldsdel.

Hvad det led, allt mera växte
Skalden sjelf till herrlig afbild
Af de stora förebilder,
Grekeland, du hade uppställt,
Och uti en enda ande
Sammanflöto alla gåfvor,
Som åt menskor gifva adel:
Talarens och skaldens snille
I förbund med handlingskraften.

Namnet *Lamartine* så trängde
Mer och mer allt till den råsten,
Barbari't ställt vid sin snögräns.
Tusen gälla rykten tystnat;
Hatet tömt sin sista galla;
Nitet utsläckt sina irrbloss
I två menskoåldrars öknar:

Men då Lamartine man nämnde,
Värmdes människornas hjertan
Och sig kände högre stämda.

Midt i tidens storm och vexling
Oföränderligt han qvarstod
Talande till menskoslägtet,
Som solvisarn pekar endast
Uppå vackra, ljusa strålar.
Fast hans ord otaligt flutit
Som den strida strömmens vågor,
Kunde ingen menska minnas,
Att hans ord till låghet sjunkit.
Också då hans känsla flammade
Vådeldslik i häftig vrede,
Blef det aldrig spordt, att harmen
Gifvit sig ett lumpet uttryck.
Äfven de, hans tal bekämpat,
Akningsfullare dock blickat
Upp till honom, än de sågo
Ned på egna advokater.

Midt bland denna verdens store
Stod han städs med oböjdt hufvud,
Högt förnäm af själens adel.
Men han lutade sitt hjerta
Kärleksfullt emot de smärre.
Dock, när råa massor svälldes
För att sluka rätt och lagar,
Steg han i det vilda svallet
Som en gud så djerf, men ädel
Som det höfs en äkta fransman.

Emot öppet våld från djupet
Kunde han sin sak försvara;
Men då våldet smög om natten

Djupt förklädd i trasor, slitna
Ifrån samfundslagens svepning,
Störtades den sak, han värnat,
Och med henne sjelf han faller,
Men som Aristides, större
Än sitt öde, ren och — fattig.

Och fast mycket sjönk begrafvet
I det afgrundsdjupa fallet,
Dränktes ej i döda hafvet
Tron uppå det höga kallet,
Hvartill han sig manad kände
Under livvets alla skiften:
Samma eld, hans ungdom tände,
Värmden än hans barm vid griften.

Åt sitt land, åt menskligheten
Liksom förr han än vill visa:
Intet byggs för evigheten,
Intet borde man beprisa
Såsom stort, som icke stödes
På det ädlas goda grunder;
Men allt annat dödfödt födes
Och ohjelpeligt går under.

Falsk först då skall bli din lära,
Lamartine, när världen hunnit
Lära hånle åt din ära,
Och från jordens rund försvunnit
Hvarje skymt af idealen,
Och man vant sig högt att akta
Såsom snillebrand skandalen,
Men, hvad ädlast är, förakta.

Försoningskapellet.*)

Här känns så kallt som i en stelnad barm,
 Då den sin kärleks sista gnista släcker;
 Här är så tyst, som efter stridens larm
 Den natt, de fallnes ögonlock betäcker.

En strimma flyr från lampans bleka qväll
 Och sig förlorar ibland skuggors skara,
 Likt tärnan, ryckt utur sin moders tjäll
 Af rövvarhänder i en nattlig fara.

Två marmorbilder här sitt hemvist redt
 Och som i klippan förr ännu bo stilla.
 Beteckna de blott frid, som döden gett?
 Ej stormar under lifvets kamp och villa?

Läs svaret i de blickar, som hvarann
 Ej mera söka, men en blidkad himmel.
 De vittna nog, att för dem flamman brann
 Af nöd och sorg i hemska striders hvimmel.

Liksom ett återsken från purprad sky
 Af qvällens dimmor tryckes ned i hafven,
 Så utur marmorblicken hunnit fly
 Hvar skymt från maktens glans i dunkla grafven.

Men himlens sken, som mot martyren ler,
 En oförvansklig segergloria målar;
 Och offerblodet, som om nåd blott ber,
 I natt af gäldad skuld likt stjernan strålar.

*) *La chapelle expiatoire* i Paris, upprest åt Ludvig XVI:s och Marie Antoinettes skuggor. Mästerligen utförda kolossala bilder af konungen och drottningen knäböja i kapellens katolska halfdunkel.

(Förf:s. anm.)

Vid detta stjerneljus ransakas än
 Engång den dom, som skrefs af bödelssvärden;
 Och högt från menskorna, som fällde den,
 Till menskligheten vädjar efterverlden.

Fria fantasier vid och öfver Obelisken^{*)}.

Hvad har du här att göra?

Ditt hem är ju ej här.

Hur krokodilers yngel

I Nilens gyttja lär

Att såsom fädren sluka

Och kräla såsom de,

Du ren i fyrti sekel

Hvar vant dig till att se.

Kan bland de skådespelen,

Man uppfört vid din fot,

Du något ända ställa

Rättvisligen emot

Det ömkliga spektakel

Och gyckelspelet, det

Oss krönte histrioner

Och sansculotter gett?

Du känner väl Ichneumon,

Din landsman, som till graf

*) Flyttad till den undersköna „*place de la Concorde*“, såsom en gyllene inskrift det tillkännager, då Louis Philippe styrde Frankrike såsom konung, och Thiers regerade deröfver såsom förste minister. Huruvida den betydliga remna, som gapar ur obelisken, föranledts af den i stycket uppgifna orsaken, öfverlemnas åt antiqvariernes närmare bepröfvande. (Förf:s anm. år 1857.)

Kan byta kroppen, hvilken
Herberge honom gaf?
Ej Farao-råttan kallas
Uti ditt land: „Thiers”
Och „Louis Philippe” ej heller,
Såsom hon heter här.

Och likväl har du bäfvat,
Då deras hvassa namn
På mejselns udd sig trängde
Uti din hårda famn:
Vet du, att när de glänsa
Som bäst, likt rensta gull,
De hafva stoft i hågen
Och i sitt hjerta mull?

Och därför kring sig skapa
Förruttnelse de ock
I deras krets ej passar
Du, Nestor ibland block.
Samtiding åt Sesostris
Och Mehmed Ali med,
Dig stundens efemärer
Bordt lemna i din fred.

Men fast ur folkets hjerta,
Hvad ädelt fanns och stort,
De holkat ut och äfven
En remna på dig gjort,
Du skall dock få det nöjet
Att deras tider si

— Och kanske ock dem sjelfva —
Fly hän din fot förbi.

Seinens öfversvämning.

Rasar vådeld mellan flodens bräddar?
Nyss dess vatten låg på djupa bäddar
Som en silfverrustning i en grift.
Gula, röda, liksom våta lågor,
Hvälfvas nu de stormupprörda vågor
Och förtära allt, som står i vägen,
Såsom lifvet tärs af våldsamt gift.

Nyss ett barn än kunnat styra båten
Öfver tysta, slumrande försåten,
Hvilka bidade en läglig tid.
Morgonstrålen, aftonlampans strimma
Lekte, vaggade af sky och dimma,
Uti böljan, som, en dubbel spegel,
Upptog djupets natt och ljusets frid.

Spegeln brytes, djupets skendöd väckes;
Af dess vilda härar kosan sträckes
Emot fält, som ej dem höra till.
Men de vidga härjarmaktens välde.
De, som trotsigt alla dammar fällde,
Skola de af trånga gränsor hejdas,
Hvilka menskans nöd dem gifva vill?

Skola slott, som jordens starke bygga
Uppå stolta höjder, stanna trygga,
Fast man mer ej vet, hvar hyddan stått?
Skola *de* för tempelhalvfvet's spira
Sjunka vörnadsfullt, som vilde fira
I bacchantisk lust en gudstjenst, hvilken
Tycks för Guds försyn en graffest blott?

Väl den vise, hvilken mycket pröfvat,
Säger, att ej floden hittills ströfvat

Längre än till låga kojans grund,
Som ren sjunkit, liksom vass-strån böjas
Under vågen, när af stormen plöjas
Djupa fåror, der förstöring utsås,
Och der skördar bölja samma stund.

Men hvem eger måttet af de trakter,
Hvilka skola famnas utaf makter,
Som sig lösryckt ur sin banas band!
Ingen vishet kan beteckna stråten,
Sedan rodret slitits ifrån båten;
Skall hon då för vilda elementer
Mäktat kasta opp en utmätt strand?

Ha! Hvem vet, om ej, när månen skiner
Nästa gång, han stirrar på ruiner
Lika kallt, som han palatsen ser,
Ser de strömdrag utaf menskokrafter,
Hvilka flyta, liksom lifvets safter
Genom ådran, i den stora staden,
Som sitt famntag åt en verld nu ger!

O! Hvad döden skulle jubla mäktigt
Öfver detta skådespel så präktigt,
Att dess toma öga aldrig än
Deraf fordom fyllts och än ej fylles —
Om med ens allt vigdes, som nu strålar
Här af mod och rikedom och styrka,
Till ett altar åt förgängelsen!

Och det skulle offer frambefalla,
Värda att på sådant altar falla,
Hyllande en makt, den de ej trott!
Skönhet, snille, nyss så segerrika,
Såsom döden nu — de störta lika

Som den råa kraft, hvars armar throner
Stjelpt och sjelf i dunkla kulor bott.

Ödlor, skyggande för ljus af solen,
Skola hväsa uti talarstolen,
Hvarur flögo djerfva ljungeldsord.
Der Hugo pindariskt lyran stämde,
Skola korpar skräna, sjelfva skrämde
Af att höra blott sin egen stämma,
Der Duprez' och Grisis röst blef spord.

Sen „Kolohnen“, lik en sten på vägen,
Ligger kullstjelpt, sen en halft trodd sägen
Om ett Notre Dame blott hviskar här;
Då har döden rest triumfens båga
Upp så högt, att lifvet ej skall våga
Täfla uti stora verk med honom,
Som Napoleonskronans stycken bär.

Hvem skall väl en tår mer öfrig hafva
För de brännsår, hvilka Etnas lava
På Messinas blomsterdalar svedt!
Hvem med undran ser på Napels stränder
Herculanums och Pompejis bränder,
Som förkolnat vid Vesuvii låga,
Sen Paris som lik man engång sett!

Sorl, ur hvilka hatets hämskri stiger,
Kärlek, Du, som suckar eller tiger,
Ärelystnadens och guldets törst,
Öfvermodets trots och rop af nöden;
Går en aning genom Er, att döden
Kunde vara starkare än staden,
Som sig tror bland världens städer störst?

Förr Ni viljen tro, att himlabågen
 Brusten skulle remna, än att vågen
 Kunde spola Er likt lösan sand.
 Och likväl, hvem kunde ens i drömmen
 Fordom se förut, att menskoströmmen,
 Hvari kungars thron sig speglat, skulle
 Snart dess spillror utströ kring allt land? —

Vålnaden.

På midnattsmörkret faller töcknens natt,
 Liksom en lösryckt klippa på den andra,
 Ett darrhändt gas-sken visar ensamt matt
 Den väg, som skuggor söka om hvarandra.

Lyss! Hördes ej ett nödrop, hvilket bad
 Om hjälp förgäfves utaf hårda murar?
 Kanske. Mähända dock blott stormen qvad
 En liksång under dånen af hagelskurar.

Hvar finns den döda? Är det den gestalt,
 Som tycktes, blek, från grafvens gömsel komma?
 Det kändes väl der nere allt för kallt;
 Hon söker ljus, der lifvet vårar blomma.

Ack! Döden ej för henne dyrkat opp
 De lador än, dit lifvets frukter falla.
 Förbi är lifvet dock; ty släckt dess hopp
 Och brutna ligga hjertats blommor alla.

Ej tidens yttre makt, ej årens tal
 I hennes barm dock detta rån föröfvat.

Skönt hennes anlet är likt vårens dal,
Hvaröfver vilda röfvarskaror ströfvat.

På hennes milda drag en enda qväll
Har kastat skuggor, som ett sekels tunga:
Och hennes hjerta bröts likt detta tjäll,
Hvars nakna härd nu nattens stormar gunga.

Ej bortsköljdt än af ångrens heta tår
Och qvalets suck, än mellan skuggor spörjes
Af ädelt och af godt så månet *spår*;
Men det blott röjer hvad, som flytt och — sörjes.

Du arma dock ej ens din hemska sorg
Får visa. Ack! dess töcken blott förfära.
Stäng den i barmens natt. Till öppet torg
Ruiner blott af löjen bör du bära.

Låt blicken ljuga, strålande och huld,
Den kärlek, som mot dig har ljugen blifvit;
Den blickens lögn dig gäldas skall med guld,
Fast lögn blott gäldat kärleken, du gifvit.

Du har ej ett annat val. Som smärtan stor
Är ock din brist, sen stängd blef modersfamnen.
Med dig blott hungerns nöd och köldens bor,
Der efter skeppsbrott du sökt fåfängt hamnen.

Se icke in i detta gyllne rum,
Hvars fönsterhänge ljufva dofter lyfta,
Och kring hvars fröjder lampan vakar stum;
Dess lycka skiljs från din af berghög klyfta.

Du stundens lott skall känna dubbelt tung,
Om denna anblick lifvar tidens minnen,

Då älskarn, tjusande liksom en kung,
Med glans och ord bedårat dina sinnen.

Du stirrar dit ändå. Af hvilken lust
Din blick till detta paradys blir dragen.
Lik seglarns, hvilken fångslas af den kust,
Emot hvars håll hans julle blifvit slagen?

Ha! Du har känt igen blott alltför väl
Den sköna älskarn, hvilkens varma eder
Förr kastat samma låga i din själ,
Som i en annans tjusta barm nu sveder.

Inför en ny idol sitt knä han böjt,
Som syndarn för madonnabilden ligger. —
Det fanns en tid, då han för dig så dröjt,
Dig, som om vandrarns sinnesrus nu tigger.

Ej hviskningen, ej orden hör du här,
Som tränga in i den bedragnas hjerta.
Men utantills du känner allt det der,
Och minnet skärpes af omätlig smärta.

Af denna smärta bryter fram en tolk,
Ett anskri, likt det sista ifrån bålet.
Dess ljud är skarpt, liksom banditens dolk —
Sen blir allt tyst, som när den träffat målet.

Men ropet älskarn stört likväl. Han gått
Att genom fönstret ut i natten blicka.
Kallt leende han sen förtäljer blott,
Att vålnaden han sett utaf en flicka.

Och detta leende så tungt som berg
På hennes brustna hjerta nederfaller.

En rysning stelnar fast i ben och mærg,
Som uti fångens, då man stängt hans galler.

Hon kan ej ljuga löjen mera, sen
För deras gräsligaste lögn hon ryste.
Hon kan ej ljuga lif nu mer, då ren
Stoft eller is är allt, som lifvet lyste.

Och Seinens kalla våg kyls snart än mer,
Sen „vålnaden” drack glömska der, men irrar
Ännu som förr. Dock nu dess blick ej ler,
När på *la Morgue* den upp mot älskarn stirrar.

Slösoarinnan^{*)}).

Desdemona upphört ren att sjunga.
Hennes unga
Hjerta svalkas kring Otello's dolk.
Men än gunga
Uti alla andra hjertan genljud
Af den sång, som tjusade allt folk.

Liksom blad för storm i midnattsstunden
Skingras runden,
Hvilken nyss så doftriikt tycktes af
Toner bunden.
Och med lätta fjät de menskoblommor
Sväfva hän, likt fläkten på ett haf.

---

*) Stycket skrefs, sedan förf. uti Italienska Operan i Paris
bivistat en representation af „Otello“, hvarvid Desdemonas roll gafs af
Julia Grisi. (Förf:s. anm.)

Uppå lifvets höjder dessa spira.
Tjusta fira
Kärlek, undran deras segermakt.
Kring dem vira
Diamanters kalla månskensskimmer
Hvita irrbloss utaf glans och prakt.

Och de gå, dit sena nöjen kalla.
Höga svalla
Barmens vågor för dess längtans hopp.
Men blott kalla
Blickar kastas ut, likt kröningspengar,
Under farten ned på hopens tropp.

Månar utaf is, fastän de blända,
Fast de tända
Lågor, äro dessa ögon blott
För hvartenda
Bröst, som ej i guldets granskap yfves,
Eller slår i stolta fäders slott.

Skynda undan och din frihet rädda.
Icke bädda
Bör du in ditt hjertas eld i is.
Följ den rädda,
Som förgäfves suckar slöst på månen
Och af skadan hunnit blifva vis.

Nej! Din flykt du hejde än och stanna;
Dig bemanna
Och se opp till denna ljusgestalt,
Hvilkens panna
Icke mörknar vid den ringes skugga
Och ej krönes utaf stolthet kallt.

Lyd din tjusning och dig henne närma;
Våga härma
En planet, från solens ban ej skild.
Känn den värma,
Lågans lik på Afrodites altar,
Som kring hennes väsen doftar mild.

Ej till hennes nåd du nödgas vädja,
Icke bedja,
Liksom hjelten: hejda sol ditt lopp!
För att glädja
Sjelfmant dröjer bland plebejers skara
Hon liksom bland törnen rosens knopp.

Rik hon står der, denna slösarinna,
Van att vinna
Segrar, utan tårar, utan blod.
Herrligt rinna
Uti mångfaldt skiftande kaskader
Ses dess skönhets solbeglänsta flod.

Väl hon vet, att, hur den än må flyta,
Skall ej tryta,
Skall ej minskas denna gyllne ström,
Som kan byta
Till en sanning Irans skönsta sägner
Och ge kropp åt „tusen natters” dröm.

O! Det skönstas lott är städs densamma:
Solens flamma,
Blommans doft och varma läppars kyss
Lika amma,
Såsom snillets friska springbrunnskälla,
Uppå nytt den skatt, de slösat nyss.

Hvarför skulle *hon* sin blick då spara?
 Ur den fara
 Kan en blix, som tänder upp en eld,
 Hvilken vara
 Evigt skall, om ned i konstnärns hjerta
 Derur blott en gnista blifver fälld.

Ja! Hvem vet, om ej ur målarns sinne
 Stundens minne
 Flyttas hän i konstens tempellund.
 Så försvinne,
 Flicka, dina sköna ögons blixlar,
 Kindens lilja, rosen från din mund.

Den anklagade*).

Från Girondes vackra stränder
 Ryktet flyr till fjerran länder
 Hän af mörka vingar drifvet.
 Och hvar helst de framåt hasta,
 Dystra skuggor ned de kasta
 På Girondes skönsta blomma,
 Plundrad uppå mer än lifvet.
 Skoningslöst det ryktet fäster
 Denna milda hand, hvars gäster

---

*) Denna var en sällsynt skön och älskelig ung qvinna, m:me Lacoste, hvilken beskylldes för att hafva med gift afdagatagit sin make, men af domaremakten frikändes. Endast tvekande återgifver förf., efter ytterligare vunnen tioårig erfarenhet, styckets sista rader Men i en dikt må de dock qvarstå, ehuru motsvarigheten blir allt mera sällsynt i verkligheten, åtminstone der detta tryckes.

(Förf:s. anm. år 1857).

Hyllningskyssar blott bordt vara,
Vid ett brott, för hvilket ryser
Mördarns arm, fast han ej fryser
Af en iskall feberilning,
Då han dolken svängt, den bara.

Och i riddarlivets nejder,
Hvarest förr så många fejder
Kämpats för de skönas ära,
Ej en riddararm sig höjer
För att, medan gudsdom dröjer,
Hejda dessa smådetungor,
Som ett hemgjordt gift frambära.

Ack! det giftets dofva smärta
Härjar fräckt ditt rika hjerta,
Till ett glädjens tempel ämnadt;
Och der kärleken sin boning
Borde byggt, förutan skoning
Hatet, tändande sin mordbrand,
Sörjande ruiner lemnat.

Uppå dem din oskuld firat
Likväl segerfester, virat
Hoppets krans af eterneller. — —
Blind för ungdom, skönhet, lagen
Denna oskuld dock i dagen
Frambefallt och inför verlden
Dig som ilskans offer ställer.

Ack! den kan dock ej ge åter
Hvad du miste: minnet gråter
Öfver släckta solskensstunder,
Öfver fridens doft, som blandats
Förr med ångan, den du andats,

Jemte dina blomstersystrar,
I din barndoms vackra lunder.

Nu de skönsta minnen sjelfva,
Skrämda af de dystra, skälfva
Vid hvarthånskratt, höjdt från hopen.
Sångerna af näktergalen,
Nattens silfverröst i dalen,
Blandas med förlupna genljud
Från de qväfda smäderopen.

Ro dock finnes än på jorden:
När med våren hem till Norden
Fogelfria foglar ila,
Följ med dem! Som midnattssolen
Klarna skall din blick vid polen:
Helsad der af tyst förtjusning,
Fröjd du finner — ej blott hvila.

Skön, som bilderna af dikten,
Ren, som hjertat efter bikten,
Bland ett bortglömdt folk du stige.
Vant att sjelft mot ödet strida,
Vet det, hur ett bröst kan lida:
För dess sår det eger tårar,
Fastän munnen tankfull tige.

Brännoffret.*)

I qualmig stiltje stenkolsröken låg
Uppå den största ibland de maskiner,

---

*) Stycket skrefs i Florens med anledning af underrättelsen om den olycka, som drabbat en ung dansös uti London, der hon

Som fina trådar eller kabeltåg
För verlden spinna — så långt solen skiner.

Men ifrån mästarenes panna drog
En natt af töcken hän mot djupa hafven:
Ty ej blott in med *debet credit* slog;
Så säker kassakistan syns som grafven.

Arbetarn tål väl vänta, att hans bön
Om bröd blir uppfylld; men hans herre sluta
Sin afton roligt vill: *sin* mödas lön
Är han ju bättre värd att ostörd njuta.

Han från hvad *verkligt* är — der han sig rört
Med blytung säkerhet bland sifferskaror —
Går till det enda rum, som aldrig hört
Af verklig fröjd och sorg och nöd och faror.

Det var den gård, dit jätten ibland allt,
Som snille heter, med sin trollstaf ofta
En verld af hjelteskuggor frambefallt,
Och skuggor, omkring hvilka blommor dofta.

Den store andesiarns trollverld dock
Drog mången gång förbi blott kalla blickar,
Som skymning för den skummes ögonlock
Än sväfvar, när sin strålväf solen sticker.

Men Shakespeares andar nu fått vika för
Ett spel mer fattligt för de krämarsinnen:
Det ej på själens djupsta strängar rör;
Det har ett *nu* blott; framtid ej — knappt minnen.

---

hade uppträdt på tiljorna i „Ett uppror i Seraljen“. Denna sorgliga historia flög kring Europa om vintern 1845 och uppväckte öfverallt, men i synnerhet uti den njutningslystna södern, det lifligaste deltagande. (Förf:s. anm.)

Som irrsken, sväfvande på lösliq grund,
Upplvsa här och der den nära hällen,
Så ljusnade vid sylfers dans den rund,
Som slöt sig att — i ro fördrifva qvällen.

„Ett uppror i Seraljen”, hem der bjuds
Den pascha, mot hvars nycker ingen vågar
Ett uppror, hvilka, likt en hednaguds,
Med ödmjukt bäfvande till råds man frågar.

En hvissling spörjes. Till förtvifladt lopp
Dess fläkt uppjagar denna skaras ifver,
Som åt publikens tjenst med själ och kropp —
Fastän med själen minst — sig blindt förskrifver.

Publiken tycks nu nöjd. Snart rörs dess hand
Till bifall, snabb, liksom de fötter lätta,
Som slunga upp en luftig halmeldsbrand,
Hvari i lågor sinnena sig sätta.

Men se! Ur ljugna lågors glitter fram
En värre låga plötsligt nu sig bryter;
Liksom en skogseld omkring björkens stam,
Kring odaliskens lif sin famn hon knyter.

Nu verkliq nöd å färde en gång är
Uppå den plats, der diktad förr man sporde:
Den ångestklagan, som om hjälp begär,
Af qvalen ammad, icke *till* sig gjorde.

Och skönhet, som af tjugu höstars storm
Ej skulle härjats, ser nu sönderbrytas
I en minut sin vinglikt lätta form
Och till ett fasans föremål sig bytas.

Finns ingen här ibland de tusen män,
I hvilka lusten brann att famna henne,
Som vågar ett försök till räddningen,
Om än hans lockar sig dervid förbränne!

Bland dem rörs ingen. Men en man, sjelf arm,
Liksom den grund, på hvilken vådeld härjat,
Till bistånd vigt sin viljas kraft, sin arm:
Förgäfves! En ruin han endast bergat.

Steg ifrån den det jemrens högsta skri,
Som, likt en isvägg drifven skarpt mot floders
Stenhårda dammar, skär så djupt uti
Den granna saln? — Det ropet var en moders.

Likt själens goda engel, hvilken ser
Den, som han skyddat, ned i afgrund falla
Och för den räddningslöse ännu ber —
Så modrens böner, ack! om bistånd skalla.

De penningfurstar i sin dryga rund
Sitt sinneslugn dock snarligt återhemta
Och blygas nästan, att nu för en stund
En annans nöd dem tvang att högre flämta.

Så veke som den ömme romarns håg,
Väl några tyckte: *habet!* för sig sjelfva.
Men deras svaghet snart gör återtåg,
Och alla dystra tankar bort de hvälfva.

Till yttermera visso träder fram
För paschapublicum en man, som menar,
Att hett ta saken vore synd och skam; — —
Och kallt man ser den såsom murens stenar.

Till sista stund hvaren tar noga ut,
 Hvad för hans shilling honom gifvas borde,
 Och först, när allt nått ett tillbörligt slut,
 Gick man att tala om — hvad nytt man sporde!*)

En julqväll i Paris.**)

Det fält, som rodnade för blodet, gjutet
 Utur den tapprades bland tappre hjerta
 Af deras hand, dem han till segrar fört
 I bättre tider förr — det fältet ler,
 En granne till oss, än i sydlig grönska,
 Ehuru tryckt af vinternattens armar. —
 Längst kastade i hörnet af det rum,
 Som lyses opp af midnattssolens dager,
 Der ligga, uti dunkelt fjerran, fält,

---

*) Skuggsidan af: „de penningfurstar i sin dryga rund“ är i stycket tagen efter naturen; men förf. misskänner ej, att de äfven förete en ljusare. Sådant är fallet också i denna stund, då den engelska börsens aristokrati, medan fäderneslandet är i fara utvecklar en energi och patriotism, som ej förlorar mycket vid jemförelsen med de romerska senatorernes under Roms mest högstämde tider.
 (Förf:s. anm. år 1857).

**) Firad 1843, så godt de främmande förhållandena ville det tillåta, enligt hemmets sed, af fem finnar, dem händelsen kort förut hade fört, för första gången alla, till *la cervelle du monde civilisé*, såsom parisarene, den tiden man i Paris hade tillåtelse att tänka och tala, blygsamt plägade titulera sin goda stad. Det tält, hvarom genast i början af stycket är fråga, är det ödsliga, beläget emellan de dåvarande franska pairernas residens, Luxemburgska palatset och observatorium, residenset för pären bland de franska vetenskapsmännen, Arago. På detta, ännu mot slutet af December månad utaf lifligaste grönska höljda fält föll Michel Ney ett offer för det gräseliga mot honom begångna justicemordet, om hösten 1815.

(Förf:s anm.)

Som hvitna ej till lifvets skörd, men dödens,
Likt mannens hufvud, när uti hans hjerta
Begyinner svalna lifvets friska eld.
Men huru kära äro dock för oss
De fälten, fast så stela tyckas dragen,
Dem vinterns svepduk vigt åt dvalan ren!
Hur varm den anda, som ur ishöljd mo
En modershelsning sänder till oss fjerran!
Och såsom qvällens stjernor blicka ned,
Som månens isblink länge på dem dröjer,
Så skåda äfven våra bästa känslor,
Så stannar ock vårt heligaste minne,
Försänkt i ljuf betraktelse, uppå
Vårt moderland, vårt undangömda Suomi,
Af ingen annan känt än den, som har
Att tacka det för allt — för lifvet och
För det, som ger åt lifvet något värde.

Hur kall för oss är ej ändock den Söder,
Hvars glöd vi prisas hört, men icke rönt.
Likt blad från trädets grenar ryckta löst
Af höstens storm vi kastats hit tillsamman
Uti en vrå utaf den stora staden,
Der hvarje annan uti denna stund
En vänlig blick, ett hjertligt handtag skördar.
I stället att af främmand' hård här värmas,
Vi kunde ligga alla samlade
På hårda lägret, redt utaf *La Morgue*,
Och ingen barm väl skulle — ej med sorg —
Men icke ens med fasa höja opp
Ett anskri, sedan ögat känt igen
De främlingar, dem dolken eller vågen,
Liknöjda, bjudit hem att fira julen,
Der tiden mäts ej mer af glädjefester.

För oss likväl, som ingen känner här,
 Och efter hvilka ingen fråga sändes,
 Än finnas ställen, der på varma läppar,
 Från kärleksfyllda hjertan höjda dit,
 Hvert enda namn, som oss betecknar, bor.
 Så visst som våra tankar flyga hän
 Till hemmet för vår barndoms stilla frid,
 Så visst uppsökes uti denna stund
 Af mången, vänlig, trofast fråga rummet,
 Der hägn beredes oss, som hemlöst irra.

O! ingen bättre gåfva menskohjertat
 Kan bjuda åt ett annat än ett minne,
 Som ej behöfver frossa utaf rummets
 Och tidens närhet för att kunna lefva.
 Och om på jordens rund ett folk än finnes,
 Som nära kan den fjerran skildes hugkomst,
 Är det väl folket, som gått förr i döden
 För dem, det älskat, och som lefver än
 I vänlig trohet emot dem, det älskar.
 Ty, hvad som ädelt fanns i Finlands dalar,
 I forna sekel, det finns der ännu,
 Okufvadt, okränk, oåtkommeligt
 För nöd och lust, för våld och våld och tid.
 Det gömmes der, som milda vattnet hägnas
 I diamanten, tills att sjelf han brännes.
 Och mycket är likväl sig olik nu
 Mot fordomdags också i våra dalar. — —

Vi äro ej de förste, som derur
 Församlat sig i „*Quartier Latin*:”
 Århundraden ren bortnött sina vingar,
 Sen från vår hembygd drogo hitåt män
 Mer starke i sin kraft att allt försaka
 Än vi, men lika oss likväl i kärlek
 Till dessa gömda nejder, hvarur de

Gått ut, liksom de första morgonstrålar
Ur öde skogen gå, när dagen stundar.
Så trädde fram ur sina skogars natt
Den store Magnus Tavast, endast ledd
Af stålfast mod och tro på ljusets seger;
Och i *Sorbonne*, der ljuset höjde då
Den skönsta fackla, som brann öfver världen,
Han helsades som ypperlig ibland
De ypperste, dem världens undran kände.
Och när han drog tillbaks till hemmets bygder,
Bar han i trogen hand sin facklas skatt
Och sade: varde ljus! der förr var natt,
Der andras klena mod än städse trodde,
Att natten skulle vara evigt, evigt.
De spridda gnistor, dem han sådde ut
I öde landen, bundits utaf sekel
Till segerkrans omkring hans bleka tinning,
För det han vågat hoppas ljus, der mängden
Ej visste ens för mörkret frukta än.
Ej blott en gryning gaf hans mod åt Finland;
Det gaf den djerfhet, hvilken lofvar gladt
En verklighet åt aningarnes drömmar,
Åt hvilka deras vishet, som allenast
Tro på den visshet, som med händer gripes,
Betänkligt skaka sina sänkta hufvun.

Vi hafva också våra drömmar, vi.
Otroliga, omöjliga, lik sagan,
För den, som tror allenast det, som är,
Och icke det, som sekel kunna amma.
Hvem vet likväl, om ej så många sekel
Som de, som sväfvat öfver Tavasts graf,
Ej hunnit bringa ren till sauning, mognad
Det hopp, som tyckes endast nära sig
Af tomma drömmars allvarsfulla lekar.

O! hoppet är likväl ej dock så armt,
Som stundens vishet drömmer: ty det har
En framtid, har en värld förutan gräns
Och utan tid, inom hvars fria rymd
Dess tjusande gestalter kunna klarna.
För den, som icke hoppas, ack, för den
Är världen blott en graf, ett fängselhvalf,
Hvars verklighet af ingen kan bestridas,
Men som är mindre värd än minsta bild,
Som sväfvar solbelyst af hoppets strålar.

De gamle voro starke i sin tro
Uppå en värld, den deras blick ej sett.
Och fast vi icke ega deras krafter,
Ger dock vårt hopp också åt oss en styrka,
Som skapar skönt en dag af ljus och lycka
Kring dessa nejder, kära för oss alla
Mer än vårt lif och hvad af det vi hoppas.

Ett kunna vi likt fäderne försaka:
Försaka hoppet, att vårt eget öga
Skall skåda all vår längtans verklighet.
Vi känna sällhet redan i den tro,
Att lyckan blommar upp på våra grafvar,
Som glömda gömmas i vårt fosterland.

Och denna sällhet nu en helsning sänder
Till hemmets jord, till midnattssolens länder.
Skål för ditt väl, Du hulda fosterland
Och för dem alla, som uppå din strand
Än vårda troget ljus och hopp och mod
Och kraften, som ej sparar ens sitt blod
Om detta kräfs, då ljusets härsmakt strider
Mot mörkret, ur hvars hand hon spiran vrider.

Nattbetraktelser vid slottet Clugny*).

Samma skuggor gå vid Clugnys slott,
Som i femton sekels nätter gått
Ren kring kejsar Juliani termer:
Ty blott lifvet byter färg och form;
Fåfångt brusar all förstöringsstorm
Emot det, som lifvets fläkt ej värmer.

Kanske mörka jätteskuggan der
Hans, den ädle kejsarns egen är,
Han, som föll i lifvets skönsta blomma?
Skakar oron, som hans lif förtärt,
Skuggan än, fast döden ro beskärt
Mot förbannelser, så eldigt fromma?

Hvarför går hans ande här igen?
Älskar den desamma ställen än,
Som ur kärren lyftats af hans snille?
Spanar den, om i fullbordan gått,
Hvad den anat, hvad den hoppats blott?
Vill den kanske än, hvad förr den ville?

Han fann Romas storhet bytt till dvärg,
Bleknad fann han denna glans och färg,
Som likt blixtar flugit öfver verlden.
Verlden sjelf i stoft han kräla såg;

*) Detta slott, bygd under medeltiden invid och till någon del uppå kejsar Juliani „Apostatas“ termer, har i våra dagar blifvit restaurerad samt inredt till förvaringsrum för allehanda slags föråldrade kuriosor. Äfven sjelfva termerna, belägna naturligtvis i den allra tidigast bebyggda delen af det *Lutetia parisiorum*, den store „affällingen“ befalte fram ur Seinens sankta mark, hafva dragit upp till det för desamma under nära halft annat årtusende främmande dagsljuset.

(Förf:s anm. år 1870).

Men i det, som så förnedradt låg,
Än han sökte efter menskovärden.

Dock, gengångare från annan tid,
Stred han i sin egen lefnads strid
Som en man i andra åldrar hemma:
Gudar, menskor, hvilkas makt var all,
Reste sig för honom från sitt fall;
Manande han hörde deras stämma.

Och likväl, hvem egt en siarblick,
Hvilken skarpt som hans till målet gick
Genom sekel, då ännu ej födda?
Ingen såsom han har stiftat lag
För en obegränsad framtids dag
Och bygt opp en verld på den förödda!

När han åt Paris sitt varde sagt,
Han ock dermed hade grunden lagt
Ej blott till en verldsstad, men till mera:
Ty det blef en verld i sammandrag,
Återspeglande de tusen drag
Hvilka, spridda, folkens lif regera.

Än när riddartiden sjönk i grus,
Qvarstod mensklighetens riddarhus
I Paris, fastän der krossats throner:
Och om stundom det ock vardt förbytt
Till en röfvarkula, blef på nytt
Franska folket riddarn bland nationer.

Den, som känt sig lycklig att få le
Åt det qvicka, liksom alla de,
Hvilka älskat att af storhet höjas,
Funno här sin rätta hård, sitt hem;
Som Paris det var också för dem,
Hvilkas håg begär blott att förnjöjas.

Och det visste att förblifva ungt,
 Än när mycket annat, ålderstungt,
 Re'n begynt att stödja sig på krycka:
 Om från ungdom och natur dess vår
 Harmset du att härja bort förmår,
 Må Paris du ock från lifvet rycka!

Du ett tomrum dermed gräfva skall,
 Som ej fyllas kan af verlden all —
 Ej ens af den „Ukermarska granden“:
 Arfvingen af Rom, liksom Athen,
 Har du mördat till ohjelpigt men
 För allt stort och skönt i menskoanden.

Men ruinerna af Clugnys slott
 Skola synas som ett stoftkorn blott,
 Sen Paris man jemnat har med sanden;
 Och, „Apostata“, din skugga då
 Måste väl sig resa upp på tå
 Att nå fotabjellet af den *granden*.

Runoskalden ute.

„Hvarför kringom dina tusen sjöar
 Gömdt, förbisedt ligger du, mitt Suomi,
 Likt ett fiskarnät, som sönderslitet,
 Ej åt vågens jägare ger byte,
 Skörd ej bjuder skördaren på böljan?
 Vräks du bräcklig lik en båt på sanden,
 Som ej mer kan bära öfver sundet
 Ens en korg med torra löfven uppfylld?
 Friskt du lefver ju i dina skogar,
 Lik en bäck af deras skugga hägnad.

Sommarsolen dina dalar lifvar,
Såsom guldets mängd den rikes sinne.
Vintern klär i silfver dina höjder,
Liksom ryttarn springarns djerfva bringa.
Raska gossar svedja dina lunder,
Såsom äsjans lågor smälta jernet.
Starka männer skörda dina tegar,
Liksom vinden mejar gyllne skyar.
Vackra flickor pryda dina hyddor,
Såsom äpplet trädets slutna löfhvalf.
Jägarn träffar örnen uti luften,
Liksom blixten klippans högsta toppar.
Skalder sjunga kärleksfullt din skönhet,
Såsom fogeln prisar vårens fågring.
Siarn letar uti sanningsdjupet,
Lik en bergsman uti bergets grufvor.

Hvad som spritter uti Gallien snillrikt,
Det hvaröfver Tyskland djuptänt grubblar,
Huru England i omättlig roflust
Slukar, hårdt som tigern, halfva verlden,
Hur den andra hälften tas af Ryssland,
Hur den nya verlden mot den nya
Tiden i fantastiska gestalter
Sväfvar formlös, liksom fästets töcken
Emot morgonsolens första strålar; —
Detta allt du skådar, liksom väktarn,
Hvilken osedd sjelf från tornets tinnar
Spanar efter hvarje sken, af natten
Födt i den omäteliga staden.

Ingen känner väktarns tysta tankar,
Som än rasta invid himlens stjernor,
Än sig samla mellan pelarrader,
Hvilka stå på vakt kring höga borgen.
Ingen anar väktarns djupa känslor,

Som på bönen's vingar sväfva fromma
I den månbelysta kyrkans hvalfgång
Och välsignande gå ned till hyddan,
När af trogna händer der släcks lampan,
Hvilken vakat öfver hemmets hvila.

O! åtminstone i denna koja
Mötas väktarn's känslor dock af andra,
Kärleksfulla som hans eget hjertas.
De för honom bedja fromma böner,
Darra för den köld, hans lemmar skakar,
Glädjas åt den fröjd, i honom väckes
Af den klara natt, som hvälf's kring honom."

Dessa drömmar och dem lika andra
Sväfva genom sångarn's vakna hjerta,
Der i fjerran land en främling dvaldes
Han och tänkte på det hem, han lemnat.
Ut han dragit för att se de nejder,
Hvilkas pris af vida världen kungörs,
Som der känner hvarje träd och klippa
Och hvar händelse, omkring dem lefver
Eller lefvat i förgångna tider.

Stundom greps hans sinne djupt af undran
Öfver verken, som af menskor danats,
Och de alster, dem naturen framfödt.
Stundom vredgades han åter öfver
Den förtjusning, hvilken fångat honom.
Och han tyckte då, att all den storhet,
All den herrlighet, som honom dårat,
Var ett intet mot en enda vårdag
I hans hemland, hvilken, liksom fången
Ur sitt fängsels qvafva natt befriad,
Andas säll och inom några stunder
Väcker mera lif och fröjd och grönska,

Än — från *minnet* — långa vintrar plundra.
Hvad väl kunde söderns lustgård bjuda
Liknande en sommarnatt i Suomi,
Hvilken, vetande, att kort är sommarn,
Sammansmälter i en enda tafla
Allt, hvad dagen, allt hvad natten eger
Ljufvast, underbarast uppå jorden! —
Tusen himlars klarhet ler fördubblad
Utur tusen sjöars ljusa trollverld.
Riddarborgar, omkring hvilka hvimla
Kämpar, väpnade i guld och silfver,
Diktas mäktigare uti molnen,
Än de någonsin på bergen byggdes.
Lundens milda tärna, hvita björken
Darrar utaf sällhet i sin ljufhet,
Lik en brud i sena bröllopsqvällen,
Och den dystert sköna granen stiger
Fram till skogens bryn så lugn, som mannen
Stiger framför hopen, sen han trotsat
Faran, hvaraf fosterlandet hemsökts.

„Men här tvinar björkens skönhet dverglik,
Granen klänger mödosamt, en främling
Liksom jag, vid kullens torra stigar.
Sjöar, ljugna fram af menskohänder,
Krympa här till regelrätta dammar,
Till en leksak för de stores nycker. —
Finge jag dock skåda än en enda
Utaf dessa fria vilda fjärdar,
Dem naturen gjutit till en spegel
För sin skönhets största högtidsstunder,
Till en bild af djupa sinnens känslor,
Som emellan stormens djerfva sällhet
Och sitt vemods dystra lycka skifta.”

Sådant önskar sångarn, der han irrar
Ensam i en ödslig nejd, som väckte
Minnen af ett öde land, han kände,
Men hvars ödslighet är ljuf för honom.

Natten kom, och plötsligt tror han uppfylld
Denna önskan, som igenom hjertat
Sväfvat ljudlös, blott förstådd af honom.

Se! När ned han blickar ifrån berget,
Vidgar sig i dalens famn en insjö;
Men en insjö haflik som de stora
I hans hemland, hvilka, der de öppna
Sina fjärdar, stöta undan stranden,
Såsom jättens stålbeklädda armar
Skulle stäffa trängseln utaf hopen,
Som sig undrande kring honom skockat.
Månens rodnad rann lik blod på böljan;
Här och der en trädets krona svigtar,
Skakar af sig vågens klara perlor,
Och på afstånd märkas spår, dem vindens
Vinge uppå fjärden lemnat, oviss,
Om den skall till storm föröka slagen
Eller blott till ro den trötte fläktat.

Lycklig mer än han på länge varit,
Vandrarn satte sig att åter drömma
Om den tid, då han på hemmets sjöar
Seglat lustigt, fast ett löfträd endast
Gaf åt båten seglets snabba vingar;
Hur han, lyst af ljustereldens flamma,
Drog i härnad emot vattnets villbråd
Och förgäfves sökte hinna månens
Lätta bild, som dykade i djupet.
Säll han slumrar in omsider, liksom
Förr han söfts vid barndomshemmets stränder.

När han vaknade, då möts hans öga
 Utaf solens, hvilken blek och höstlig
 Log åt villan af hans drömda lycka.
 Sjön, som gjorde honom säll, den sväfvat,
 Bruten uti långa töcken, hädan
 Ifrån dalens sankt mark, på hvilken
 Endast några träd, likt honom, sörja.

Ack! en månlyst dimma endast gjorde
 Vandrarn lycklig och hans lycka borttog:
 Han ju kom från drömmars midnattsstränder,
 Från det dystert ljufva Suomis dalar.

Dödsbetraktelser.

Till sitt vandringsmål hann Hjalmar slutligt:
 Till Hières, dit längesen som förbud
 Han sin längtans feberdrömmar utsändt.
 Men han stod vid lifvets mål derjemte.
 Ur det paradis, som log kring vandrarn,
 Blickar döden dystert, lyfte handen
 Att från vandrarn rycka vandringsstafven.

På den sjukes bleka, sjunkna kinder
 Flögo röda flammor, likt vulkanens
 Öfver snön på bergets skrefvor, innan
 Släckta de i iskall svepning gömmas.
 Med hans heta andedrägt sig blanda
 Varma fläktar, bärande på vingen
 Mandelträdets och orangers ånga,
 Men ock stoft, som dref kring ryttarns sporre.
 Sjelfva stoftet präktigt glänst, så länge
 Det bland strålar sväfvade kring springarn;

På den sjukens bröst det likväl faller
Tungt som på en lefvande begrafven.
Och i Hjalmars blickar feberlågan
Växte, då de följde ryttarns sporrsträck,
Som mot fjerran synkrets bortbar denne,
Obekymrad om hvad efterlemnats,
Modigt mötande hvad komma kunde.
Ack! ur dammet, som likt dimmor höjdes
Omkring stormen af den djerfves framfart,
Reste sig för sjuklingen så månet
Minne af hans ungdoms raska färder,
Då han kunde lyda sinnets oro,
Som dref hän på obegränsad bana
Mot ett mål likt horisonten flyttbart.

Äfven nu ett ilbud sänds af hoppet,
Flygande en stund igenom barmen;
Men när han det följa vill, då sjunker
Matt hans re'n åt döden vigda hufvud.
När dess sista kraft det ännu lyftat
En gång upp, då färgades hans anlet
Utaf lågor, hvilka icke sprungo
Ifrån det till hälften släckta hjertat.

Solen, som i nedergången delte,
Likt en hjelte, hvilkens slut är nära,
Allt sitt guld och purpur ut åt verlden,
Glömt ej heller sjuklingen, fast bortglömd
Glömskans sista vallmodryck han tömmer.

Rörd en afskedsblick han sänder tacksamt
Upp till solen, hvilken här ej tvekar
Länge såsom allt i Norden. Plötsligt
Faller den ifrån sin ättestupa,
Liksom kämpen förr från *sin* beslutsamt.

Och den sjuke suckar fram den sista
Bön, hvars hviskning flyr från bleka läppar:
„Dröj, o sol, ännu en stund, som fordom
Du uppå mitt hemlands skogar dröjde.
Målande med ljusgrön fågning trädens
Toppar, medan nattens skuggor lägrat
Sig vid roten likt zigenarskaran.
Dröj, du ende barndomsvän, som icke
Lemnat mig, som öfvergifs af lifvet.
O! med dig jag tala kan om dessa
Ljusa sjöar, hvori du har simmat
Som jag sjelf; om dessa gråa kyrkor,
Dit din stråle trängt likt barnets böner;
Om den hydda, vid hvars dörr du skådat
Detta isgrå hufvud, hvilket barnet
Älskat med sin första, rensta kärlek;
Om den gröna kulle, under hvilken
Samma hufvud sjunkit ned till hvila,
Och hvarpå ditt ljus så vänligt glänste
Öfver tårar, som ej voro daggens.
Alla dessa ställen, hvilka lefva
Kära i den barm, der lifvet slocknar,
Bättre än jag sjelf du kände länge,
Fast här ingen annan finns, som anar,
I hvad vrå af verlden bort de gömmas.
Jag med dig mitt modersmål kan tala,
Medan, knappt förstådd, min suckan annars
Skulle tolka kärleken till hemmet,
Om af tungomål, som icke äro
Fädernes, ohelgad fram den stege
Ur min barm, hvars sista slag än klappa
För mitt land. Men det en graf ej skänker
Åt sin son, som hemsjuk måste gifva
Upp sin anda här, der luften svalkas
Ej af hemmets friska insjövindar.”

Så han klagar. Men hans klagan bäres
Knappt mer fram af ljud. Hans känslor tala
Tyst sitt sista ord om föremålen
För hans hjertas sista trogna kärlek.

Ännu tystare den tysta sucken
Blifver redan; ohörd bort den somnar
Uppå bleknad mun, vid dubbel kyla.
Denna föddes ej af nordanvinden:
Solen, hvilken sjunkit bakom bergen,
Efter sig har lemnat kylan ökad
Utaf dödens köld, som fyllt den barmen,
Hvari lifvets sol för alltid nedgått.

Aftonvindens suck i lagerlunden,
Öfverröstad utaf näktergalens,
Gäller icke främlingen, som bortdött.
Och än mindre ur ett menskohjerta
Stämmes upp en klagan öfver honom.
Tåren, som af qvällen gjuts är — daggens.

Ack! det fanns ett ställe, hvarest tårar
Svällande ur hjertan, uti hvilka
Sorgens brand dem värmt, väl skulle fallit
Fast förgäfves på det bröst, som stelnat.
Men ett träd, som blef af stormen uppryckt,
Men en frukt, som fallit ned från grenen,
Väckte här en större sorg än fallet
Af den främmande i dödens armar,
Hvilka öppna sig, hvar helst vi hamna,
Att oss motta. Ty hans hem är verlden;
Sist som landsman allt, som föds, han helsar,
Om än land och folk oss öfvergifva.

Främlingens hem.*)

Till sjöars land af vilda skogar kransadt
Kom våren åter, som på flickans kind
En ros, då hon bland ängens blommor dansat
Vid sång af bäcken och af dalens vind;
Och dagen växte lik den ljusa strömmen,
Som ej af bergens boja fångslas mer,
Och bilder, anade af konstnårs-drömmen,
Det tjusta ögat uppå fästet ser.

Med makt då åter denna längtan tändes,
Som dref mig länge till en pilgrimsfärd
I denna middagssolens älsklings-länder,
Som städse undfått skaldens hyllningsgärd.
— Ack, kunde väl mitt hemlands ljusa qvällar
En täflan våga uti tjusningsmakt
Med söderns sol, som stödd på jättefjällar
Ser jorden återspegla all dess prakt?

Måhända dock. Men fast från hemmets dalar
Den tro jag medtog: hvad du finna må
Der fjerran borta, denna röst, som talar
Ur hjertats djup, du finner ej ändå.
Vid kalla blickar skall ditt bröst sig känna
Af is betäckt likt en novembervåg.
Hvad båtar då, att solens strålar bränna
Den stig, hvaröfver sträcker sig ditt tåg.

Snart gick min kosa genom många riken,
Med undran såg jag der, hvad menskor gjort,
Men den förhoppning blef ej fullt besviken,

*) Tecknades djupt bland Appenzells berg, „dit sällan någon länder“, åtminstone från så aflägsna nejder som författaren.

(Förf:s anm.)

Att intet finnes dock så stort, så skönt
Uti naturen, hvart man sig än vänder,
Som borttar minnet af en sommarqväll
I dessa underbara midnattsländer,
Der afton diktar dag och slott och fjäll.

Men af den tro jag sveks ock lika litet,
Att hjertat af sin bästa värma möts
Ej mera, sen det från den hård blef slitet,
Omkring hvars eld den trogna kretsen slöts,
Som, liksom kransen doft, sin önskan skickar
Till länken, hvilkens plats ej fylles mer,
Och honom ser ännu med hjertats blickar,
Sen längesen ej ögat honom ser.

Men stel af frost i detta kalla hvimmel,
Som likt ett snöfall yr kring främlingen,
Jag spanade om ej Helvetiens himmel
Så vänligt skulle blicka ned som den,
Mot hvilken le i glädje Finlands nejder.
Blott kulna töcken svepte dock mitt hopp:
På fästet molnen under dystra fejder
Än föllo ned, än gingo kulna opp.

Och så uti min djupa längtan sviken,
Som kalla himlar fåfängt bad om tröst,
Hur ljuft det var att in i himmelriken
Få blicka, öppnade i menskobröst.
Den godhet, som jag trodde endast hemma
I hemmet, si, den bröt sig hit sin gång,
Den talade i ord, i blick, i stämma,
Och hemma kände jag mig än en gång.

Målskjutningens i Basel sista qväll.

Gevärens glöd ren svalka får af qvällen,
 Som målet skymt för kulans säkra blick;
 Det sista eko irrar trött bland fjällen,
 Ur hvilkas djup hvar skott ett gensvar fick.
 Helvetiens älste väktare väl mente,
 Att forna kämpar stigit åter opp,
 Dem lifvet ofta skiljt, men dem förentegning
 Dock döden fann i samma segerhopp.

Svek detta hoppet ej? Hör jublet stiger
 Från tusen bröst som från en enda mans.
 Är det en segrers fana, man nu viger
 Uppå ett altar, vid hvars fot den vanns?
 Hvad lyftes der så högt af starka armar?
 — — Det *segrarn* är, men segerfanan ej;
 Och mot ett tusenfaldigt *ja*, som lärmar
 Sitt bifall, icke höjs ett enda *nej*!

Hvad gjorde denne man, som mäktigt helsas
 Som ypperst ibland gode af sitt folk?
 Såg detta sig igenom honom frälsas?
 Är jublet tacksamhetens högtidstolk?
 Har han sin barm till koger bytt för pilar,
 Som måttades emot hans landsmäns bröst?
 Är det till honom den betryckte ilar,
 Som förr till Tell, att söka hjälp och tröst?

Nej! Denne segrare sitt mål har hunnit
 Blott i en lek liksom Olympias förr;
 Och likväl prisas han lik dem, som vunnit,
 Då faran, blodig, nått hvar hyddas dörr!
 Skall denne man, som ödmjukt ögat faller
 Inför sin egen stolta äras fot,

Väl stiga fram att kämpa, om det gäller
Att stint i ögat se hvart våld och hot?

O! Han skall göra det. Han skall ej svika,
Fast hjertats löften munnen blygt förteg:
En barm, som gömmer minnen, dessa lika,
Den *kan* ej klappa för sitt hemland feg!
Låt stormen komma! Slut dig, jägarskara,
Kring honom åter: han sitt löfte minns.
Hvarest han står, der är väl äfven fara,
Men räddning ock, om räddning ännu finns.

När bergens hjessor stå i blodröd låga,
Stormklockans dån budkaffen kring dem bär,
Då skola fädrens skuggor för dig tåga,
Och visa segerns stigar åt din här;
Men vill du se, hvar hotet bistrast blickar,
Och hur den ljungeldsblicken släckas kan,
Se mot det mål, dit „*segrarn*“ kulan skickar,
Och vill du segra, gör då blott som — han.

Geijer kommer!*)

Nyss vårens vind kom från Hières;
Det kännes nog på den:
Ty blomsterdoft dess vinge bär,
Och lefnadsfrisk som landets män,
Och som dess kvinnor varm den är.

---

*) Skrifvet i anledning af ett rykte, att Geijer om våren 1846 skulle söka bot för sin brutna helsa i Montpellier, der förf. en längre tid då hade vistats.

Men jemte våren kom med fart
Ett rykte fjerran från:
Från Sveriges fjäll det utsändt vardt
Med bud, att Sveriges störste son
Skall följa det i spåren snart.

Och ryktet säger: „Geijer trött
Vid otack är och strid:
Hans barm är sårad, och den blödt
Och söker bortom Sverige frid
Samt lifvets mod, som dött.”

Vid kärlek vandt hans hjerta var
Och pris och undran blott;
Som yngling re'n han lagrar skar,
Om Geijer taltes endast godt,
Så som man talar om en far.

Och ännu då, när luften tröt
I „trånga stugans” qvalm,
Och han med forna vänner bröt,
Förtrampades ej fridens palm,
Och harmen icke bistert röt.

Men när mot qvällen redan led
Hans ljusa lefnadsdag,
Fast den på Sverige glans än spred,
Invid hans stråt med mörka drag
En dyster skugga vresigt skred.

Och mången gäldade med gift
Till Geijer Sveas skuld.
Han dock med ton, med tal, med skrift
Har präglat Sveas bild i guld
På Sveriges stora tiders grift.

Varmt var hans hjerta, stor hans håg:
Och därför Siarns blick
Försvunna andars dunkla tåg,
Som under häfdens stjernor gick,
I dagens fulla klarhet såg.

Och ej de starkes höga ljud
Blott trängde i hans själ:
Der *folket* uppfyllt lifvets bud
Med trofast mod, han såg jemväl
En uppenbarelse af Gud.

På Gud han trodde; återfann
Guds ledning allestäds:
Vid härdens eld, då kriget brann,
Der menskan sörjer eller gläds,
Guds finger för hans blick ej svann.

För fosterjorden slog hans bröst
Så varmt som någon mans.
Hans stämma var den högtidsröst,
Som ifrån svenska minnens glans
Bjöd Sverige stolthet, hopp och tröst.

„Men Geijer smäda skall ändå
Sitt fosterland och folk!
Hvad Sverige *ädel*t haft, förstå
Kan ej nu mer dess äras tolk,
Som ses vid grafvens brådjup stå!”

Så någon sagt; och vida spordt
Det blef snart öfverallt.
Hvad Geijer verkat skönt och stort,
Det tycktes nästan bortglömdt allt. — — —
Men stundens glömska kom för fort.

Ej Geijers namn man glömma skall,
Så långt en svensk man mins.
Och mycket re'n har nått sitt fall,
När ej den ärestoden fins,
Som blir hans ryktes fotapall.

Vill ej hans land ha honom mer,
Han möts med öppnad famn,
Hvar helst han om ett hemvist ber:
Europa heter ju den hamn,
Som skygd mot Geijers skeppsbrott ger.

Dock hit han komme till det haf,
Der verldens hjerta slog,
Som vind åt alla fanor gaf,
I hvilkas fotspår ljuset drog
På hjeltars, skalders, vises graf!

Hur förr martyrer med sitt blod
Bestyrkt sin tro som sann,
Cevennerbergens minnesstod
Förtäljer för hvar vandringsman
Och prisar deras kristna mod.

Hvad är mot det, de ledo då,
Allt hvad vi lida nu?
Blott vindkast, som med strömmen gå,
Som de ock plötsligt komma ju
Från små bekymmers dunster blå.

Här på den vigda tempelmark,
Der kättarbål tändts opp,
Sig Geijer åter känner stark,

Och lifvas skall hans sjunkna hopp,
Som våren lifvat Peyrous*) park.

Till Fogelberg.**)

Välkommen åter! Lik en vänlig helsning
Af dem, man älskar, sänd och buren fram
Af trofast hjerta, du ibland oss hamnat
Till Tiberstranden, öfver hvilken gått
Så många växlingar, som vågor gå
Emellan Tiberns egna stränder, men
Som dock bevarat och bevara skall,
I mäktigt trots mot tiden, namnet — evig.

Och därför till sitt sköte drager den
Tillbaks med omotståndlig tjuvningskraft
Hvart sinne, hvori brinner tyst, men djupt
Den skapardrift, som ur förgängelsen
Åt evigheten rycka vill troféer.

*) "*Place de Peyrou*" heter en offentlig plats i Montpellier, som erbjuder en vidsträcktare och skönare utsigt än kanske något annat ställe i det herrliga södra Frankrike. En präktig triumfbåge, upprest till Ludvig XIV:s ära, bjuder till att här upphjelpa reputationen af denna hugenotternes omensklige förföljare, om hvars hit-hörande illbragder tusentals blodiga spår ropa högre än alla triumfbågar mäktade stiga, långt in i Cevennernas klyftor. I den alldeles invid belägna rika botaniska trädgården slogo natten lång nakna-galar, medan förf. tänkte på Geijer och på mycket, mycket annat, både ljuft och led. (Förf:s anm.)

**) Vid en fest i *Aquila Nera* (en osteria belägen i grannskapet af Pantheon), hvarmed den såsom människa och konstnär lika herrlige mannen emottogs efter sin återkomst från nord, hvilken professor Fogelberg, efter fem och tjuguarig vistelse i främmande land, för första gången sommarn 1845 återsett. (Förf:s anm.)

Och därför åt din ande äfven du
Har valt till fosterland den stad, som höjer
Sig på de sju halfsjunkna kullarne,
Lik pyramiden öfver kungagriften.

Men i hvart menskohjertas djup dock pekar
En mäktig längtan åt *dess* fosterland:
Det land, der invid barnets vagga klingat
Från modersbarmen dessa milda sånger,
Ur hvilka droppade den första känslan
För harmoni och skönhet till vår själ;
Det land, i hvilket första kärleksgnistan
Sprang ren lik den, som tänder altarlågan,
Och väckte uti sinnet längtan att
Med ord, med ton, i bild för evigt binda
Det skönas uppenbarelser, som jagas
Af tiden hän, likt blåa himlens vårsky;
Det land, som sist, som trognast i sin famn
Skall hägna, hvad dess söners snille danat,
Likt modren, hvilkens famntag senast vill
Åt grafven afstå rofvet, ryckt af denna
Från hennes bröst, hvars sorg sig känner ega
Nog värma att upplifva än en gång
Den, som till lif af samma hjerta väcktes.

Säg, var det icke ljuft att återse
Det landet, sedan re'n en menskoålder
På tidens hvita hufvud ökat snön?
Var det ej skönt, då högtidsprydt det mottog
Dig, likt ett landtligt tjäll, som blifvit smyckadt
Midsommarqvällen och som ännu, när
Johannedagen somnat bort vid sånger,
Med gröna kransar helsar sommarns fläktar?
Var den ej herrlig, denna qväll, hvars rodnad
I ovisshet tycks lemna främlingen,
Om utan afbrott utaf natt den bådär

En annan dag, blott mera sval och lugn
Än den, som ren mot aftonrodnas purpur
Sitt hufvuds gyllne lockar lutar, lik
Prestinnan söfd vid Afrodites altar?
Hvad minnen trädde i den nattens klarhet
Inför din inre blick och sökte spåren
Af flydda ungdomsdrömmar, dem du drömt
I lika nätter — då de gudabilder,
Dem ej din hand än kunnat öfversätta
Till evig marmor, trängdes i din själ,
Begärande att flyttas ut i frihet
Till det nybygge, som med mäktig vilja
Du högg dem se'n i konstens stora rike!

Och sedan dagen ej mer hette — natt,
Men fått sitt rätta namn, då såg du skaror,
Sig tränga mellan blommorna, som strötts
Vid kungaborgens fot. Du såg dem stanna,
I stilla tjusning sänkta vid de bilder,
Som sådan verklighet skänkt idealen,
Att skådarn spörjer, undrande, om han
Ej idealet sjelft — men verkligheten
Ser träda för sin blick i väldig skönhet.

Det samma Rom, som för årtusen sedan
Så många ögonblickets gudar skapat,
Ställt dina eviga i dagen fram.
Och i sin lugna storhet stå de nu,
Likt fridens bild, der ofrid länge härjat.
Från höjden, derfrån det i sekel tryckt
Så tungt, så qväfvande på folkens frihet,
Föll Rom för de barbarer, hvilka störtat
Ur nordn mot det, såsom riddartornet
För klippan, rullande från fjället, faller.
Men hämnande med tiden stort sitt fall,
Utsände samma Rom dock segerrikt

Än blixtar, än de milda lågor, hvilka
Åt nordens gudar Ragnarök beredde,
Mer tidigt än af Valas spådom anats.
Dock så försoningsfull som städse konsten
Omsider helande sin hand har lagt
Utöfver forna fejdens sår, och Roma
Till Norden återställt dess gamle gudar
Mer herrlige, än Nordens folk dem trodde,
Då det tillbedjande för dem sig böjde.
Och kan ock Thor ej höja hammarn mer,
Försvarende de Asagudars land;
Kan Balder icke dö för det; ej Oden
Uti sin vishets djup de orden finna,
Som mäktat att besvärja faror, hvilka
De lunder hota, der hans tempel stått; —
O! mera kärt gör *dess* gudars närhet
För Sveas folk dess djerfva fäders land,
Och så de än beskära, såsom fordom,
Deråt en högre kraf att hemmet hägna.

Men hvem på stridens möjlighet vill tänka
I denna qväll, hvori till fridfull glädje
Kring dig församlats sönerne af fäder,*)
Som, fast de gått ur samma fadershem,
Hvarandra hatat liksom Thebes bröder,
Och ej i dödens skrud ens velat hvila
Invid hvarandras sida — utom på
Ett slagtfält, der gemensamt de förblödt
Ur sår, af hatet blindt inbördes slagna!

Hvad öden än må ryckt ifrån hvarandra
De fosterland, som åt oss lifvet skänkt,
De bundits en gång hop af samma *krona*.
Men detta samband kändes såsom bojans,

---

*) Svenskar, danskar, norrmän. (Förf:s anm.)

Som smider hop dödsfiender, förente
Af samma nöd och samma trældom endast.
Det var den tid, då Kristierns spira kröktes
Till bödelsbila öfver nordens folk,
Då Norrbys ankar bet i nordens kuster,
Liksom ett vilddjur i dens lik, det slog.
Men nu — fast Skandiens stora rike splittrats,
Liksom en ek, om hvilken stormar ryckts,
Och hvarpå blixtar drabbat — bildningen
Och konsten med sitt lena rosenband
Förenade det, som våldet icke kunnat
Förbinda — och ej heller skilja mäktar.
Se! När omsider dagens storm i djupet
Fördränkts, och larmet dunstat bort i luften,
Då slås af qvällsoln öfver lugnad vik
En gyllne brygga, hvilken sammanbinder
De gröna armar, bredda från hvarandra,
Men sträckta ut likväl från samma strand;
Och solen, strålande af segerglädje,
Står länge qvar på vesterns berg, försänkt
I salig anblick af den frid, hon stiftat.
Så firar konsten äfven en af dessa
Dess ädla segrar, vunna under ljusets
Och bildningens banér, då den ser landsmän
Utaf skulpturens Thor, af Thorwaldsen,
Med Sergels, Dina och med Byströms landsmän
Förenade dig helsa såsom *sin*
Och glädja sig gemensamt åt den ära,
Ditt snille genom fridfull bragd har vunnit,
Liksom den äran blifvit lagd till skatten,
Der *samma* fosterjord gömt ädla minnen.
Och konsten glädjer sig deråt, att blicken,
Som lyfts af Sveas och af Danas folk
Till dina gudar, bågen af den himmel,
Der dessa gudar öfver fädren herrskat,
Blott ser obruten, sammanbindande

Högt öfver sundet, medan ögat glömmar,
Att derinunder strida vågor slita
Ifrån hvarandra tvänne brödraländer.

Hur annorlunda var det icke, när
Du afsked fordom tog från samma stränder!
Då bjöd den strid, som sjöd i elementen,
Som tjöt i stormarne, som röt ur vågen,
Som brann i blixten der — en dyster bild
Af striden glödande i menskosinnen,
Fast orden ljögo frid på pergamentet.
Men skaldekonstens milda ande sträckte
Den landgång ut, på hvilken Oehlschläger,
— Som först till lif de fallne gudar väckt —
Steg upp på Sveas strand till lagerkröning;
Och Anden så begynte föra ut
Det höga fridsverk, hvartill du har lagt
Slutstenen uti dessa minnesvårdar,
Som ej din *egen* äras endast äro.

Men ej blott ögonblicket kläds i ljus,
Ej endast framtidsdagen lofvar klarhet
Vid skenet af den fackla, högre bildning
Sträckt ut mot tider, som än stunda skola.
Ur forna striders mörker och förvirring
Framstå vid samma sken i nytänd glans
Gestalter, under långa fejder vuxna
Till jättestorhet upp, men hvilkas minne
Sig ofta tett likt kämpen lägrad vid
En nattlig krigareld: ljus syns den sida
Af hjelten, som mot lågan vänds, men skuggor,
Der han ej värms af flamman, falla svarta;
Dock högre ljus gör slut på skuggors spel.
Så skådas ock i deras rätta dager
De Sveahjeltar äfven af nationer,
Som hittills skiljts från deras sanna bild

Af strömmar blod, dem brödrakrigen gjutit.
Och kärleken till fosterlandet står
Försonad invid sidan af beundran
För kungar, hvilkas storhet tung har känts.

Och bilden af den störste bland dem alle —
I hvilkas unga kraft af slika fejder
Det stål blef gjutet, hvaraf burits bragder,
Dem tidens lie blott förslöad drabbar —
Hans bild du bär från nordanlanden re'n
Helgjuten i din själ.*) Ej högre värf
Kan gifvas mästarns mejsel, än då den
Skall utur marmorn kalla fram ett lif,
Hvars storhet utan fläck är — utan like.

När Gustaf Adolf för din bildningskraft
Står lefvande, o! tänk då stundom äfven
Uppå det glömda folk, som gick i döden
För honom gladt och lönats för sin kärlek
Med äran att bli stäldt, der faran högst
Och närmast stod, det folk, som, stupande
Omkring den fallne, sist blef honom nära.

Och när den andra bilden,**) hvilken äfven
Växt hög uti din själ på hemmets strand,
För skådarns blickar af dig ställes fram,
Tänk vänligt än en gång uppå det land,
Hvaröfver Birger sträckt sin skaparhand.
Den höge Jarlen, hvilken synts för stor
Att varda kung, förlade Sveas hjerta
Emellan Mälarns insjöväg och hafvets,
Det stormupprördas, såsom ynglingens

---

*) Prof. Fogelberg återkom till Rom med uppdrag af sin fädernestad Göteborg att skapa den store Gustaf Adolfs stod till häst, ämnad att i besagde stad uppresas.

**) Birger Jarls.

Från trånga hyddan drifts i vida världen,
 Hvars horizont sig vidgar som hans längtan
 Att finna tummelplatser för sin kraft.
 Det var en tid, då Jarlens framtidsvink
 Förstods kanske för väl af Sveafolk.
 Nu tyds den som, om han blott velat gömma
 Bak sina holmar hyddor, bäfvande
 För stridens larm, som jullen göms för stormen.
 Och Finland, som känt hårdast Jarlens *gissel*,
 Sig lärde dock, att lågan vid hans sida
 Ej bålets var, men altarets, vid hvilken
 Det värmt sitt hjerta, huru kallt än stormen
 Hven genom seklerna utöfver det.

En bild af Birger tacksamt redan gjöt
 Det varmaste bland Finlands skaldehjertan.*)
 Så herrlig den öck är, den käns af få.
 Men när *din* Birger — pröfvad omsorgsfullt
 Och troget af dig, som en fader pröfvar
 Den son, han sänder ut för första gången —
 Står hög på torget af den stad, han kallat
 Ur intet fram, då skall en enig dom
 Gå öfver Jarlen från allt folk. Den lyder:
Han står der skön och herrlig. Efterverlden
 Med evigt eko styrker domens sanning.

Välkommen än en gång till Rom, der du
 Med konstens trollstaf skall befalla fram

---

*) Syftar på Franzéns vackra ord:

„Det var det sköna land, hvars sol ur tusen sjöar
 Dig leende emot uppå din segerfärd,
 O Birger, i dess prakt af lundar och af öar,
 Dig bjöd en verkningskrets ditt skaparlynnne värd;“ etc.
 (Not af Cygnaeus.)

För samtid och för framtid dessa bilder,
Dem nu din siarande ensam ser!

Främlingen på egen strand.

Till Joh. Vilh. Snellman.

Uppå Venedigs skönhet flöt dess himmel
Liksom en mörkblå, genomskinlig slöja
På enkans kinder, när dess sorgeår
Gått hän med långa steg — men lemnat sorgen.
Och genom slöjan fällde mån en blick,
Lik dens, som äger intet, intet mer,
Hvad han förlora kunde, men ändock
Omätliga förluster sörja hunnit.
Hvad angår honom detta hvimmel af
Gestalter, hvilka fylla snart den plats,
Försvinnande gestalter lemna tom,
Som mörka vågor taga in de hvitas,
Då storm med osedt ledband för dem alla!
Den skugga, vid gestaltens sida sväfvar,
Betyder ju för månen lika mycket
Och lika litet som gestalten sjelf.
Han nog har sett af vansklighet på jorden
För att sig fästa vid dess sista offer!

Och natten talade i ostörd ro
Sitt älsta modersmål, den stumma dödens.
En sång ej fläktade nu mera bort
Från anleten, der bönhörd kärlek utgjöt
Sin morgonrodnad, maskens tysta skymning,
Som lägrat sig kring lyckans hemlighet.
Ej glada skaran, slående sin rund
Kring segerbudet, tusenfaldigt eko

Gaf åt dess jublande berättelse
Om bragder, uti hvilkas purpurfärg
Förbleknad halfmåns stolta glans försvunnit.
Ej lyddes vandrarn, hejdande sin fart
Vid klämtningen af hjertats ökta slag,
Till ryktet, som smög fram en halfqväfd hviskning
Om domen af de „Tre“, förtrodd åt natten
Och verkställd re'n i dess förtrogna sköte.
Och lejongapet spärrades förgäfves:
Det får ej sluka mer anklagelser,
Hvarunder jättetrappans marmor suckar,
Och hvilkas verkan vidgar dödens rike,
Då den blykammarns trånga hvalf ej gör
Än trängre eller fyller opp det rum,
Som vattnet, rusande i djupa hålor,
Ej hunnit kräktat in från menskonöden *).

Den tid, då dessa ljusets värf och nattens
Emellan glädjens sälla öar eller
Förtviflans klippor drefvo hjertats blod
Med hastigare fart, den var försvunnen,
Likt drömmen af den väckte halft förglömd.
Den flyktat, som från tvillingspelarne
På Markustorget segrens stolta fanor;
Och som förlofningsringen, sjunkande
Från dogens finger uti famnen af
Blåklädda bruden: Venetianska hafvet.

Var det ett återsken af denna ring.
Som väfde in sin glans i Lidos våg,
Der böljan kufvad slogs af kulna vindar?
O! Längesedan ringen mist sitt sken,

---

*) Det stigande vattnet inträngde stundom i de underjordiska fängelsehålorna uti Dogernas palats, till råga på de vid stenhällar fastsmidde fångarnes elände.

— Likt hafvets ifrån thronen stötta drottning —
Och endast månen virkar in sin stråle,
Som blef sig lik, i den sig lika böljan,
Fast denna ej mer yfs kring Buccentoro
Och icke plöjs af kölar, omkring hvilka
På hundra stränder segrens skördar såddes.

I nattens tystnad ljusets strimmor skuros
Nu blott af en gondol, hvars svarta koja
För tåget af en likfärd tyckes smyckad.
Och medan jullen halkade på vågen,
Likt andedräkten på det frusna fönstret,
Flög blicken af den man, som stod deri,
Ändock mer snabb mot färdens mål, Venedig.
Ej kände han, att vinden lyftat bort
Ifrån hans skuldra manteln. Denna köld,
Som brottades med feberglöd uti
Hans väsende, af andra stormar burits
Än den, som hven omkring hans hvita lockar.
Och nående den strand, dit han sin längtan
Som förbud hade sändt, han knäböjd kyste
Dess isköld, riddaren lik, som fallen för
Sin konungshand ett offer, kysser än
Den af hans hjertas blod uppvärmda dolken.

Han stod en främling nu på stranden af
Den underbara stad, der lifvets sol
Först lett mot honom. Sjutti vintrars skiften
Den solen hunnit redan tusen gånger
Med dystra fläckar fylla opp, och stycken
Af is på blodets ström uti hans ådror
Så ofta drifvits; tidens hand sig bredt
Uppå hans öga så, att föremålen
Ej klart som förr deri sig kunde spegla.
Och dock sig häfde uti denna stund
Hans barm så häftigt såsom ynglingens,

Som tror för sent sig komma till ett möte.
Hans blickar riktas emot pelaren,
Hvaraf Sankt Markus' stäckta lejon uppbärs,
Med samma utaf ångest tända eld,
Som fladdrar i ett öga, hvilket söker
I stormfull natt en blink af farusskenet.

Han närmar sig en skepnad, hvilken tryckt
Af nöd till hälften skyles af en mantel,
Så brokigt sammanflikad såsom golfvet,
Hvarpå med snabba fjät i pelargången
Sin kosa vandrarn sträcker. Främlingen,
Som sjelf ett intet är nu mer, ju vågar
Sitt tal till honom ställa, hvilken tyckes
Blott ett fantom, af nattens infall diktadt.

Ej länge har han honom sport, då re'n
Han känt igen uti den arme, vildt
Af nöden härjade, en telning fallen
Från ett bland dessa stamträd, hvilka engång
Beskärt Venedigs makt och segerära
Ett trotsigt hägn, uti hvars svala skugga
Den kalla vishet fostrats opp, som kastat
Kring verldens haf mer säkra, starka nät
Än de af fiskarn i lagunen sänkta:
De nät, hvori man fångat sköna öar
Och rika stränder, hvilka syntes värda
Att för Sankt Markus' lejon blifva rof.

En rysning lika den, som sagan tror
Fly genom menskans barm, då döden öfver
Vår graf har skridit, skar i främlingens,
När nu han såg hvad dogekronan och
Rådsherremanteln, som af stolta furstar
Och store, stoltare än desse, burits,
För deras ättling blifvit. Från hans ungdom

Framsprungo minnen till den gamles själ,
Anklagande, försoningslösa, hemska.
Hur ofta hade han ej trotsigt ropat
Emot det våld och svek, som byggt sitt bo
Inunder herrskarmaktens fräcka tecken,
Af hvilka han förment, att dock blott svaghet
Fördoldes, liksom af en guldtyngd graf
Förgängelsens troféer prålsjukt gömmas!
Olidligt tung för honom slutligt känts
Venedigs milda luft; af qvafva dunster
Dess klara himmel tycktes fläckad; blicken,
Som log så ljuf i sköna qvinnors ögon,
Då syntes honom syndig, fräck, förgäten
Af dygd och ära. — Ingen borde le,
Der denna fega klokhet, som sig trodde
Sjelfskrifven till att leda statens öden,
Försåtligt smilade. — Så ankartåget,
Som fästade hans själ vid hemmets öar,
I stycken slets af stormen i hans inre,
Och öfver allt, hvar helst en öken fanns,
Der menskoslughets fareld än ej hunnit
Naturens höga enfald svedja bort,
Förmente han sig kunna ett Venedig
Tillskapa, tusen gånger mera värdt
Än det förnedrade, som ej förtjente
Att helsas längre som hans fosterland.

Och bort han drog från sina fäders grifter,
Förr än en ny, för tidigt öppnad vid
De gamlas sida, hann bekräfta tron,
Att Markuslejonet ännu som fordom
I lugn, hvaraf det omgafs, fann behag
Och uti nödfall kunde lugn bereda.
Men flykten omsider hann till nejder,
Der inga grafvar hunnit öppna än
Den mörka utsigt, hvilken vidtar, då

För sista gången lemnande sin hydda,
Vid lefnadshorisonten menskan rastar.
Der Nya Verldens skogar skjöto upp
I ostörd rikedom och ursprungskraft,
Likt lockarne, dem intet stål än härjat
Kring flickans blomsterkind, slog vandraren
Sitt lätta läger. Trotsigt stark han ville
Uppoffra allt, hvarvid den svages sinne
Af slumpens infall uti födslostunden
Som listidsfänge snärjes fast. Han tror
Med detta offer sig den frihet köpa,
Hvaraf sig ödemarkens vilddjur visa
Förtjentare än dessa fega hopar,
Som nöja sig med allt, hvad våldets nyck
Och svekets illbragd bjuda dem till lockmat,
Emedan de den kraften aldrig känt,
Som vet med sig, att hon kan allt försaka.
Berusad utaf slika tankar förde
Han krig mot dessa vilddjur, hvilkas frihet
Han prisat; skrämd fågeln ur sitt näste
Och røjde väg igenom skogens natt
Med lågor, dem han kastat i dess sköte.

Varmt gaf ett broderhandslag han åt desse
Urskogens älste barn, som flyktige
Liksom han sjelf från fädrens lägerplatser
Bortveko undan svekfullt våld, då deras
Förtryckare utmätte till en grundval
För stolta städer denna arfvejord,
Hvarpå de „vilde” föddes och uti
Hvars famn de hoppats luta få sitt hufvud
Till sista hvilans frid. — Venedigs son,
Emot hvad han dem lärde, bytte sig
Till dyster visshet om, att detta onda,
Hvars thron han dittills afskytt endast på
Sin deraf tryckta fosterjord, sitt värde

Inträngde djupt, der knappt Venedigs namn
Ett öra invigt för dess stolta klang.
Och småningom den mark, hvars sköte legat
För andra grafvar tillstängd, öppnar sig
Att sluka opp en svärm af illusioner,
Som döda sjönko från den sviknes hjerta.
Till slut han tror, att ödemarken ej
Kan bjuda någon annan verklig vinning.
Än den, att från hans hemlands kust en stämma
Ej uppnår honom der med bistert budskap.

Men när den samma sol, som förr så ofta
Ifrån Venedig vände bort hans blick,
Då den steg ned ifrån Italiens berg
För att till andra verldar ställa kosan —
När den nu vek ur skogen, som barbariskt
Sig för dess milda strålar slöt, och sollös
En natt tog in den solbelystas plats,
Då följde flyktingen med sina tankar
Den hädangångna till Venedigs våg.

Och klart rann upp för minnet denna stad,
Den underbaraste bland verldens städer,
Som en gång var hans hem — som varit det
Ifrån den stund, då hjertat lärde klappa
För klangen af det välljudrikaste
Bland ord, som gått ur menskobröst: mitt hem!
Hur glänste ej för minnets blick det hemmet;
Hur lekte ej med tusen vågors klot
De morgonstrålar, som från dessa sprungo
Till marmorkyrkornas och slottens väggar,
Förgyllande allt, hvad de ypperste
Bland mästare än lemnat oförgylt!
Hur tycktes ej de ende springare,
Venedig egde, desse vidafarne,
Som stannat sist uti Sankt Markus' skygd,

Hur tycktes de ej spritta stolt af lif,
Liksom de velat kasta sig för vagnen,
Som Phoibos förr ledt öfver deras hemland!

Lik stoden, lyftad högst på tornets tinnar,
Som klarhet ser kring sig ännu, se'n ljuset
För allt der nere slocknat, så af minnet
Hänrycktes flyktingen till vakna drömmar,
Från hvilkas höjd hans ande såg, hur skönt
I solens glans Venedig samm, fast natten
Enväldigt rådde om hans skogars kulor
Och vilden, som med honom delte dessa.

Men när ett vänligt ögnakast från månen
Sjönk på naturens gröna tempelhalf,
Då byttes synen för hans inre blick,
Som ensam vakar, när ånyo ögat
Ej egde någon för hvad närmast låg.
Venedig såg han än. Men solens guld
Nu bleknat bort deröfver. Natten skridit
Fram med sin silfverålder. Dock hans stad
Sig tedde än mer ljuf, fantastisk, herrlig,
I denna drägten, fladdrande vid skenet
Af månskenslampan, upphängd uti hvalfvet,
Som blånande tog vid ofvan Sankt Markus'.

Det var som, när i bröllopssalen ljusen
På kandelabrerna ha somnat hän,
Och bruden bortlagt gyllne högtidsskruden,
Som henne tyngt, och för sin brudgum träder
Mer skön, förtrollande och kärleksvarm
Än någonsin, vid lampans älskogsskimmer.
Lyss! Öfverdådigt glada vänner störa
Bortgående än nattens ro med sånger,
Väl något dristiga, men flytande

Ihop till underbara harmonier
Liksom de kärleksdrucknas själar sjelfva.

Så lefde för hans hugkomst denna stad,
Som han sig afsky trodde, ifrån hvilken
Han ej förnimma ville något budskap.
Och fastän lugnet flydde ifrån skogen
Af stormen jagadt, som ett uppskrämdt djur
Flyr undan jägarns skall, satt han ännu
Och bar sitt fjerran skilda hem intill
Sitt heta hjerta uppå tankens vingar.
Och morgonen, som väcker alla drömmar,
Fann honom drömmande ännu *sin* dröm.

Omsider störs han dock. Hvad storm och morgon
Ej ha förmått, det gör ett gny, som nära
Hans öra når. Väcks bullret af ett rofdjur,
Som undanstöter skogens täta grenar,
Likt simmaren den våg, i hvilken han
En väg sig bryter? Stunden vore lämplig,
Och värnlös flyktingen, som drömmer om
Det hem, han öfvergifvit, kanske skulle —
Förutan lust att värja detta lif,
Hvars börda känns så tung — af hvem det vill
Den låta ryckas bort: så fred ju blefve
Lätt stiftad mellan hat och kärlek, hvilka
Hans barm i tvedrägt mera blodigt sarga,
Än vilddjur kunde sönderrifva den.
Och om en ovän skänker honom glömska
Af allt hans qval, då gifver dennes hat
Långt mer, än någons vänskap kunnat gifva.

Men en Venedigs son — så menar han —
Får icke falla utan strid, ej fångas
I dufven dvala snärd och kastas bort
I dödens famn liksom en värnlös slaf,

Till hand och fötter bunden, uti hafvet.
 Så skulle aldrig ju Venedig sjelft
 Det göra eller lida. — Ej det lefva vet;
 Men när dess sista stund är en gång kommen,
 Det vet att dö så väl som dessa hjeltar,
 Af hvilkas sista hjertblod, gjutet ut
 För fosterlandet uppå Kretas berg,
 Kring deras stora namn ett skimmer sprids
 Mer skönt än det, som dagens första strålar
 Kring verlden måla. — Djerf af detta mod,
 Som vet sig vara barn af stora tankar,
 Dem stora handlingar uppå sin valplats
 Församla till en evig minnesvård,
 Han väntar faran, under hvad gestalt
 Den än sig visa månde, lugn, beredd
 Till strids — det är, beredd på döden.

Dock,

Der han en fara bidar, störtar fram
 En flyende, sjelf utaf faror omhvärfd,
 Behöfvande det värn, som troddes nödigt
 Mot honom, men beröfvad detta mod,
 Hvaraf han skulle mötts, ifall som ovän
 Han ilat dit, der bedjande han står.
 Dock nöden är ett öppet bref, som lägger
 Hans välfärd på ett mångbepröfvadt hjerta:
 En flyktings tält är städs ett fosterland,
 Som står beredt att uppta hvarje flykting;
 Men den, som nu derunder söker skygd,
 Har större anspråk, än den nöden gifver.

Snart skogens äldre gäst vet, att dess nye
 Från samma stränder hamnat, hvilka tyckas
 Blott amma sina barn till kraft att fly
 Ifrån sitt hem. Då väcks uti hans själ
 En brännhet, omotståndlig lust att veta:

„Hvad ogräs spirat upp å nyo ur
Den murkna roten, hvilken trängt sig djupt
Uti ruinen, hetande Venedig”.

Så söker han sin rätta mening dölja,
Som önskar, kanske hoppas, höra något,
Hvaraf hans fräcka ord för lögn bestraffas.
Men hvilket byte än hans tankar må
Ur möjlighetens vida rike plundrat —
Så att han på det värsta svar beredd
Må bärja uppsyn af att hafva väntat
Det ännu dystrare — hvad nu han hör,
Det legat bortom alla gränser, dem
Hans tanke drog kring möjlighetens välde.

„Venedig fanns ej mer. — Dess rike störtat
Matt, värlöst, utaf ålderssvaghet bräckt,
Liksom dess doge, se'n dess förnedring han
Förkunnat för de store, hvilkas vapen
Var endast klagan eller stum förtviflan”.

Stum var ej den förtviflan dock, som skar
I hörarns själ, likt nya sår i gamla.
Han hittills varit blott en flykting, nu
Han stod som feg förrädare inför
En domstol mer oblidlig, hårdhänt, dyster,
Än tiomannarådet: för sitt samvet.

Hans egna nycker jagat honom hän
Från staden, i hvars luft han stärkt sin arm,
Som egt ett värde blott, emedan den
Till fosterlandets värn sig kunnat lyfta.
Ha! Hvarför vissnar denna arm ej nu,
Då intet, intet finnes mera öfrigt,
Till hvars försvar det mödan skulle löna,
Att höja upp ett enda finger? Lifvet

Kan minst ett anspråk ha på sådant värde!
Hans vilja hade visat sig så mäktig
I att fördöma allt, hvaraf ändå
Hon fostrats, upphöjts, stärkts. O, hvarför vände
Hon sig ej stark till desse skördare
Uppå Lagunens blåa teg? De arma,
Som knappt förmå att skyla sina lemmar,
Men ännu mindre dölja dessa tankar,
Af hvilka deras inre fylles opp
Med tro och heder. Intet att förlora
De egde. Derför skulle de försvarat
Sin böljas frihet; liksom solens guld,
Som samm i denna, varit dem en skatt,
Till hvilken röfvarhänder kunnat sträckas.
De älskade ju flyktingen, som trodde,
Att till Venedig han bar hat. De trängt
Med känslans siarblick igenom barmens
Förklädnad, hvari sig hans kärlek dolt.
Hur lätt de skulle fattat opp hans maning
Att följa honom in i döden, hellre
Än att sig lägga på Venedigs graf,
Likt dessa stenar, hvarpå alla trampa.

Hvar stat skall en gång dö liksom den siste
Ibland dess söner. Denna dom förkunnad
Utaf förgängelsen, den tål ej jäf.
Men smidas i sin kista och sig låta
Begrafva, medan än man andas, det
En skendöd höfves blott! O, du var skendöd
Venedig! Hvarför stod jag icke vid
Din likbädd! Jag dig hade sökt att väcka,
Tills att mitt hjerta sprängts af ropen, eller
Det öppnat sig för denna enda skatt,
Som af en fiende man motta får:
En värjspets eller kula. Hvarför sörjde
Ej dina söner för, att du fick dö

Liksom grekinnan uti sorgespelet,
Med ädel höghet och försonande
Igenom storheten utaf ditt fall,
Hvad du förbröt, då detta du beredde!
O, hvarför gjordes ej din undergång
Så skön, att denna kunnat kasta ljus
Uppå din ungdoms herrligaste tid,
Som vändande sig nu ifrån din graf
Med grämlse blott skugga derpå kastar!

Så ljöd hans klagan. Men anklagelsen
Mot honom sjelf snart vändes oförsonlig
Lik vålnaden, som lemnat grafvens ro
För att dens hvila störa, utaf hvilken
I förtid han i grafven störtats. Han,
Som lemnade Venedig lik en son,
Som öfverger, då modrens sista stund
Är nära, hennes likbädd, eger sist
Ju rätt att vältra skulden uppå andra;
Han skulle djerfvas pråla med en vilja,
Som ofruktbar sig slutit i hans barm
Och ej ens vågat ställa sig på prof!

Snart slöts ock klagan stum uti hans inre,
Liksom ett gift, hvars verkan ej är synlig,
Men tär en säker, fastän långsam väg
Åt döden, väntande på dess fullbordan.
Hans lock betäcktes tidigt utaf snö
Likt djupa dalen, medan kala heden
Dess flockar skjuter lätt ifrån sig länge;
Och öfver dessa läppar, hvilka blekna,
Gick sällan om Venedig mer ett ord.
Men hjertats känslor höllo det dock fast,
Som djupa hvirfveln ej en drunknad släpper.

Och se'n han en gång sport utaf en främling,
Af Gamla Verldens stormar kastad bort

Till Nya Verldens kust, om hvad som hördes
Ifrån Venedig, men till svar blott fått,
Att ingen derpå tänkte mera nu,
Att ett Venedig funnits till; då dog
Det namnet helt och hållet på hans läppar,
Begravvet uti hjertats djupsta djup.
Det sveptes der dock i den tankens prakt,
Att tider funnits, när Europas kungar
Sig vände alla, ödmjukt bedjande
Om råd och hjälp, till denna visa stad,
Som tycktes bära verldens vågskål då — —
Men den man nu ej hann mer tänka på.

Nu var Venedig icke *skendödt* mera.

Och årens tider vexla. Åren sjelfva
De jaga ock hvarandra i naturen,
Fast der ej spår de lemna af sin vexling.
Men flyktingen ej heller vet af vexling.
Han sitter rufvande på sina minnen,
Liksom en moder, värmande i famnen
Sitt barn, som dött och blott för henne lever.
Dock sade man om flyktingen likväl,
Att ynglingen så hastigt blifvit man,
Som nordens vår till sommar öfvergår.
Man sade se'n, att mannen blifvit gubbe,
Så fort som nordens sommar byts till höst.
En årstid återstår för honom än,
Mer lång än nordens längsta vinter — dödens.

Omsider denna hann hans gästvän, hvilken
Sagt honom, att Venedig ej fanns till.
Och se'n den obegravne döde gömt
Sin vän i främmande, i ödslig jord,
Då syntes honom skogen blott en grift,
Der af sig sjelf en vålnad kring han irrar.

Men allt mer starka höras röster, hvilka
Han trott förklingade för evigt. Bort
De ropa honom till de öar, der
Han föddes. Fast de för Venedigs ära
En graf ha blifvit, kanske ega de
Ett litet hviloläger för hans hjerta,
Som hellre än det gifver saft åt trädet
På annan mark, vill gjuta lif uti
En blomma doftande invid lagunen.

Då utan strid hans land besegrats, hvarför
Får han ej vika efter långlig strid,
Der kärleken till fosterlandet segrar?
Och lemnande sin skog, liksom den sjuke
Det smärtans läger, der han ej vill dö
Och ej kan lefva, följer flyktingen
De röster, hvilka mana honom hän
Till denna enda strand, hvarpå omsider
Han icke mera såsom flykting står.

Men äfven der står han dock såsom — främling,
Med tvekan klappande uppå den dörr,
Som ledt hans fäder förr och honom sjelf
Till egen boning. Ingen känner honom
Nu mera der; och allas tankar sväfva
Emellan bäfvan för ett spökes gengång
Och fruktan för missdådarns dolska anslag.
Mer gästfri än hans hem i kulna natten
Erbjuder pelargången då ett stöd
Åt detta trötta hufvud, hvilkets minne
Kan låta bilder af ett flyktadt lif
Likt drömmar träda der för slutet öga.
Hvad minnet ser, det sökte ögat fåfängt.
Den ungdom, som i samma gång förr sväfvat,
Skön, flyktig som af vingar buren, varm,
Den är ej ungdom mer — om till den finnes;

Och ålderdomen, hvilken här gick lutad
Liksom den sökt en graf, har funnit denna.
Ack, gammalt var ju också re'n — Venedig!

Ljud väckas dock ur marmorgolfvet stundom,
Men ej de vilja ens af natten höras.
Gestalter båda ljuden, dem den gamle
Tror sig ha varsnat förr. Åtminstone
Den blicken, som ur deras anlet glider,
Hal som en stråle kastad från ett snöfält,
Är än densamma, hvilken fordom sväfvat
Åt alla håll — förutom himlen — ur
De ögon, hvilka läste hjertats tankar
Ej blott, då dessa gömts i vänners eller
I makans barm och under stum försegling;
Men äfven då de outtalade
Ännu i eget bröst sig trodde slutna.

Det slägtet utaf blickar vakar lika
Som tjensteande för *allseendet* —
Om detta riktas utur skymningen
Utaf en dag, som slutar eller gryr.
Som på sin förebild det slägtet skådar
På tornets flöjel, med all nit och trohet.
Den hålls ju ock af alla vindkast vaken,
Sin vridnings fart med dessas städs den ökar;
Hvar pust på visning för en stund har anspråk,
Men somna tycks den blott, när lugnet rår,
Och endast milda fläktar kring den andas.
Då är dess tid förbi, och ingen söker
Sin ledning mer uti dess skrän och vinkar.

Af dessa blickar slösas äfven nu
Som fordom en och annan på den gamle.
Men ringa skörd af gråa askan bjuds,
Som än är qvar af en förbrunnen eld

Uppå det anlet, hvilket länge tärts,
En sorgens eldstad, hvari sorgen gjöt
Sin egen bild. Det annorlunda var
Med dessa drag, dem harm, förakt och trots
Omgåfvo med en glöd, som — vådeld bådar.
Nu får i ro den trötte hvila, om
Af nattens kyla evig ro ej redes,
Som gör hans flyttning nödig till ett annat
Härberge, der bevakning vore — flärd,
Den lifvet icke afstå kan åt döden.

Ej ens af natten bjuds den grafvens ro,
I hvilken vaksamheten slumra kunde.
Hvad nästa qväll af barnets enfald vet,
Nu mannens skärpta klokhet fullt ej anar.
Men oron, som i *luften* spörjs, den drifver
På oaförlig vaktrund lugnets målsmän.
Dock desse, som sig trott ha kommit något
På *spåren*, måste söka spårens fortgång
I fåran plöjd af tiden i dess ström —
Om spejarn sjelf ej borttrycks först af denna.

Är den naturens storm, som med hvar stund
Växt upp mer jättehög, nog för sig sjelf?
Bebådar den kanske ännu en annan?
Så sporde de, som tro sig böra svara
Ej blott för stunden, men också för dagen,
Som än ej sett sin morgon, och än mindre
Åt qvällen lemnat såsom testamente
Sin lefnadsskörd utaf erfarenhet.

Men genom Markustorgets fasta grund
Upptränger vattnet liksom mellan springor
På skeppet, som är läck. Vill hafvet spola
Bort denna stad, som stiger derutur,
Likt dikten utaf städer, hvilken möter

I stormig afton seglarn, troende,
Att han re'n hunnit nära hemmets hamn,
Fast denna ligger fjerran bortom töcknen?

Lyss! Snyfta stoderna, som stå på vakt
Vid marmortrappan, hvaruppå Marino
Falieros hufvud, tyngdt af dogekronan,
Har rullat flytande i eget blod?
De klaga kanske öfver undergången
Utaf den stad, till hvilken en förstöring
Har än den rätt, som staten ej mer vidkän.

Nej, endast vindens klagan tyckes byta
Till en oändlig „suckars brygga” dessa
Pilastrar, hvilkas kapitäler skakas
Likt skeppets mastkorg uti väg för stormen;
Och morgonen, som jemte dag åt seglarn
Det hopp ånyo föder, hvilket qväfts
I nattens famntag, ammar icke lugn
Åt hafvets fallna drottning. Dagen,
Som annars reder Canareggios bölja
Till guldprydd täflingsbana för regattan,
I hvilken strålar täfla med hvarandra.
Den blickar mörk, lik en despot, som ej
Vill glädje se omkring sig, der han sjelf
Af fruktan eller harm med töcken höljes.
Och Canal Grande, hvilken ofta simmar
Så vänlig till lagunen, vrider sig
I våldsam oro nu, lik sårad orm,
Som etter sprutar uppå allt, hvaraf
Dess slingring hindras. Än sig vågen kastar,
Till storms emot Georgios strand, hvarpå
Palladio ställt den borg för gudafrid,
Som platser höljt, der nödens och der sorgens

Förtvifflan rasande löst af hvarandra*).
 Än rusar böljan åt ett motsatt håll:
 Till det palats, ifrån hvars blytak sprungit
Il ponte de' sospiri — dyster som
 Dess namn af dess bestämmelse — till grafven
 För menskofrihet och för dagens ljus.
 Än tyckes vattnet vilja stegra sig
 Upp till de snöberg utaf töcken, dem
 Orkanen stapplat öfver Malamocco,
 För att dem kasta se'n uppå hvarandra
 Emot Fusinas strand.

Så rasade

I vild, i otämd strid naturens vrede
 På fria tummelplatser. Dock en annan
 Strid kämpas äfven — men på instängd grund.
 Man vill dess utbrott hejda som en vådelds,
 Då all gemenskap stängs med fria luften,
 Och sjelfva stridens valplats höljs i dunkel
 Med ängslig omsorg, likasom ett envigs,
 Hvari man väl vill vedervåga lifvet,
 Men ej af lagens skärpta blickar röjas.

I menskobarmen denna striden strids
 Af en förbundshär sammanhopad plötsligt
 Från oförlikta elementer. Hoppet

---

*) På ön St. Georgio Maggiore, belägen midt emot den åtlagunerne vända sidan af Palazzo Ducale, sönderrefs 1205 dogen Pietro Zianis unge son af hundar. Fadren rasade derefter i vild förtvifflan på ön, förstörande der kloster och kyrkor. Men sedan sorgens förtviflan lemnat rum åt ångerns, uppbyggde han på det öde rummet en kyrka, hvilken helt och hållet restaurerad af Palladio framstår såsom ett icke ovärdigt motstycke till samma mästaress kanske mäterligaste storverk: kyrkan St. Redentore på den nära belägna ön Giudecca. I kyrkohistorien är St. Georgios kyrka bekant såsom den, hvari Pius VII i en stormig tid lyftes upp på St. Peters länge landsförvista stol. (Förf:s anm.)

Vid fruktans sida ställts, vid hatets kärlek;
 Beundran för ett mäktigt fordom tränges
 Om rum med ömheten för stundens ro,
 Störd utaf drömmar om en herrlig framtid.
En makt dock bredt sin svarta fana ut
 Högt öfver alla andras. Dyster *misstro*
 Förskansad satt på utkik, kastande
 Sin Janusblick åt alla håll tillika.
 Ej möttes den utaf en barndomsväns,
 Som syntes pröfvad nog att kunna tros
 Bestå de prof, hvarpå kanske han sättes.
 Ej sprids ett leende på makans anlet,
 Som tycks nog huldt, att under svekfullt vinddrag
 Ej gillras kan en snara, gömd i blommor.
 Ej fadren vågar gifva bort åt den,
 Han lifvet gaf, sitt hjertas hemlighet.
 Och tusen veta dock, att alla drifvas
 Af samma tankars oro ur sin boning
 Till oron, hvilken rörer upp naturen.
 Men när man mötes, o, då göms inunder
 Ett ljuget leende, likt Roms augurers,
 Hvart sinnes blödande mysterers djup!

Men dessa blickar, flyende hvarandra —
 Likt män, som öfvat samma missdåd och
 Ej mera kunna lita på hvarandra —
 Nu riktas alla dock mot samma punkt.
 Den dyker dunkel opp från böljan, hvilken
 Slår mot Muranos ö. — Der San Michele
 Förr öppnat sina hvalf att motta männer,
 Som kastat jordens glädje ifrån sig,
 Liksom en mantel, höljd af vägens stoft,
 Och stråten sökt till himlen ur en förgård,
 Som kyrkogårdens dyster — der nu lågo
 Män, hvilka blickade tillbaks mot jorden

Med större trånad, än ur samma gitter
Knappt någon blick sig upp till fästet höjt.

De nyss ännu så sköna drömmar drömt
Om lycka, storhet, hvilka skulle flöda
Ur deras vilja öfver folk och land,
Som af naturen och af menskor ärf
För mycket för att icke tro sig värda
Det högsta, menskosinnet efterstår.
Men drömmarene drabbats af ett öde
Helt motsatt det, som snärjer drömmaren,
Då han förgäfves flyr den drömda faran,
Men vaken skådar denna ila hän.
De väckte först sett, huru nära dem
Den fara låg, som de i djerfva drömmar
Trott slumra fjerran än. Men denna fara,
Hvarmed de ment sig kunna *leka*, var
För stor att icke taga genast an
Sitt rätta, dystra namn: och nöd hon hette
Och till sitt lusthus hon, bland hundra andra,
Redt San Michele in.

Nu ut hon sände
Uppå en lustfärd, sådan nöden blott
Kan tänka ut den, tvänne ibland desse,
Som utur feberdrömmar våldsamt väckts.
Och den gondol, som strider der med böljan
Om bytet, sparadt för upphøjelse
Och för förnedring af ett annat slag,
Än vågens vrede kunde dem bereda —
Den för de tvänne hän till utsatt mål
Med samma säkerhet, hvarmed af ödet
Till undergången sänktes deras bana.

Den gråe främlingen på egen strand
Med undran tidigt såg de vandrare,

Som snart till skaror, massor flöto samman,
 Fast regnet, det de annars flytt med bäfvan,
 Som om det kastat kulor utaf eld,
 I strida strömmar på dem störtar neder.

Liksom de falska, har han känt igen
 De rädda blickar. Äfven dessa äro
 Bekanta från hans barndom; men de djerfva,
 De herrskarstolta, hvilka gått i arf
 I vissa venetianska ögon från
 Den tid, Venedig än var stort, dem söker
 Han länge fåfängt nu. — Men hvarför samlar
 Gondolen, sväfvande på skumhöljd bölja,
 Stormfogeln lik, som ännu dröjer kvar,
 Der i fullbordan re'n dess spådom gått —
 Hvi samlar den kring sig de spridda blickar;
 Såsom af hjertat, emot hvilket riktas
 Från vida krigarrunden hvart gevär,
 De spridda kulor samlas?

Frågan ställer

Den gamle till den dogeättling, hvilken
 Han mötte först uppå Venedigs strand,
 Böjd af sin nöd, en qvist från trädet fallen,
 Men som nu bär sin mantels mosaik
 Så stolt, som någon nobili en morgon
 I forna dar på Broglio sin kappa*).

I tiomannarådets dunkla kamrar
 Ett svar väl af hans stamfar afgafs knappt.
 Mer svept i hemlighet än ättlingens.
 I svaret låg profetens rysning öfver

---

*) Broglio heter en del af Piazzetta, belägen närmast Porta Maggiore (Palazzo Ducales hufvudport), hvarpå endast nobili hade rätt att röra sig under morgonqvisten. (Förf:s anm.)

Förstulna blickar, kastade bak slöjan,
 Som blott försynens bordt få genomtränga.
 Men smärtan, att det förutsagdas ankomst
 Skred på ruinerna af menskolycka,
 Sin bitterhet i svaret gjöt jemväl.
 „En vinter blott förgått”, förtäljer tiggarn,
 „Se'n uppå samma plats, der nu vi stå,
 Ur nattens dunkel upprann i ett sinne
 Den klarhet, hvaruti det såg förut
 De bistra öden, som i dag fullbordas.
 Här gafs en oföljd varning åt en man,
 Som värmd af ungdom, vänskap, kärlek, lycka,
 Gick vänlig mellan glada skarors hvimmel,
 Liksom en blomsterånga mellan blommor.
 Fly, sades honom, platsen, der Ni vandrar;
 Ett rysligt ödes visshet här Er hinner.
 Mot profetian log han då ett löje
 Lik det, hvaraf en spådom möts, som sjunges
 Vål på Fenices tiljor. — Men i dag
 Ej ler han mer vid samma spådoms minne”.

„En siare han sjelf är äfven; men
 Hans öga för det kommande är blindt;
 Blott riktadt in i det förflutna flammar
 Dess ljus i klarhet, och förbrunna känslor
 I detta varma sken ur askan stiga.
 Du väl den ende är bland dem, som älska,
 Som modersmål det språk, hvarpå Francesca
 Da Rimini sin klagan gjutit, och
 Ej namnet känner på dess ädle skald.
 Ett hjerta mera varmt och rent ej slår
 För denna sköna halfös väl än hans!”

„Ej såsom Silvios barnsligt fromt är sinnet,
 Som lifvar denne vän invid hans sida,
 Han, hvilken bär sitt ödes ogunst trotsigt,

Som han en furstes bära skulle. Men
 Så ädel är nu re'n hans håg som deras,
 Dem blott i häfdatecknarenes spegel,
 Förskönade, man troende får skåda"*)).

Så tiggarn, stolta faders ättling, slöt,
 Men i hans själ en rysning utaf sällhet
 Flöt ifrån minnets källor. Strömmen förde
 Hans alla tankar till de stora stormar,
 Som stärkt hans gamla stamträds rot. Och stunden,
 Som lefver nu, dött med sin nöd för honom,
 För hvilken hädangångne dar blott lefva.
 Men snart på nytt tar stunden ut sin rätt
 Uti hans sinne som i alla desses,
 I hvilka stundens slag ett genljud söker,
 Likt dunderlaget uti nära berg.
 Hvem finnes här, hvars hufvud det ej kunnat
 Så drabba som de tvännes, öfver hvilka
 Det störtat ned? Hvad nu de lida, är
 Långt mera en symbol än straff allenast.

För handlingen ej desse männer danats,
 Men blott för lidandet. Se, huru troget,
 Hur stort mot sin bestämmelse de svara.
 De veka händer, hvilka tecknat af
 Så herrligt bilder, målade af snillet
 På själens grund, de bära bojans tyngd
 Så ädelt, som den vore blott en ring
 Af fosterlandet skänkt som prof på kärlek.
 Anklagelserna trycka tunga, skarpa
 På deras nacke; dessa gifva snart
 Väl rum åt bilans ännu större skärpa.

---

*) Silvio Pellico omtalar sjelf den på Markustorget till honom ställda förutsägelsen, som i texten blifvit poetiskt behandlad. — Maroncelli hette, såsom bekant är, den vän, hvilken med Pellico delade schavottens upphöjelse.

Men under eggen af Damoklessvärdet
 De bära sina hufvuden så dristigt,
 Som en trofé från fienderna borttryckt;
 Och lugna blickar flyta derutur
 På hopen, sänkt i griftens stumhet af
 Sin sorgsna bäfvan. Ömkan bryter stundom,
 Liksom en tår, ur dessa blickar; men
 Den sörjer icke öfver deras lott,
 Som på schavottens segervagn förbida
 Martyrens blodbestänkta offerkrans;
 Dess stora sorg går till helt annat mål.

Från enkesätet för det största bland
 Venedigs minnen och dess hemskaste,
 Från dogernes palats nu äskas ljud,
 Som mörka foglar äska det från tornen.
 När detta rum får tunga, röres hon
 Blott af en blodström, som skall rinna, eller
 Af högsta myntsort, som betecknar värdet
 Af sparadt blod: en frihet, som förlorats.

Och domens första stränge ord är — „död
 För bödels hand”. — Nu såsom verkan af
 Det ordet spörjs bland massorna dernere
 En ryckning, ögonblicklig, stum — lik bålens,
 Som mist sitt hufvud, men ej än tycks finna
 Sig i sitt öde att ett intet vara.

Men redan ljuder domens milda ord;
 „Ur djupet af en outtömlig mildhet,
 Som aldrig tröttnar att förlåta, vår
 Tillbedjansvärde furste låtit nåd
 Gå framför rätt och domen mildrat har
 Till *carcer'duro* af blott tjugu år
 För Maroncelli, och för Pellico
 Af endast femton”. — Då en gränslös suck

Tillsammanflöt ur tusen, tusen hjertan,
 Den sucken lik, som ifrån hafvet tränger
 Till mörka fängselgången, der en port
 Stängts till för evigt mellan livvets rymder
 Och lifstidsfångens kula.

Men den gamle
 Med återhållen anda lyss som hittills.
 Blir intet jäf emot den milda domen
 Af hopen anfördt till de männers räddning,
 Som, syndaoffer för millioners skuld,
 Bortsläpas till att lida för en sak,
 Hvari sig ingen håg kan säga, ja,
 Knappt tänka vill sig utan del? — Förgäfves!
 Hvar arm är kufvad, maktlös liksom svärden,
 Än gömda uti krigarenes slidor.
 Hvert sinnes eld blir hämmad liksom luntan,
 Beredd att flamma upp invid kanonen.
 Och här och der förnimmes någon röst,
 Som prisar lyckan af de sälla tider,
 Hvari man lefver nu. Ej såsom förr,
 Då Carmagnola dömdes, skipas lag
 I dunkla kulor. Se, en rättvis dom
 Ej skyr att träda fram för öppen dag,
 Och dagen släcks ej ut för brottslingar,
 Som ej förtjena att dess klarhet skåda.

Det var för mycket. Hån emot sig sjelf,
 Ej blott mot menskligheten, tror den gamle
 I detta pris sig finna. Ohejdbara
 Hans harm, hans klagan, hans förtviflan bryta
 Ur själen opp. Han vänder sig till skaran,
 Som trängs kring honom, såsom han så ofta
 Tänkt, att han bordt sig vända till de män,
 Af hvilka förr han omgafs på lagunen.
 Men känd af ingen mer, han väcker nu

Blott häpnad; denna följs af dubbel ångest.
Är det en snara ej, som kastats ut
Bland mängden, lik ett giller uti skogen?
Och om en verklig mening står bakom
Hans ord, dem ve, som tyckas dertill lyssna!
De fege öppna flyende en krets
Kring honom som kring den af pesten tärde.
De djerfve fylla snart dock tomma platsen
Och vilja, fastän fåfängt, dölja undan
Den „sinnesrubbade”. Från man till man,
Lik lösen i en uppställd här, går tanken,
Att den, som *yttrar* ord den gamles lika,
Ej mer kan vara sina sinnen mäktig.

Af ingen hägnad släpas han med hast
Till S:t Servilios ö. Då der han insätts,
Hvad görs väl mer behof utaf bevis,
Att tanken om den galne varit — klok.
Men äfven der ej unna's honom ro
För tal, hvaraf han hemsökts mer än nog,
Se'n ibland menniskor han åter dväljes.

En af Servilios äldre gäster möter
Den kommande med ståtligaste åtbörd
Och högt förkunnar: Gubbe, döden du
Förtjenat tusenfaldt; men genomträngd
Af mildhet och med hänsyn till din ungdom,
Förvandlar jag ditt straff till *carcer' duro*
På hundra år. Än mer, jag ger dig rätt
Att hoppas på förminskning: kanske blott
Med femti år du måste hålla ut,
Om du dig visar värd en större nåd.
Upp folk att högt mitt lof och pris förkunna
För jord och himmel. Jag bland potentater
Den störste är. Mitt namn” — —

Och till hans fötter
Uppå en mäktig vink då många falla,
Lofsjungande den mildaste bland furstar;
Dock andra skaka tviflande sitt hufvud.
Han är en usurpator, så de mena:
Den, som han nämnde, är dock allt för klok
Att spärra sig i en så usel borg,
Och hellre sänder han hit hvarje annan.

Men namnlös ångest grep vid detta allt
Uti den gamles själ, som skakas våldsamt,
Så att han tyckte sig förmärka, huru
Förståndets ljus nedföllo slocknande
Ett efter annat, såsom nattens stjärnor.
Hvem lysas här utaf förnuftets klarhet?
Är det hans eget sinne, som går vilse
I natt och töcken, eller deras, hvilka
Han tror förmörkade? Hvem sänker ned
En stråle i hans själ, så att den icke,
Om den ej rubbats re'n, må duka under
I detta mörker, hvaraf han betäckes!

Så ropa ljudlöst stämmor ur hans inre.

Då trädde fram, en fridens engel lik
I detta hem för ofrid, en gestalt,
Hvars marmorbleka anlet sken i klarhet,
Likt grafvens monument, som ej blott bär
En inskrift tydande på djup förlust
Af lifvets glädje, men deröfver ock
En annan pekande på ännu högre
Förhoppning om ovansklig glädjevinning.
Vid första blick den gamle känt igen
Den ädlaste bland sina ungdomsvänner,
Med hvilkens hjerta — fastän deras tankar
Städs uti strid emot hvarandra lågo —

Hans hjerta sammanvuxit, likasom
Två flammor, stigande från skilda läger,
Försmälta fridfullt ofvan stridens vapen
Till en, i samma rena, ljusblå ether.

„Guds finger ledt dig hit, Gerolamo!”
Så ropade den gamle, första gången
Af salig känsla genombäfvad, se'n
Ett sekels hälft förflytt. „Tror du ännu
Som fordom städse uppå bättre tider?”

„Jag tror det”, svarade den Högstes prest,
Med stämman, uti hvilken Gud förnamms;
„Jag tror derpå, mer fast än någonsin
I denna stund!” Så talande han höjde
Upp krucifixet emot himmelen,
Såsom en tempelspira höjes dit;
Och, knäböjd, främlingen på egen strand
Nu känner, hur ur vigda händer, hvilka
Uppå hans hjessa sänkas, friden droppar
Till detta hufvud, hvori uppror stormat,
Och till det hjertat, som af oro härjats.

Och lätt det blef i hufvud, lätt i hjerta,
Men ändock tyngas de mot jordens famn,
Liksom ett vingpar, spändt ej mer af luft.
En blick den gamle höjer ännu opp
Till korsets hjelte, inför hvilken verlden
Lik honom ligger knäböjd. — Aftonsolen,
Som öfver dagens storm omsider segrat,
Försonande sin återglans nu kastar
Ifrån lagunen upp till krucifixet.

Men på sin stad, som döptes i en guldflod
Och strålade af glädje som han sjelf,
Såg då den gamle länge än en gång;

På femti år han den ej sett så skön.
 Det var hans första, rätta helsningsblick;
 Det var hans afskedsblick jemväl. Och släckt
 Här nere uti krucifixets klarhet,
 Hans öga tändes upp på nytt i rymder,
 Der ljus och mörker icke vexla mer.

Men hemma vardt han på sin strand för evigt.

Snön i Florens.

Till Julia — —*).

I.

„Gjuter Arno silfvervågen öfver
 Sina bräddar att kring dessa dikta
 Ett Venedig, der Florentia blomstrat?
 Gick ett snöfall vilse från sitt hemland,
 Det i midnatt höljda, för att svepa
 Uti iskall slöja staden, hvilken
 Lifvats förr af Medicéers anda?“

Så jag sporde, då jag såg i sena
 Natten de palatsbetröanta gator
 Och de torg, på hvilka marmorstoder
 Höja sig, likt klippor uti hafvet,
 Skimra hvita liksom Suomis sjöar,
 När af vintern deras stormar, bundna,
 Nedersänkts i djupets fängselmörker.

*) För äran af denna dams bekantskap äfvensom för mycket annat hade förf. att tacka prins Louis Lucien Bonapartes nobla artighet i Florens. Stycket författades „på enträgen begäran“, såsom specimen af finsk poetisk produktion, hvars egenhet detta fruntimmer önskade lära känna.

Stilla dock uppå sin bädd låg Arno;
Snön försagd från bergens tinnar nedsåg
På Firenzes skönhet, likt en främling,
Som förutan mod att det sig närma
Tjust betraktar uppå afstånd lägret,
Der till hvila, sydländskt varm, en flicka
Lutat ned sitt vackra hufvuds drömmar.
Och fast vintern dock omsider segrat
På de slagfält, hvarest sommarn fåfängt
Sina sista striders vågspel frestat,
Kransade en oförgänglig grönska
Lunder, uti hvilkas famntag rosor
Glödde, som en aftonrodnad glöder
Än på fästet, hvarest solen stupat.

Lundens grönska, rosens varma fågring
Syntes utaf sommarn under flykten
Lemnats kvar åt vintern som troféer,
Skonade af dennes segerglädje.
Men af mån', som drömde vakna drömmar
På Italiens himmel, nedersänktes
Denna dikt af snö, som väderdrifven
Tycktes fallen på Florens från norden,
Denna silfverbölja, hvilken syntes
Vidga Arnos lagerkrönta välde.

Skön som Venus Anadyomäne
Uppå hafsskum samm Florens bland strålar;
Men så herrlig verkligheten teddes,
Sväfvade i öfvermensklig skönhet
Högt deröfver dock de stora minnen
Af en tid, som skapat dessa under,
Dem *beundra* stunden endast mäktar.

Månens blick — som svärmiskt darrar, fallen
På de bilder, mästartenes pensel

Ryckt från döden, utan att den kunnat
 Fängsla livets glöd i mästarverken —
 Månens blick har re'n för sekel sedan
 Sett i dessa sköna ögon, hvilka
 Tändt i Guidos, Rafaëls, Tizians hjertan
 Elden, der sig format samma bilder,
 Hvarur ideal nu tyckas stråla,
 Kufvande förgängelsen och tiden.
 Men det öga, som har sett de sköna,
 Hvilka eldat målarns liksom skaldens
 Bästa känslor, o! det ser, der livets
 Stolta seger vi oss skåda mena,
 Endast vårdar på det skönstas grifter,
 Endast blommor, sörjande på grafven,
 Dem man älskar, då man icke mera
 Älska kan de hjertan, som åt blomman
 Gifvit detta lif, de sjelfva sakna.

„O! I blommor, dem Filippo Lippi
 Och da Vinci tryckt till heta läppar;
 I, som en gång af Angelico tillbedts,
 Liksom Dante tillbad Beatrice,
 Midnattsstunden — eder stund är inne.
 Om I än ej vissnat, sluten Eder
 Till en krans, mer skön än den, som bindes
 Uti kalla gallerier samman,
 Och med lif, som ej är dikt af konsten,
 Öppnen Battisterios kopparportar,
 Och till katedralens marmormattor
 Sväfven lätta, såsom förr Ni ilat,
 Då Er hopp och kärlek vingar gäfvö.
 Gören mig till hänryckt ögonvittne
 Af er skönhets seger öfver stunden,
 Att ett tvifvel aldrig mer sig rese
 Hädiskt emot det, jag ock vill tillbe.” — — —

Så min känsla ljudlöst bad i natten.
 Men de hjertan, hvilkas öra lyssnat
 Fordom till än mera varma böner,
 Voro stoft; och stoft de läppar äfven,
 Som bönhörelsen så ljufvigt tolkat
 Än, när konstnärns kyssar dem förseglat.
 Nattens fläktar, kylda ut på stoftet,
 Strödde mina böner vidt kring rymden,
 Som ej gensvar har för drömmarns längtan.

II.

Än en gång i qvällens timma
 Har min blick förbländad hvilat
 På ett diktadt snöfälts glans,
 Skönare än månens strimma,
 Än det skum, hvaröfver ilat
 Vindens vinge, och som famnar
 Klippan likt en liljekrans.

Männe *denna* glans sig sprider
 Ock kring klippor; eller drömmar
 Under den en blomsterstad,
 Som väl kämpat heta strider
 Men dock stridens ärr nu gömmer
 Djupt bland varma, ljufva känslor,
 Hvilkas makt der hyllas glad?

Ett Palazzo Pitti*) höjas
 På dess kular ses måhända,

---

*) Så kallas storhertigens af Toskana, på en höjd belägna, herrliga slott, uppfyllt af de bildande konsternas ypperligaste produktioner, hvilka utgöra arfvingens af Medicéerne värdiga omgifning. De flesta konstsamlingar i Florens finnas likväl ej der, utan i Palazzo Vecchio.

(Förf:s anm.)

Hvarest mildhet styr i frid,
Och der tempelsalar röjas,
Herrligt prydda för hvarenda
Minnesvård, som konsten reser,
Segrande i snilletts strid.

Kanske kärleken der vigit
Ett kapell åt ömma lågor,
Som ej tära, värma blott;
Och dit, se'n de in ha stigit,
Aldrig tränga kalla vågor,
Hvaraf dessa flammor släckas,
Dem en flyktig vindpust sått.

Men om denna snöglans täckte
Ock blott snö — jag ville göra,
Som i Norden vandrarn gör,
Då han tröttad kosan sträckte
Emot hemmet och ej höra
Får från det en vänlig stämma,
Som den vilsegångna för:

Uti drifvan han sig bäddar
För att döden deri bida,
Räddarn ifrån köldens qval.
Drifvans värma honom räddar
Dock; han upphör då att lida,
Utan att han lefva upphör
Midt i vinterns silfversal.

Är den snöglans, som mig tjusar
Mer än söderns månskensqvällar,
Ej ens såsom drifvan varm?
Storm kanske derunder brusar
Kallt kring känslolösa hållar?

O! det är och blir omöjligt:
Glansen sprids ju af din — barm.

Spaniens dotter, fast Du föddes,
Der som tunga töcken hölja,
Kritberg stänga Albions ö;
I ditt bröst ju ej föröddes
Varma känslorna, Dig följa —
Arf från Andalusiens vårar —
Ens af än mer kylig snö.

Snön, som tycks din barm betäcka,
En lavin, föll ned från denna,
Hvilken på vulkanen föds:
Genom isen lågor bräcka,
Och, se'n de på afstånd bränna,
Snön dem släcka kan än mindre,
Innan offret tärts till döds.

Till Adelaide Ristori*).

Oktoberolen åter minnas tycktes,
Att hon uppå Italien såg ner:
Ej om dess gyllne spira stormar rycktes,
Dess släckta glans ej skyn begråter mer,
Kring katedralens**) höga marmorlunder
Af strålar byggdes åter lätta bon,

*) Italiens yppersta skådespelerska — och den största förf.
hittills haft lyckan se. — Denna anmärkning, ytterst vågad, då den
för tretton år sedan nedskrefs, har sedermera bekräftats af hela
Europas stormande bifall. (Förf:s. anm. år 1857).

**) Milanos.

Och i sin herrlighet stod detta under,
Såsom det sågs i andan först af tron.

Utur dess sköte glada skaror strömma,
Likt fågelungar ifrån nästets frid:
Mer nära himlen der de hunnit glömma,
Att jorden är ett hem för sorg och strid.
Det var en anblick, som den bjuds af hafven,
Då nattens skeppsbrott utaf dagen göms;
Det var en frid lik blommornas på grafven,
Af hvilka om de sälles drömbild dröms.

En enda blick allena sorgsen irrar
På detta solbelysta hvimmels ström.
Med vemod den på dessa böljor stirrar,
Liksom på flykten af en morgondröm:
Det var mitt ögas. Ack, för sista gången
Ett vittne fullt af undran nu det var
Till storverk af en kraft, som är förgången,
Och till en skönhet, som än lefver kvar.

Blott flyktig dock den vid gestalter dröjde,
I hvilka söderns glöd försmält till kropp,
Och hvilkas blickar denna vådeld röjde,
Som tär en stund och lemnar utan hopp
Det hjerta, som sig låtit deraf tändas,
Likt lavaströmmen hvad af den förbränts.
Mitt öga sökte mötet af en endas,
Hvars närhet mild lik altarflamman känts.

Och jag såg opp. Då stod Du der förklarad
Af solens strålar och din skönhets glans,
Ljuf som en nordens ljusa lilja parad
Med lagerns stolta grönska i en krans.
För dina blickar samma skaror sväfvat,
Dem Du så ofta hänryckt och förtjust,

FREDR. CYGNÆI SAMLADE ARBETEN

utgifvas i häften om fem ark. Utgifningen skall fortgå regelbundet, dock så att icke flera än omkring tio häften årligen lemna trycket. Subskriptionspriset är beräknadt så lågt som möjligt eller till 1 mark 25 penni per häfte. Subskription, som är bindande för hela verket, emottages hos alla bokhandlare i landet.

Nu utkomna delar af arbetet äro följande:

Historiska arbeten: I. 1—4 hft. II. 1—5 hft.

Literatur-historiska och Blandade arbeten: I. 1—5 hft. II. 1—5 hft.

Poetiska arbeten. I. 1—4 hft. II. 1—2. hft.

G. W. Edlund,

Förläggare

E. Nervander,

Redaktör

af

Fredr. Cygnaei Samlade Arbeten.

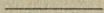
FREDR. CYGNÆUS.

SAMLADE ARBETEN.

POETISKA ARBETEN.

ANDRA BANDET.

3.

HELSINGFORS,

G. W. EDLUND'S FÖRLAG.

1885.

Som vid din klagan känt sitt hjerta bäfva,
Och hvilkas bröst ditt löje gjorde ljust.

Hvad känsla flög igenom *ditt* den stunden?
Af hvilket minne segren deri vanns?
Såg du ånyo, hur den vida runden
I konstens tempel till en enda krans
Förbyttes, färdig att din panna kröna
Med ögonblickets skönsta eternell?
Förnam du bifallsstormen väldigt döna,
Lik åskor mellan genljudsrika fjäll?

På nytt måhända tändas återskenen
I egen barm af den förtjusningsbrand,
Som, hänryckt sjelf, du kastat ifrån scenen
Till bröst, som alla lågo i din hand.
Du kände storheten utaf den lycka,
Som dig naturen vigd vid konsten gett:
Att uppå känslans vingar hädanrycka
Allt folk från stoftet, hvilket fängslat det.

Du glömde glad, att ingen tjusning mäktar
Från ögonblickets vingar lösa af
Din segers vagn; att samma stund, ack, fläktar
Kring denna segers höjd och på dess graf.
Hvad är det mer likväl? Hvem ville byta
Den stund, man handlat skönt och lycklig var,
Emot ett lif, hvars tröga böljor flyta
Tungt lik de steg, dem sorgebudet tar!

Ljuf, som triumfens tåg, är dock din bana,
Fast längre ej än dettas röjs dess spår;
Och när det bästa, skalden vågat ana,
I spegeln af din själ för ögat står,
En rikedom af skönhet stunden gömmer,
Som evighetens afund väcka kan;

Och då man tusen verkligheter glömmar,
Ej dikten af ditt spel dock glömmar man.

En son utaf den undangömda norden,
Der konst och skönhet blomma ibland snön,
Ej skall jag se dig åter mer på jorden;*)
Men städs mig följer minnet af, hur skön
Du gett gestalt åt diktens fantasier,
Naturen konst och konsten skänkt natur.
När i mitt hjerta *dina* poesier
Ej lefva mer — då står min lefnads ur.

Den döende fäktaren.**)

Re'n all är *leken*, som af segrarns hån
Du leka bjöds; och *kampen* har begynts
Med detta stränga allvar, föreskrifvet
Af domarens deröfver dystra närhet.
Det är din dödskamp, men den tar ej slut.
Årtusende du legat *döende*,
Och likväl unnas dig ej att få — dö.
Den stora runden, ifrån hvilken ljödo

*) Denna melankoliska förmodan var lyckligtvis ett misstag.
Förf. återsåg Ristori följande året i Bologna och Rom samt år
1856 uti Paris, der hon stod på sin triumfbåges spets.

(Förf:s anm.)

**) Den under detta namn verldsbekanta bildstoden, förestäl-
lande, i liggande ställning, en på *arenan* dödligt sårad „barbar“,
förvaras uti det Kapitolinska museum. Till författarens känsla har
intet antikt skulpturverk talat så mäktigt som detta, och bland
skapelserna af den moderna mejseln endast det kolossala lejonet i
en trädgård invid Luzern, medels hvilket Thorwaldsen förherrligat
schweizarenes uti historien odödliga offerdöd under franska revo-
lutionen.

(Förf:s anm.)

Omsider tusen sinom tusen: *habet!**)
Den skingrats, fallit, vissnat bort liksom
De blad, dem stormen ryckt från lagerkronan.
Och kämpalekens jättevalplats sjelf
Med möda stretat under bördan af
De tunga stegen, tiden tog deröfver.
Ja, riket, som sin storhet sammangyttrat
Af verldens sönderbrustna stycken, åter
I spillror störtat hop. — Du ensam ligger
Ännu i väntan, att den blodström, hvilken
Utur din sidas sår rann oupphörligt,
Förrinna skall. Men fåfäng är din väntan,
Lik dens, som seende, hur berget tömmer
Ur sina ådror källans rika språng,
Vill bida, tills de en gång tömmas ut.
Än lefver ock omäteliga smärtan,
Som ur ditt väsens djupsta djup har trängt
Upp till ditt anlet, liksom trodde hon
Sig ega blott ett enda ögonblick
Till röjandet af all sin rikedom,
Hvarur det längsta lif dock finge nog
Af qual att bitterhet hvar stund bereda.
Men lika mäktig lefver äfven kraften,
Som kufvar smärtan, att hon ej får stiga
I fega klagorop till denna mängd,
If från hvars barm de skulle studsas åter
Likt diskus-skifvan från den hårda banan.

O! detta öppna sår, som blöder synligt,
Det är för grundt att vara källa åt
Den smärtan, som förgäfves hoppas att

---

*) Såsom bekant, antydde det ärade romerska publikum vid gladiatorsspelen genom utropet: *habet!* att det ansåg en till det sammans förnöjande slagstad kämpa hafva fått sitt och dess lystmäte.

(Förf:s anm.)

Få andas ut sitt qvals odödlighet:
Dess källa ligger längre bort på djupet.
Och ingen af dem alla, hvilka hårdst
Åt bistra leken gladt sig, den du lekt,
Var värd att i dess afgrund skåda neder.
Men de, som skulle haft för henne ögon,
För dem du varit längesedan död,
Fast för ditt minne än de lefva sjelfva
I denna klarhet, som kring föremålen
Af sista afskedblickens tårar gjutes,
Liksom af facklan sträckt mot grafvens natt
Det, som för evigt lemnas skall, förklaras.

Lik krigarn, som mot marken lutar örat,
Då han från fjerran vill förnimma ljuden,
Hvaraf en länge väntads ankomst bådas,
Så sänker du din blick mot jorden äfven.
Den blicken söker väl att finna något,
Kring hvilket kunde sig i frid församla
De enda ljufva minnen, som dig skänktes
Af lifvet — slösande blott med de bittra:
Den söker platsen för din barndoms lek,
Så fridfull, fast i vapenhvimlet utlekt,
Så solvarm, fast af djupa skogen skuggad,
Så fri, fast omvärfd af en modersfamn.

För länge re'n du sökte detta allt
Att något spår deraf numera finna.
Till plogars bill omsmiddes forna vapen,
Och ej ens rost mer återstår af dem.
Hvar dina skogar fordom rötter slogo,
Fördölja skördarne på deras marker.
Din sköna moders bröst i tusen blommor
Upplifvats re'n och vissnat bort ånyo,
Och sagan bortglömt, när ditt folk gick under.
Men om ej spår det lemnat efter sig,

Dess flera äro spåren, hvilka sörja,
Förtryckarens förgångna herrlighet.
Din sista styrka samla en gång än
Och res dig upp uti din hela längd!
Dernere vid din fot din blick skall mötas
Af syner, som förslå att tillfredsställa
All hätskhets hämdbegär hos hela världen.
Se detta *Forum*, hvarpå jordens öden
Med hårda eller snikna händer utmåtts!
Af döda gudars tempel ligger kringströdt
Det ena stycket der uppå det andra:
De varit allesamman tidens kastboll;
Och herrskarfolket, hvilket nedbröt allt,
Blef kastadt neder under denna lek,
Och ingen himmelsk, ingen jordisk makt
Ett *habet!* ropade åt den, som föll.
Att hämnas dig barbarer ställde till
De gladiatorsspel, der romarfolket
För lifvet kämpade, likt dig, förgäfves.
Och hvad af lif och anda än fanns kvar,
Ett rof för svärdens despotism och kyrkans,
Med dödskamp qvaldes utan återvändo.

Den störste fäktaren, som döende
Re'n länge legat utan att få dö,
Är sjelfva Rom, den eviga bland städer.
För fädernes missgerning liksom storhet
Det lidit, hvad det led, och lider än.
Historien därför med mäktigt allvar
Sig Romas sak har tagit an och väger,
Hvad det förskyllt, emot dess långa dödsqual.
Dock dig, som endast led och intet bröt
Och ingen skuld från dina fäder ärfde,
Dig konsten bjöd mer skönt än någonsin.
Sin milda andes eviga försoning.

Månens blick på den eviga staden.

Som hon stirrar, Niobe, på alla
Sina döda barn med blickar kalla,
Hvari sjelfva sorgen stelnat re'n,
Så ser månen ock på jättehärden,
Hvarur flögo gnistor vidt kring verlden,
Knutna stundom hop till härjningslägor,
Stundom milda som ett altarsken.

Bodde känsla under månens yta,
Kunde varma sinnens lågor flyta
I det toma djupet af dess barm,
O! med annan blick dig, Rom, betrakta
Skulle månen, skulle dig förakta
Och förbränna dig med ömkans tårar
Eller eldregn, slungadt af dess harm.

Vid romargrafvarne.

(Fragment.)

Den hjerna, hvari himlahöga tankar
Framsprungo mäktigt väckande hvarandra,
Och som utsände dessa vidt kring verlden
Att säga: Varde ljus! åt folkens natt,
Den hjernans eget ljus släckts längesedan,
Likt morgonskyns, som varit förr en stund
Ett strålars hem och strålar spridt kring jorden,
Men solberöfvad nu, ett mörknadt moln,
De strålar sörjer, barnlös, som der föddes.

Det hjerta, hvari stora känslor brunno,
Vid hvilka tusen andra hjertan värmdes,

Tills barbariets isköld smältes hän;
Som ingjöt mod i vapenlösa handen,
Så att den sträcktes ut mot jordens starke,
Och desse tvungos att besegrade
För andens herrlighet sig nederböja,
Det hjertat ligger krossadt, tomt, förrödt,
Likt festpokalen, sen den ädla drycken
Af vindens pust spillts ned på marmorgolfvet.

Sägner om jättarne.

Lik brusningen, som hörs ur skogens natt,
Fast ingen vet, från hvilket håll den stammat,
Förnimmas ock, än starkare, än matt,
De sägner, dem du, folkens barndom, ammat.

Och barnen tro derpå. Sin tro de byggt
På stenar, hvilka jättars kastboll varit,
Och hvarpå gråa kyrkor hvila tryggt,
Fast byggar'ns tider längesedan farit.

Och fjällens stumma tungor röra sig
Att vittnesbörd om starka släkten bära,
Som nyttjat berg till vapen i sitt krig,
Till minnesmärken för sin segerära.

Ur djupa fjärdar stiga rösters ljud,
Förtäljande om samma djerfva slägte,
Hvars armars kraft var kämpens högsta gud
Och allt betvang, men blott till Gud ej räckte.

„Har detta slägte nånsin funnits till?
När har det kämpat, segrat och gått under?”

Så tviflet sport, som något stort ej vill
Och skakar hufvudet vid hvarje under.

„Och om det funnits, har det varit godt
Till annat än att väcka barnens bäfvan?
Hvar växer skörden, som dess mödor sått,
Hvar spörjs ett nyttigt mål för all dess sträfvan?“

O! Kan du icke tro, hvad du ej såg;
Är dig en saga sägnen om de jättar,
Som kännas i ditt land af berg och våg,
Kom hit och hör, hvad Kollisséen berättar!

Får du ej öra för dess stumma språk,
Väcks ej din tro på icke sedda krafter,
Beräknar du *det storas* gagn i bråk —
Då är din själ mer arm än plantans safter.

Grannarne.

Här hvimlar under tusende bestyr
Ett folk, som föds, som lefver och som dör,
Och när det bortgått, ingen mer sig bryr
Derom, att äfven det ett skenlif förde:
Dess lif ej fröjd — och sorg dess död ej gör.

Så dvärgalitet detta folket tycks,
Liksom en krypväxt, gömd vid ekens rot.
Männ' så det syns, emedan ned det trycks.
Utaf ett annat, som det fått till granne,
Likt dvärgen krossad af en jättes fot?

Det stora folket likväl ej förfång
Åt någon endes sträfvan göra vill.
Det täflar ej om qvinnogunst en gång
Och deras, som om egen storhet drömma;
Dess fel är icke ens — att det finns till.

Se! Ej det tränges fiket om en plats;
Tomt syns det rum, som utaf det blott fylls.
Så oförarglig som en nedgräfd skatts
Dess rikdom är, och ej från andra tages
Den mer än guld, af hvilket skyn förgylls.

Med sagans egen sammanflöt dess tid;
Dess rum är grafvar, hvilkas spår knappt finns,
Dess multna arm ej höjas kan till strid,
Dess röst ej vunna segrars fröjd besjunga,
Och hvad det utfört, sjelft det mer ej minns.

Men verlden minns det. Utur minnets flod
Det stiger sjelft föryngradt, väldigt, stort
Som då på Campus Martius det stod;
Och ryktet, som i dag glömt gårdagsbragder,
Tretusenårigt vet, hvad romarn gjort.

Du vackra skugga, hvilken stunden födt
På stoftet, hvarmed stormen roar sig,
Vet du, att de, som längesedan dött,
Ha högre lif än dina sköna ögons
Och längre framtid än, som väntar dig?

Liksom en vård, förflyttad fjerranfrån,
Yfs med dens namn, som griften innelyckt
Så äfven du. *) Är du de stores son,

---

*) Blott en ganska ringa del af Roms nuvarande befolkning — de halfvilda trasteverianerne — anses möjligen härstamma från de gamle romarne. (Förfis anm. år 1857.)

En annan likhet vise du än namnets,
Af hvilket ner till intet du blir tryckt!

Vår i våren.

Rosen lekande med vinden
Höjer varma purpurkinden
Upp till mandelblommans kyss.
Dofter nalkats och försvunnit
Ej ännu, då andra hunnit
Re'n till samma stråt, af våren
Banad genom himlen nyss.

På den graf, der romarverlden
Ligger jordad, styres färden
Gladt af stundens blomsterdoft:
Men så herrlig stunden tyckes,
Att af denna tanken ryckes
Från en verld af stora minnen,
Herrskande på thron af — stoft,

Kan då lifvet något bjuda,
Hvilkets stämma skulle ljuda
Ljufligt som en anderöst
Ur den italienska våren,
Och som mäktar hölja spåren,
Dem hon lemnat, under känslor
Än mer kära för vårt bröst?

Nyss dock underverket spordes:
Det omöjelige gjordes
Af ett enda lösryckt blad.
Ej det, fallet från oliven,

Bars af fridens dufva: skrifven
Af ett älskligt hjertas värma
Brann der blott en vänlig rad.

Och en vår i våren andas
Dock derur, hvars doft ej blandas
Med naturens blomsterlek;
Blott en dotter utaf jorden,
Binds den ock dervid, men orden
Ha ett högre ursprung, gångna
Ur en barm, som aldrig svek.

Med och mot.

Fura, nyss af vinden sådd på berget,
Ej du byggt ett skjul mot heta strålar,
Ej i kamp mot flydda stormar segrat:
Fågelungar, blickande ur boet
I din krona gömdt, ej helsat världens
Skönhet med sitt första glada qvitter.
Utan minnen är du, lik en gryning!
Men, lik denna, för dig ser du äfven
Banan af en dag så lång, att qvällen,
I hvars mörker den ej mer är farbar,
Som en halftrodd möjlighet syns fjerran.

Fura, nyss du lyftat rika arfvet,
Hvartill hvarje ungdom födes: hoppet
Om en framtid, hvilkens gränser gömmas
Djupare än lifvets bästa minnen.
Liksom nya grenar kring dig knyts,
Skola nya år omkring dig växa;
Friare än gröna kronans rundel

Skall din synkrets vidgas, när du stiger
Dagligt högre upp på bergets vårdtorn.
Dagens sol skall dig så länge lysa,
Att den tror dig sammanväxt med berget.
Nattens stjärna skall dig se så länge,
Att hon helsar uti dig en like,
Ställd att lugn, orubbelig betrakta
Vexlingen af fröjd och nöd i dalen.

O! Om detta lugn mitt hjertas vore,
Skulle jag med afund se ditt öde.
Huru gerna ville jag då icke
Blicka länge på de skiftens strömdrag,
Hvari Finlands dolda öde hvirflar
Upp ur tidens flod, som flyr deröfver!
Går dess framtid öfver sälla dalar,
Glad till sommarn, klädd i rosors fågring
Samt med ljusblå himmel kring sin tinning?
O! hur ljuft det vore att få lifvas
Af den sommarn, ej lik grafven endast,
På hvars kummel sommaren strör blommor,
Men likt hjertat, jemnande sitt inre
Till en spegel för naturens glädje!

Lånar Finlands öde sorgemanteln,
Som af hösten i dess dödsstund gömmas
Under vinterns hvita svepning? — Bättre
Vore då, att ögat, redan slutet,
Ej sig öppnar för en anblicks jemmer,
Som ej dränkas kan uti dess tårar,
I hvars natt det icke ljus kan sprida.

Fura, hårda bergets barn, fast härdad
Du af hundraårig storm ock vore,
Ej du ville ensam upprätt stånda
Uti oförvansklig grönskas pantsar,

Om af blixten splittradt berget fölle
I en afgrund, som af djupet öppnas.
Berget, som har stödt din rot, har äfven
Rätt att draga dig i fallet med sig.
Och hur högt du ock bland molnen uppträngt,
Bärs din höjd ej upp af tomma luften.
Stark, du vill likväl ditt fall fördröja,
Tills att bergets fall ditt eget blifver.

Men måhända är ändock ditt öde
Ej den afund värdt, det tycks förtjena.
Kanske menskohjertat, som kan hoppas
För sitt land, än döende, det bästa,
Fått en bättre lott. Hvad ögats blickar,
Icke släckta af ett sekel, skulle
Skåda skönt och stort, det skådar hoppet
I ett ögonkast än mera herrligt.
Men det dystra, som ur ögat pressar
Tåren eller dämmer tårens källsprång,
Detta ser ej hoppet, *vill* ej se det;
Ty allt hopp föds tvillingsbror med glädjen.

Förslag till världseröfring.

Inför Roma trenne makter verdens
Nacke böjt till ödmjuk fotapall:
Andens, lagarnes och hjeltesvärdens
Välden följt hvarandra till sitt fall.

Kan väl Rom än återta de länder,
Der dess herrskarmakt har nått sitt slut,

Om en tallös gräshoppsvärm det sänder
Utaf munkar och prelater ut?

Spillda blefve deras list och möda.
Tornet tages icke in af de
Svarta fåglars skrän; ej af de döda
Kufvas verlden, men af lefvande.

Vill din makt du hyllad se i norden
Som i söder, Roma, upp då ställ
En helt annan härsmakt; öfver jorden
Kan med den du rå en vacker qväll.

Du bland världens alla qvinnor eger
Ju de skönsta; deras ögons glöd
Kunde bränna fiendernes läger
Och dem bjuda: „hyllning eller död”!

Romarinnor! Herrskarrätt förvärfva
Åt er gudadrottningens gestalt
Och en blick, som ärfdes från Minerva —
Utom Afrodites gördel — allt.

Mäktiga att kufva vida verlden,
Stolta, som om re'n ni kufvat den,
Dröjen ej att börja segerfärden,
Sträckt till samma gräns som jordens. Men:

Se'n ni segrat, öfven strängt dock sjelfva
Ut ert välde efter välbehag:
Att uppå en prokurator hvälfva
Eder rätt, det stridde emot lag!

Och ej låten herrskarstämman ljuda
Allt för kärf: på flykt den jagar hän.

Straffen hellre dem, som er förguda,
Med den tyngsta bojas hemska skrän.

Ruinen.

Med stora steg här tiden tågat fram
Och sin förvandlings höga värf fullbordat;
Ej syns nu mera det, som förr var stam,
Det som var rot, ej ligger mera jordadt.

Men denna grundval, som nu tyckes stå
Ett verk för sig, ej svarat dock måhända
Mot sin bestämmelse: ej deruppå
Sin djerfva plan hann snillet skönt fullända.

Likmycket. Om den röjes nu så väl,
Emedan verket, som den skulle bära,
Föll eller knöts i växten, är likväl
Ej afundsvärd, men sorgelig dess ära.

Från den ruin, som aldrig annat var
Kanske — min tanke frågande sig vänder
Till ödet, som min sträfvans utgång har
I starka, fastän nattomhöljda händer.

Med själens alla krafter sökte jag
Att något hörn utaf den grundval forma,
Hvarpå skall byggas af en framtidsdag
Ett torn, mot hvilket sekel fåfängt storma.

Står detta torn så fast, att nedgräfd göms
Den ringa skärf, jag till dess grundval lemnat;

Väl mig om i mitt land mitt minne glöms,
Emedan färdigt står, hvad hoppet — ämnat!

Hur mycket ljufvare är denna lott,
Än den ruins, som stiger fram till ljuset,
Emedan, hvad den bära bordt, förgått
I stoftet, eller än ej steg ur gruset.

Vintergästen i Palermo.

Likt strålen, hvilken sommarvarm än smyger
Om hösten mellan myrtenskogens blad,
Ett vänligt rykte genom Södern flyger,
Som hör dess budskap undrande och glad:
Det säger, att den ädlaste, den bästa
Bland gäster, som af nordens kulna land
Kan bjudas Södern, vill en vinter gästa
På blott af mandelblommor snöhöljd strand.

Och ryktet talat sanning. Ren i spåren
Du följer detta till den underverld,
Hvars skönhet är som skönheten af tåren
I vackra ögon. Än af glädjen närd
Och än af smärtan, ler dess glans dock lika:
Så hvälfvs Italiens himmel lika blå
Kring stundens gyllne frukt, och der de rika,
De höga minnen på ruiner gå.

Välkommen! vinkar till Dig denna himmel
Hvars klarhet tycks ett återsken af Guds;
Och lika vänligt af de skarors hvimmel,
Som möta Dig, ett nytt välkommen! bjuds;
Välkommen! strålar det ur djupa natten,

Som flätar eldsken i sin mörkblå glans;
 Välkommen! hviskas utur gröna vatten
 Af lagrar krönta och olivers krans.

Ack! Äfven från den pelarrad, som bildas
 Af tigande cypressers höga stam,
 En helsning fläktarnes, de sydligt mildas,
 Så varma anda till Dig bärer fram.
 Hon ville balsam gjuta i ditt hjerta,
 Det modershulda, på dess friska sår
 Och smeka ärren af ej helad smärta
 Med blomsterdoften utaf helsans vår.

O! må hon lyckas, som Du sjelf det gjorde,
 Då ur Sicilien utaf ditt bröst
 En lika vårlig anda gick, som sporde,
 Hvar hjälp behöfdes eller vänlig tröst.
 Den andan lifvets är för blomstergårdar,
 Der hägn åt menskoblommors vår Du gaf,
 Och hvilka växa såsom varma vårdar
 Omkring din dotters tidigt öppna graf.

Ditt ögas tår skall skimra, då från Ziza*)
 Det tjust ser ned på detta paradiset,
 Der haf och land, der höjd och djup sig visa
 Som segertecken till den Högstes pris.
 Men torka skall då först den tår, Du gråter,
 När bland millioner dina barn Du står,

---

*) Bokstafven Z i detta ord uttalas ungefär: såsom S, men med en för nordbon nästan oefterhärmlig vek aspiration. Ziza är för öfrigt ett i saracensk-normandisk stil byggt slott uti den förtjusande nejden af Palermo, hvilken man öfverskådar från palatsets platta tak. Detta slott var af dess egare ställdt till H. M. kejsarinans af Ryssland disposition under hennes vistelse på Sicilien.

(Förf:s. anm.)

Som upp till Dig med kärlek blicka åter
Och tacka dig för hvarje stillad tår.

Söder och Nord.

När på vågorna af djerfva drömmar
Skaldens längtan emot södern strömmar
Lik en bergflod emot dalen ner,
Och han sjunger om en evig dager,
Som odödligt på cypress och lager
Utaf blida vårar gjuts kring nejder,
Dem med trånad sjelfva himlen ser;

Finns *den* södern? — Ja, i skaldens qväden
Växa herrligt hesperidska träden,
Hvilkas kronor kufva stormens makt;
Öfver *deras* guld ej krälar stoftet.
Som från älskarinnans läppar, doftet
Flyr berusande till tjusta sinnen
Ur ovanskeliga blommors prakt.

Nedom dikten likväl lägre nejder
Blödde, sölade af hemska fejder,
Dem i natten kämpat mördarns dolk.
Tusende förbannat sina öden,
Och i lifvets dryck insmög man döden
Åt den bedjande, som kysste korset,
Af försoningslärans vigda tolk.

Vågen ensam uti Brentafloden
Har den evighet, som marmorstoden
Fåfängt hycklar uppå sorgsen strand.
Rom står högt — men stäldt uppå ruiner;

Och den storm, i pelargången hviner,
Hvirflar hagelskurar omkring dōmen,
Hvarpå flammar tusen lampors brand.

Och den stormen därför blott är mera
Värd än andra stormar, att den flera
Fallne gudars aska sopar här,
Än af vinden strötts kring nordens moar,
Der den öfverröstas utaf loar,
Tjutande om hunger nära menskan,
Som blott barkens frukt från tallen skär.

Denna nödspis likväl närde männer,
Sådane knappt ryktet mera känner
Dem i söderns arma paradis.
Du vulkan, omkring hvars lågor ligga
De naturens nådehjon, som tigga,
Hvarest ymnighetens horn sprängts sönder,
Kasta dem en stund på nordens is!

Låt dem der en vinternatt få skåda
Mannens tysta kamp mot nöd och våda.
Der han söker af sig sjelf blott stöd;
Ärans män ej stjåla fosterjorden;
Mannamening hvilat tryggt bak orden;
Kärlek säljes ej; ej Gud beljuges;
Ingen dör af fruktan för sin — död!*)

---

*) Att sådant deremot i bokstaflig mening stundom kan inträffa uti Italien, bevisas bland annat af en händelse, som af en utmärkt man, den åldrige marchese Spinola i Genua, omtalades för författaren. På ett skepp, som tycktes nära att uppslukas af det genuesiska farvattnet, ansåg sig en neapolitanare så predestinerad att hänga, att han till sin räddning ur det hotande skeppsbrottet ej fann någon bättre utväg än att upphänga sig vid stormasten.

(Förf:s. anm.)

Vändkretsen.

Solens guld på Medelhafvet seglar
Vid orangens, som deri sig speglar,
Och kring stranden mandellundens doft
Sväfvar fjärrillätt af fläktar buren.
För sin kungsthron, upprest här, naturen
Tog till himmel himlens skönsta stycke,
Strödde drufvor på dess grundvals stoft.

Söderns underverld, för sista gången
Ser jag dig — med samma blick som fången
Ser tillbaka till sin frihets berg,
Hvarifrån för evigt han skall ryckas.
Som han bergar från sin fallna lyckas
Spillror minnen, så jag ville taga
Hem en skymt utaf din rosenfärg.

Väl behöfs den. Ack, till midnattslanden,
Hvarest höstligt sucka re'n mot stranden
Sorgsna vågor, öde stigen för.
Till sin vändkrets lefnadssolen hunnen
Visar nu den tid, som är försvunnen,
Blott i undergångens glans. I tiden,
Som än stundar, äfven denna dör.

Syrakusas och Palermos kuster,
Kring er går ej minnet af förluster,
Likt den obegravnas bleka hamn.
På min graf ej er cypress skall stiga
Såsom dyster vård och der förtiga,
Ostörd af en vresig frågas nycker,
Främlingens, den obekantes namn.

Men deruppe bland de hållar kala,
Som, fast stumma, dock så högljudt tala

Till mitt hjerta om förlusters mängd;
Hvad skall der mig vänta? — Stunden svarar
På en fråga ej, som allt befarar,
Men som hoppas intet af min lefnads
Qväll, likt höstens kanske dock förlängd.

Lätt är dock att svarets mening ana:
Fastän lutande allt mer, min bana
Blir städs mindre farbar efterhand.
På försvagad skuldra lifvets pligter
Handlöst; falla med förtyngda vigter,
Och med jernhand griper verkligheten,
Ack, min själ, hvars hem är diktens land.

Lyckan, lifvet skola från mig draga
Forne vänner, döden hädantaga
De, som funnos trogne, — och till slut
Öppnar sig min graf, af smädeläten
Först en stund kringbrusad, se'n förgäten
Af det land, jag älskat, för hvars lycka
Jag mitt hjertblod gerna gifvit ut.

Och likväl till detta land jag längtar,
Såsom trötte dagakarlen trängtar
Efter dagens, kanske lifvets qväll.
Söder, väl din herrlighet mig tjusat,
Väl din skönhet sinnena berusat;
Men mitt hem mot dig jag dock ej bytte;
Dö jag vill, der jag var en gång säll.

Tag bort Italien!

Hvad vore jorden, ifall den lakunen
Ifrån naturens bibel stirrat tom:
Om ej S:t Markus dykat från Lagunen
Och ej på Tiberns stränder herrskat Rom;
Om ej Neapels paradis utförde
Ovedersägligt sitt bevis om Gud,
Och allt, hvad själens strängar djupast rörde,
Ej tolkats här af ord och sten och ljud!

Tag bort Italien! Från häfdens skrifter
Du lösryckt då de skönsta, största blad.
Här lyser mera sol på dödens grifter
Än annorstäds på lifvets hufvudstad.
Sjelf despotismens *aria cattiva*,
Som byter själen i Pontinska träsk,
Kan — kufvad af det skönas makt — ej blifva
Här lika rå som annars, lika bask.

Och äfven harmen, som Italien väcker,
Är liksom gnabbet under älskarns tvist
Med älskarinnan: huru det än räcker,
Det löses opp i kärlek dock till sist,
Såsom det kom ur kärlek, hvilken velat
Fullkomlighet se i sitt föremål;
Och älskarn, kännande, att sjelf han felat,
Sin flamma tadlas ej af någon tål.

Hvad till Italiens pris än månde sägas,
Har det förut re'n blifvit bättre sagdt;
Men ej på guldvigt ordena ju vägas,
Dem menskans lycka på dess tunga lagt.
I Etnas krater penseln borde doppas,
Om han skall återge Italiens glöd;

Men huru måla allt, hvad skönt här knoppas,
Och all den herrlighet, här ligger död!

Ack! Såsom nordens plundrande barbarer
Uppå Italien trampat mången gång,
Så helgerånande ibland förfarer
Med detta gudahem likväl min sång.
Att Finland än jag *mindes* i Messina,
För främmande re'n syntes nästan brott;
Men att jag dig, mitt land, liksom de dina,
Har *högre prisat*, du tillgifver blott.

Men hur vår kärlek än oss göre blind
För andras värde, ej vi glömmе dock,
Att, när din bildning, Finland, låg i linda,
Af Roma öppnades ditt ögonlock:
Verldsdrottning, men ock verdens lärarinna,
Med ljus vid ljuset Roma äfven band
Vårt dunkla land. — Skall ljuset här nu brinna
Att fläckar te i ljusets moderland?

Vågen.

Naturens jul är inne:
Mildt midnattssolen brinner
I hennes blomsterprydda högtidssal;
Och vinterns sista minne
Från fjällen nederrinner
Och sjunger sommarns pris för ljummad dal.

I nordens alla vikar
De lösta vågor leka
Med ovan frihet emot klangfull strand.

Blott *en* ej som dess likar
Är säll, fast henne smeka
De varma vindar, hvilka löst dess band.

Hon ut i verlden trängtar
Till obekanta öden,
Till middagssolens rika älsklingskust.
Så den ur hyddan trängtar,
Som varit nära döden
Och plötsligt känner nyväckt lefnadslust.

Och henne dock så kära
De äro, dessa stränder,
Hvarvid i vinterns famn sitt lif hon drömt.
Hon deras bild vill bära
I sig, hvarthän hon länder,
Fast hemmets vik den farna hastigt glömt.

Och blott på hennes yta
Sig nya bilder spëgle,
Som sväfva ned från himmel och från jord.
En främling skall hon flyta
För dem, och bort de segle
Och grumle intet minne från dess nord.

Men om än stormar drifva,
Om milda fläktar bära
Den våg, som gör sin rund kring verldens haf,
Hon vill dock återgifva
De skuggor, som förfära,
Den dag, som henne sällhet, värma gaf.

En spegel vill hon vara
För klippans dystra toppar
Och molnen, som på dem byggt örnabo;
Men ock för skyars skara,

Ur hvilka ljuset droppar,
Likt härdens gnistor öfver hyddans ro.

Dock *hafvets* våg hon blifve:
Dess djup må hennes mäta,
Dess friska lif i henne bruse ock;
Och ej hon sig förskrifve
Åt grund, som kraften fräta
Till skum — fast glittrets glans der skimrar dock.

Den vågen är ett hjerta,
Som från sitt hem sig ryckte:
Det bar sin kärlek med sig öfverallt,
Fast deri fröjd och smärta
Ha vexlat, fast det tyckte
Sig stundom som sitt kulna hem så kallt.

Jag dessa bilder fångat,
Som på dess yta flutit,
Af stunden burna och som flytt med hast.
Ack! ej den doft, som ångat,
Ej strålen, som sig gjutit
Kring bilderna, jag mäktat binda fast.

Som midnattssolens öga,
Så vänligt du dock blicke,
Mitt fosterland, på dem!
Fast kalla vintrar snöga
På dig, du varmt dock skicke
En helsning till din son, som längtar hem.

De försvunna.

Bäckens våg från bergets branter ilar,
Lik en glädjetår på mörka kinder.
Banans vexling, tusen stötestenar
Hindra honom ej att återspegla
Tusen blommors fägring under farten
Från sin källa ned till kalla sanden,
Som ur honom släcker törsten, innan
Flodens vida bana blir hans egen.

Våg, som suckar brinnande bland sanden,
Säg, om du bevarar ännu minnet
Af de blommor, hvilkas milda blickar
Kastat löjen i din barm, som ljusnat?
O! du tiger; blygs kanske för svaret,
Att i samma stund, som blickens åsyn
Flydde hän, försvann med den ock minnet.

Tacksam mer än du bevarar vandrarn,
Som lik dig sin barm har öppnat ofta
För de bilder, hvilka blommans systrar
Gjöto dit, af dem ett troget minne.
Lik ett aftonskimmer öfver viken,
Sedan solen slocknat uti hafvet,
Darrar återskenet i hans hjerta
Af den skönhet, som förbi det skymtar,
Fastän qvällen, ödslig, färglös, kylig,
Breder kring hans barm sin dystra öcken.

Sväfven fram med lätta fjät, I alla,
Hvilka svunnit likt ett ljus, som flyktar
Ifrån rum till rum uti en boning,
Der begravningsfesten blifvit firad.
Eder tid att slockna skall väl stunda;
Men ännu den icke komma hunnit.

Framträd inför minnets blick, du ljufva,
Som bar fram på tiljan sången, hvilken
Du utaf en annan lånat, liksom
Perlesmycket, täflande i klarhet
Med de ömma tårar, dem du utgjöt.
Blicka än med dessa ögon, hvilkas
Kast hvarenda ibland tusen trodde
Ämnade för sig, för sig allena!
Drag dig icke undan, du, hvars anlet
Var den mätare af tonens skönhet,
Hvarpå jag min egen själs förtjusning
Kunde se förklarad och fördubblad.
Och du snöflock, värmd af kärleksstrålar,
Sköna norrsken under gazens skyar,
Lätta sylf, du lyfte dina vingar
Än en gång, ej för att flyga undan,
Utan för att sväfvat till mig neder.
Och du höga, som så väl tycks veta,
Att ditt stamträds rot blef ymnigt fuktad
Utaf riddarblod på Salems murar,
Kasta blickens vackra isblink gunstigt
På den ringe, som dig såg med undran.
Du, som lik en stjernennatt i söder
Ibland skuggor framsmög varm, förtrolig
Mellan dystra maskers öde hvimmel,
Låt min hand de fingrars fina tryckning
Känna än, ur hvilka gnistor sprungit.
Du, hvars hufvuds snille slog omkring dig,
Som på marmorn hagelskurar smattra,
Låt mig dessa hvassa ljud än höra,
Hvilkas qvickhet skär som diamanten!
Hellre dock du milda, som ur hjertat
Gjöt det snillet rena guldfod, hvilken
Går till hjertat, dermed än mig svalka!
Och I alla, som i högtidssalen
Sammangjutit eder skönhets strålgans

Så med praktens, att mot edert skenet,
Simmande i glittrande kristaller,
Bleknat bort till blott en månlyst dimma,
Tänden edra ljus ännu för honom,
Som vill hellre derutaf förbländas
Än se klart vid en plebejisk lampa!

Ack, bland eder, hvilka minnets trollslag
Fört förbi min blick, som talismanen
Leder skatters guld ur det fördolda,
Sitter uti denna stund väl någon,
Lutande sitt hufvud, tyngdt af ledsnad,
Mot den lena armen, som förgäfves
Söker bära upp sin ljufva börda.
Visste jag blott, hvar den armen dignar,
Huru gerna löste jag ej af den.
Atlas' krafter nog jag hos mig känner
Att den sjunkna himmeln upprätthålla,
Som behöfver stöd för att ej falla
Uti sömnens vallmoqvafva Orkus.
Fast ej nog af snille i mig blixtrar
Att förjaga dessa dystra töcken,
Nog jag tror mig ega till att följa
Blixtarne af infall, hvilka drifva
Dimman ifrån ögon, söfda endast,
Då ej någon finns, som dem beundrar.

Ja, så gerna de än undran väcka,
Skulle jag än hellre dem beundra.
Hårda öde, hvarför för du icke
Mig, om ock blott med en halfqväfd hviskning,
Till det skymda målet? Tvänne väsen
Skulle du så lätt ur natten rädda,
Hvilken kunde blifva deras sista.

Sorgens eko i fjerran.

Jag satt och lyddes. Toner flöto klara
Som silfverbäcken i mitt hemlands skog,
Och ifrån tusen hjertan genljud svara
På näktergalen, som i salen slog.
Från bländande kristaller ljuset strömmar
På sköna ögons milda perldagg ner:
Den glans, den prakt, man annars blottidrommar
Får skåda, ögat verkliggjorda ser.

Då tänkte jag på sjöarne deroppe,
Som glimma inom sina stränders krans —
Liksom i blommans kalkar daggens droppe,
Då morgonstrålen bjuder den till dans —
Och mindes, hur jag, hänryckt af din friska,
Din vilda skönhet, midnattssolens land,
Har hört dig prisas utaf lundens siska
Och skogens trast och vågen, som sökt strand.

Jag mindes milda ögon, som ha stannat
Med godhet ofta, kärlek någon gång
Uppå min bana. O! i dem låg annat
Än uti dessas tårar — vid en sång.
Min tankes vinge hvilade omsider
På vackra blickar, som mig sagt farväl
Så vänligt sist, då jag för långa tider
Tog afsked från mitt land, med sorgsen själ.

Då hviskade en röst invid min sida,
Att slika blickar icke lefva mer
I tvänne utaf dessa ögon blida,
Dem den ej glömmar, som dem en gång ser. —
Ett sorgflor nu sig plötsligt svepa tycktes
Omkring de irrbloss, som mig bländat nyss:

Tung kändes luften, tyngre sinnet trycktes,
Till låtsad sorg det icke längre lyss.

Ur salens qvafva herrlighet jag trädde
Och sänkte mig i stora hvimlet, der
Det uppå platser utan gräns sig bredde,
Som aftonen för' stridens dag en här.
Men liktågsfacklorna ren syntes tända
På förhand i oändlig kedja opp,
Och bleka stjernor nattens vinkar sända
Till dem, som följa än med strömmens lopp.

Måhända stjernan ock på menskonöden
Har en gång blickat lidande och varm.
Men det var fordom. Tusenåra öden
Ren känslorna förhärdat i dess barm.
Det är *dess* lycka. Nu med blickar kalla
Den qvalets gnistor ser ur söderns glöd
Uppspringa våldsamt och snart nederfalla,
Samt sorg i nord — hvars slut är lifvets död.

Den tanklöst nu väl på en boning stirrar,
Som fylls af smärta och som tyngs af snö.
På toma platser lampans stråle irrar,
Der skuggor sina vissna kransar strö.
Ack! endast minnets suckar hviska brutet
Om glädje, som sitt ljusa hem haft här,
Om blomsterbandet kring den gamle knutet,
Som is, lik vintrens träd, på hjessan bär.

Ren tidigt dessa blommor falla hunnit,
Som gjorde förr hans väg till grafven ljus,
De väntat ej, tills deras rot försvunnit,
Som andra blomsters, uti jordens grus.
Och de dock diktade omkring den gamlas
Isgråa vinter nyss en ljuflig vår,

Men när han skall till sina fäder samlas,
Är vägen banad dit af barnens spår.

Ett eko så ur djupet af mitt hjerta
Gaf svar åt sorgens suck vid jordens gräns.
Ty liksom stjernan ser en fjerran smärta,
Så uti menskans bröst den äfven känns:
Och detta anar, att en Gud är nära,
Och mottar tacksamt ock den sorg, han ger.
Ej Guden annars skulle till oss bära
Vår högsta fröjd: den, som ej ögat ser.

Främlingen från södern.

I.

Från söderns jord, der dygnets vågskål bäres
I mäktig jemnvigt af naturens hand;
Der Etnas bågare af eldvin täres,
Som ur den spilles öfver haf och land;
Der sjelfsådd skörd af veka händer skäres
På fält, som tyckas himlahafvets strand,
En yngling af en namnlös längtan jagas
Upp till de fjällar, hvarpå midnatt dagas.

Hans längtan först af dunkla sägner väcktes,
Det enda arf af nordmän lemnadt kvar
I länder, dit de nordlands-svärden sträcktes,
Som vägde mer än guld, södern bar.
När aftonsolen i Karybdis släcktes,
Då flammor i hans själ den tanken klar,
Att han bör söka upp de nordanfjällen,
Der blott en fortsatt dag är sommarqvällen.

Han drog åstad och hann omsider nejder,
 Dit sagan pekat lik magnetens nål;
 Han såg ett folk i oafbrutna fejder
 Mot en natur, så hård som svärdets stål,
 Men vekt ändock, likt vingen af den ejder,
 Som mellan isfjäll sträfvar till sitt mål:
 Med undran såg han folkets kraft att lida,
 Men ville hellre dö än *så* att strida.

Dock när till Aavasaksas brant han hinner,
 Der natten till en dikt förvandlats ren,
 Och solen lik en evig lampa brinner,
 Fast ej med sorgens, men med segrens sken,
 Och bortom horisontens kant försvinner
 Det sista molnet, lik en jagad ren,
 Då klarna molnen i hans tjusta sinne,
 Och skönt som stunden har han intet minne.

Han ångrar ej, att åt Messinas stränder
 Och lazzaroners bygd han sagt farväl:
 Han anar nu, att vid vulkanens bränder
 Ej mognar ensamt hjertats högsta väl,
 Och tror ej mer, att nordens öde länder
 Strö endast sorg i sina söners själ;
 Och ljusets seger, der blott natt bordt vara,
 Ej tycks förgäfves köpt med strid och fara.

II.

Snabbt som stenar, hvilkas långa hvila
 Störts af vandrarn, ned från branten ila
 Emot Aavasaksas bråddjup hän,
 Så från fästet stupa dock de strålar,
 Hvarmed sommarsolen dikten målar

Om en evig dag på nordens himmel,
Sedan nattens thron har störtat dän.

Ljusets rymd uti allt trängre ringar
Stängs af höstens molnbetäckta vingar,
Och sin vinge fågeln lyfter opp
För att klagande från hemmet flytta,
Och ur blomsterfält, till öknar bytta,
Doftet, darrande af köld, sig svingar
För att följa fågelns landsflyktslopp.

Då, mot nordanstormens dunkla strömmar
Sväfva ljufva, månbelysta drömmar
Ifrån söderns qväll till vandrarns bröst;
Locka honom underbart tillbaka
Till den himmel, han ej bordt försaka
För att se de vålnader af ljuset,
Som ej skrämma nordens långa höst.

Lik en skendöd, som ur dvalan väckes
Och med bäfvan ser, hur lampan släckes,
Då till grafven trängt en isig pust,
Så en rysning sydbons hjerta känner:
Under foten stela marken bränner
Liksom fordom, då han vek för lavan,
Hvilken ormar mot hans hemlands kust.

Hastigt griper han till vandringsstafven
För att bryta åter upp från grafven,
Dit hans illusioner sjunkit ner.
Der han går, befolkad tyckes öken,
Liksom kyrkans gård, bebodd af spöken,
Hvilka här och der sig bleka höja,
Sedan menskor ej sig röra mer.

Och allt dunklare nu blifver vägen:
Oviss går han, lik en forntidssägen
Mellan icke kända släkten hän.
Si! en ledning då till honom sändes
Af en ljusskymt, som der fjerran tändes,
Och hvars stilla strålar fridfullt kämpa
Emot skuggorna från sandmons trån.

Ljusets vink af trötta vandrarn följes.
Snart han når en hydda, hvilken höljes,
Ringa sjelf, utaf ett ringa tak.
Armod trycks af detta. Men derunder
Menskovärdet sina högtidsstunder
Firar dock; och hjertats adel, stundom
Böjd i furstesalen, här står rak.

Och ur denna adel sånger välla,
Väldiga, som ifrån bergens källa
Solbelysta forssars djerfva ström;
Eller milda, som en moders böner;
Varma, som en ed af hennes söner
Att för fosterlandet dö och lefva;
Svärmande, liksom en kärleksdröm.

Af en tjusning greps då vandrarns sinnen,
Starkare än alla dystra minnen.
Sitt Sicilien han återfann
I det folkets alstrande förmåga,
Som, i kamp mot nöd, ännu kan våga
Dikta paradís likt dessa rika,
Hvilka diktats, der vulkanen brann.

Är du ej lycklig?

Är du ej lycklig? Hvert din kosa ställs,
Naturens tempel står dig städse öppet,
Liksom Sankt Peters, hvilkets dörr ej lyckes
Från gryningens till sena qvällens stund.
Och fågelsång från trädens löfverk sänkes
Till dig för intet såsom solens guld,
Som rinner ned från blåa tempelhvalfvet.
Och flod och haf för dig sitt sköte öppna,
Liksom du en bland deras vågor vore;
Och skog och ängar bjuda gröna bäddar,
Af daggens perlor smyckade och lena,
Såsom om sidentäcket blifvit lånad
Från odaliskens veka svandunsläger.

Är du ej lycklig? Konstens gårdar öppnas
För dig också, hvar helst du styr din färd,
Och allt, hvad snillet i dess högsta stund
Har anat herrligast och störst och ljufvast,
Dig möter der i färg, i ton, i bild;
Och spegelbilder utaf denna verld
Förflyttas oförgämligt i ditt sinne.

Är du ej lycklig! Af de store, ädle,
De starke andar — hvilkas verk dig fyllde
Med undran, der i dina dalars skymning
Du riktade din blick mot deras klarhet
Och öppnade ditt sinne för den tro,
Att tiden, som åt menskligheten gaf
Heroer, ännu icke är förgången —
Af dem så mången träder nu lekamligt
Inför ditt öga fram och trycker vänligt
Din hand och talar om det land, som gömdt,
Likt vandraren i natten, sjelft ej ses,
Men skönjer tydligt bäraren af blosset,

Af hvilket stråten mörker lyses opp.
Du hör dem säga tankar, hvilkas ljud
Förklinga ej, när luftens dallring somnat,
Men skola styra verldens lopp, så länge
Förnuftets starka hand dess tygel håller.

Är du ej lycklig? Folken ser du svärma
Så glada såsom barnet, högtidssmyckadt,
Till sina festers lekar; hör dem jubla
Vid fröjder, slocknande så snart som skenet
Utaf den lusteld, hvilken en minut
Med stjernans glans sin egen tyckts förmåla
Och i den nästa redan svunnit spårlöst,
Liksom dens minne, som af ingen älskats.
Du tusen händer klappa ser åt toner,
Så sköna, som en evig himmel vore
För dem det rätta hemmet, och som dock
Förrinna, innan de ha hunnit fram
Till mörkblå kransen, sammanbindande
Den himmel, hvilken sträfvat upp ur hafvet,
Och den, som längtansfullt mot det sig sänker.

Väl är du lycklig för en stund. Men när
Omsider elden slocknat, tonen somnat,
Och jublet återgått i menskans barm,
Och hvad i festens hvimmel sammanförts
Af slumpen, plötsligt rycks åt skilda håll,
Men endast de, dem andra band förena,
Sig mer förtroligt sluta till hvarannan;
Då känner du dig ensam, honom lik,
Som qvarstår sist ännu uppå ruiner,
Hvarunder det, som fordom var hans stad,
Nu ligger gömdt med alla dem, han älskat.

Är du ännu då lycklig? Se, hvarthän
Du blicken riktar, böjer sig en arm

Så hvit som snön, nyss fallen, len som den,
Men varm lik strålen ifrån blomsterbäddar
Uppkastad under lekar. Ingen vet
Om denna armens krans, förutan taggar,
Sjelf leder den, som fängslats, eller ledes.
Men himmelsluft det vore dock att föras
I sådant ledband: vid de Sällas öar
Som färdens mål får hoppet kasta tryggt
Sitt ankar. Denna gång kan det ej svikas.
Hur ljufligt sväfvä milda löjen fram,
Som lekande, der skönhet fanns förut,
Förtrollning skapa kring den sköna, och
Der skönhet saknats, kunna dikta henne.

För dig ej dessa ljufva dikter diktats;
För dig förtrollningen så föga ämnats
Som de, om hvilka barnasagan talar;
Men möts *du* af ett leende, som vilse,
Förvridet flyktar bland maskstungna rosor,
Liksom på träsket nattens röda irrsken
Kringsväfvat ensligt, utan frid och glädje;
Vänd bort din blick, att den ej tjusas af
Förtrollning, hvilken ej är goda makters.

Men fjerran re'n de *lyckligas* gestalter
Så luftigt skymta som de fina strimmor
Dem dagen, flyende, på fästet glömt.
Och af än längre afstånd smältas de
Tillsamman med de hvita strålar, hvilka
Från månens lykta droppa ned till jorden,
Förvandlad till ett slutet kärlekstempel,
Hvars dörr blott främlingen förgäfves nalkas.

Den lott af sällhet, som fördelats bland tusen,
Instängs nu afundsjukt utaf palatsen,
Likt skatten, hvartill *en* blott nyckeln fått,

Och ej ens lamporna derinom våga
 Mer röja med en utåt kastad blick,
 Att än de vaka och än mindre det,
 Hvertill de ensamt ställdes såsom vittnen,
 Berusade af söderns blomsterdofter.
 Och, dystert stirrande från peristylen,
 Uppå den öfvergifne vandrarns gång
 De bleka marmorbilder tyckas hviska:
 Dra hädan, här du eger intet hem!
 Och svara hånfullt så ett stenhårdt: *nej!*
 Uppå din fråga: är du lycklig ej?

Hur gerna följde du ej då din tanke
 Från detta paradys, för dig ej gjordt,
 Hän till en hydda, omkring hvilken furan
 Slår vinterklädda armar. — — Ack!
 Om också ingen snöplog väg dit funne,
 Du skulle finna den, ifall du visste,
 Att vid dess dörr, som öppnas köldkringångad,
 Då väntad du hörs nalkas, möter dig
 Väl ej musiken af: *felice notte!* —
 Hvars toner kunna lindas omkring svek —
 Men trofast, varmt ett älskande: god afton!
 Ett annat svar din fråga finge då,
 Än marmorbilden gifvit deruppå.

Verldsspråket.

Till fjerran land jag drog;
 Så bytas språk och sed,
 Men allestädes led
 Dock menskohjertat, innan
 Sitt sista slag det slog.

Och samma tungomål
Förnimms bland alla folk
Som smärtans ädla tolk.
Och klagans eko vänder
Som *tröst* från hunnet mål.

Men språket barnets vardt,
Förr än sin moders namn
Det stammat i dess famn,
Och fast hans stämma brutits,
Det gubben talar klart.

En läpp likväl ej rörs,
En tunga icke böjs,
Der denna talan röjs;
Dess klang ej genom sorlet
Af verldens hvimmel förs.

Mer högt än sångens ljud
Dess mening dock flyr opp,
Ja, högt som bönens hopp,
Af hvarje hjerta fattad,
Men klarast dock af — Gud.

Om detta modersmål
Du veksint har blott lärt,
Ve dig! Men om ej värdt
Du aktat att det minnas,
Ve! ve! dig själ af stål.

Det språket *tårens* är.
Bland paradisetts doft
Det talts — och se'n på stoft
Utaf millioner grafvar
Hvart slägte det sig lär.

Förklaring.

Månget eko ifrån fjerran
Uti mina sånger genljöd
Till den röst, som väckts i hemmet
Af dig, vilda furans talltrast;
Dig, nybyggare vid hyddans
Takrand, sommardagens svala:
Fors, som skär din väg i klippan;
Vind, som smeker blomsterången;
Storm, som sandströr ängens källor
Och som stjelper tjäll, i hvilka
Trasten gömt sitt qval, sin kärlek!

Och som i Euterpes tempel,
När en konstrik sång blir uppstämd,
Tusen lampors glans man gjuter,
Öfver hvilken tonen sväfvar;
Så blef tändt af minnet ofta
Under mina sångers genljud
Från naturen högt i norden
Sken af sommarsoln, som kläder
Uti ljus mitt hemlands dalar
Än, då midnatt annorstädes
Svept i sorgdrägt dagens enka.

Säg, begicks ett fel af minnet,
Då det allt för troget mindes,
Hvad det skönast bar från hemmet:
Detta enda, som i rika
Nejder icke öfverträffas
Eller ens har någon like?

När beredd att afsked taga
Af ditt hjertas älskarinna,
Sittande vid hennes sida,

Du med fröjd och vemod vakar;
 Flyttas ej ur hennes öga
 Då en blick till hjertats kamrar,
 I hvars återsken du skådar
 Allt, hvad dig i fjerran möter —
 Tills den blickens glans förkolnat
 I din själ, som tiden utkylt?

Unna då åt sångarns minne,
 Att ur solens blick — i hvilken
 Hemmets skönhet log förklarad
 Under afskedsstundens smärta —
 Ofta hemta den förklaring,
 Hvari han så gerna troget
 Än på fjerran skilda stränder
 Ville fosterlandet skåda
 Ljuft och älskligt, som det syntes,
 Då det blånande sig sänkte
 Uti hemlandsböljans tårar
 För hans mot det vända öga.

Fyrbåken.

Tillbaka hän mot Norden seglarn styr
 På mer och mer af natten höljda banor;
 Ett tåg han möter, som med klagan flyr:
 I sorgdrägt klädda, halft förfrusna svanor.
 Vänd om! så tycks de landsförvistas rop
 Till honom ljuda: Norden dig ej föder,
 Ej värmer. Vår är ej den enda hop,
 Som tvangs en tillflykt söka upp i söder.

Bort blåses svanens klagovisa snart
Bland fästets svartnande och rifna skyar;
Men nya landsförvista fåglars fart
Den samma klagan ständigt dock förnyar.
Och sjelfva vågen, som med stelnadt svall
För seglarn vägen vill till Norden stänga,
Och sjelfva stormen, allt mer hård och kall,
Den ströfvande tillbaks mot södern tränga.

Utur hans hjerta stiga röster dock,
Mer öfvertalande än dessa alla,
Som ifrån höjd och djup, med trug och lock,
Bort från hans hemlands kosa honom kalla.
Hans känsla och hans tankar bodde ju
I hemmets hyddor, fast i fjerran länder
Bland främlingar han dvaldes. Skulle nu
Hans hjerta svika nära hemmets stränder?

Väl nå hans ögas blickar dem ej än:
Liksom af murar de af töcken gömmas;
Men hjertats blick dem känner ren igen;
För väl det känt dem, att de kunde glömmas.
Här var det ju, han sände ut som barn
Sitt första skepp, med segel prydt och flagga,
För Spanien ämnadt — fastän blott af flarn,
Och här hans moder sjungit vid hans vagga.

Här växte gossens unga lefnadsmod
Likt vågorna, hans barndoms lekkamrater,
Här uppå klippan drömmande han stod
Om vikingfärder och om hjeltedater
På någon solbelyst och blommig kust,
Dit sjungande hvar bölja vägen viste.
Här svällde först hans barm af fröjd och lust,
Men här också hans hjertas ro förliste.

Han irrat länge se'n kring verlden vid
Och pröfvats mycket och sjelf mycket pröfvat;
Men ingen glädjes rus och ingen strid
Hans längtan, hviskande om hemmet, döfvat.
Han vet, att, om ej Eldorado fanns
Derute, det än mindre hemma finnes:
Men fast ej sagans paradis är hans,
Hans hjertas dröm dock ett förloradt minnes.

Allt djupare sjönk natten kring hans hand,
Som uti stormar härdad skeppet styrde,
Och häftigt fräste bränningarnes brand,
Hvars kalla gnistor högt kring seglen yrde.
Om mellan molnets branter kosan sträckts,
För större vådor den ej kunnat kränga;
Ej målet lättare af mörkret täckts,
Än töcknen för hans öga hemmet stänga.

Men djupare ändock den natten var,
Som tätnade omkring hans sorgsna sinne.
Igenom märg och ben den tanken skar,
Att falskt han lockats af sin hembygds minne
Till undergång, hvarur hans säkra blick,
Hans starka arm ej mäkta mer förlossa:
Det lifvet, han bland dessa klippor fick,
Skall en bland dem re'n nästa stund förkrossa.

Var det väl värdt att lemna södern, rik
På allt, hvad menniskorna eftertrakta,
För att bland frusna böljor här som lik
Få hemmets kala fattigdom betrakta?
Men hellre än att i sin sista stund
Sig låta slunga blindt af stormens nycker,
Hans vilja styre skeppet sjelf på grund
Och välje dödens plats, hvar bäst han tycker.

Han kastar rodret om med vildsint lust
Emot det mål, en nära bränning röjer:
Då springer plötsligt upp ur nattdränkt kust
En färgrik eld, hvars klarhet snabbt sig höjer;
Det är ett välkändt lyckans förebud,
En fyrbåk invid seglarns hem: densamma,
Hvari han förr ett finger sett af Gud,
Då gossens fader räddats af dess flamma.

Och hastigare än dess eget ljus
Nu tändes varmt i seglarns själ hvart minne,
Som lyser opp hans fromma moders hus
Med julens fröjdeeld och frid derinne.
Hur präktigt strålar se'n ej kyrkans glans,
Och längre borta midnattssolens låga!
Allt detta, i ett ögonblick, är hans
Och svarar *ja* på livvets glada fråga.

På egen strand.

Min farkost gled öfver lugnadt haf:
Det bröt dock ånyo sin spegel:
Sig djupet öppnar liksom en graf,
Och en gravvård tycktes mitt segel.
Och våg nu vid våg till oändlig ked
Gjöt hop sina vidgade ringar
Och ville draga i djupet ned
Allt, allt, som ej uppbars af vingar.

Men stormfågeln kryssar djerf och fri
Öfver havvets skummande bölja
Och sänker sin vinge djupt deri
Och låter skummet den skölja;

Dock hastigt igen ifrån vågens famn
 Mot molnets brant han sig svingar
 Och finner, hvar helst han styr, en hamn:
 Ty stormfågeln, han har ju vingar.

Jag sporde: hvi blef det väl min lott
 Att hotas af vågornas yrsel,
 Som hetsas af stundens nycker blott
 Och ha endast harmen till styrsel?
 En ringa plats är allt, hvad jag vill,
 På det haf, som ofärd mig bringar;
 Om ock vingar jag haft, jag dock ej till
 Att fly skulle bruka vingar. —

Och räddad till slut jag stod på min strand:
 Med mig mitt beslut att ej flykta.
 Fast hafvet fräste likt vildsint brand
 Efter den från dess ilska ryckta.
 Men kring mig hemstrandens gröna skog
 Den rasande stormen betvingar,
 Och skogens kronor säga: vi nog
 För din själ ha höjande vingar.

Testamentet^{*)}.

Högst på murarne af nordens Zion
 Satt en väktare: den klara blicken
 Spanade hvar faras hot i fjerran.
 För den låg i minnets månskensstrålar,
 Hvad som varit; hvad, som komma skulle,
 Låg i trons och hoppets himladager.

*) Erkebiskop Wallins.

När han lyssnar, tränga midt ur sorlet
Fromma, välbekanta sånger åter
Till hans hjerta, som till fadershjärtat
Fridfullt sluts en son, som ifrån hemmet
Varit utsänd. Sjelf den höge väktarn
Sjungit dessa sånger för att hålla
Menigheten, inom vigda murar,
Vaken för dess sista morgons klarhet,
Och mot Gifvaren af sångens gåfva
Höjer väktarn tacksamt rörda blicken.

När den sänkes, ser han vidt kring landen
Sorgens tårar, fallande på grafvar,
Klarna först och sedan tyst försvinna,
Som när gryningsljuset strömmar neder
Öfver dalen, kulna daggen skimrar
Och omsider flyktar hän mot himlen.

Och en salig fröjd hugsvalar väktarn:
Ty han vet, att tröstens ord, som flutit
Ur hans hjerta, lugnat qualda hjertan.
Men sig sjelf han icke gifver äran,
Utan Gifvaren af goda gåfvor.

Dock allt närmare de stormar brusa,
Som i fjerran nejder härjat. Våktarns
Öppna bröst de kylande insöfva
I den sömn, hvarvid en tröstens härold
Sjelf han stått så ofta. Döden lyftar
Hän hans ande frigjord, dit hans aning
Tusen gånger bars af trones vingar.

Men ett testamente, sammandraget
Ur det *Gamla* och det *Nya*, lemnar
Dock den höge väktarn qvar: och släkten

Efter släkten skola tacksamt känna
Derur flöda till sig rika skatter,
Dem ej rost och mal förmå förtära.
Ordet, hvilket han förkunnat mäktigt,
Skall, fastän de läppar, som det tolkat,
Vissnat längesedan, bära troget
Trons och kärlekens och hoppets glädje
Fram till åldrar, som ej hört hans stämma:
Så af källan, gömd i bergets grafnatt,
Gjutes floden, som kring land och städer
Rikedom och fröjd och svalka sprider.
Och vid allt, hvad själen ädlast känner,
Hvad det hoppas bäst, tillhopaviges
Väktarns namn. Och hjertan, som af kärlek
Sammanbundits, lyftas upp tillsamman
Af hans ord till källan af all kärlek.

Almqvist.

Vid Fyris stränder man redde en fest
Och kransar der bundos af lager:
Och ungdomen var så sjelfskrifven gäst
Som strålen af solgudens dager;
Men äfven af män från en annan tid,
Som längesedan utkämpat den strid,
Den ungdomen nu skulle börja,
Man väntade se en rest.

Ett sekels hälft redan kommit och gått,
Se'n upp till parnassen de stego;
Och framtiden stod såsom aning blott
Framför dem, med läppar, som tego.
Den kände sig stark och uppfylld af hopp

Att hinna målet, den lagrade tropp,
Som trodde på sanningens seger,
Och trodde sig sjelf om godt.

Bland grafvar, som fyllts eller vänta än,
De skredo mot väl kända ställen,
Och stundom dem mötte en ungdomsvän,
Som skuggorna mötas om qvällen.
De fleste bland vännerna gått sin kos,
Men lifvets törnen och lifvets ros
Sig visa i minnenäs spegel
Försonade längese'n.

Då stiger ett namn i de gamles rund:
Betecknar det lif eller döden?
Det liknar spöket från midnattens stund,
Och slits dock af dödliges öden!
Hvem mins ej mannen, som bar detta namn?
Men hvar den skeppsbrutne funnit en hamn,
Som gömmer hans ära — och nesa,
Det säger ej någon mund.

Det hufvud, åt hvilket man lagren gaf,
Den nu fem årtionden gamla,
På engång var en hvitmenad graf,
Der de dödes ben höras skramla;
Och dock derjemte det ljufvaste hem
För tankar så sköna, att uti dem
Ett paradys kunnat sig spegla,
Som himmelen i ett haf.

Du gjorde ondt, då på din höjd du stod,
Af snillet lyftad dit. Ditt djerfva mod
Allt frestade, hvad tiden kunde tåla,
Blott det såg snille kring försöket stråla,

Likmycket om geniet vingen bränt
Vid afgrundslågor eller om det tändt
Sitt ljus vid himlens skära altarlåga.

Du gjorde ofta ondt, då i din hand
Låg mångens ungdoms hjerta, satt i brand,
Och lyssnade till strängen, som du rörde.
Om tonen var sirenens sång, som förde
Till djupet, eller englaharpans ljud,
Till ljusets källa ledande, till Gud,
Det unga sinnet föga hann betänka.

Men godt du gjorde, när ditt hemska dåd
Dig störtade till undergång, så bråd,
Så svindlande, att tanken miste måttet,
Och tyckte furstars fall, då de från slottet
På landsväg jagas, blott en ödets lek
Mot ödets allvar, då dig lyckan svek,
Se'n samvetet du sjelf besvikit hade.

Allt, hvad du syndat, gjordes åter godt,
Då de, som följt den väg, ditt snille gått,
Nu sågo med bestörtning och förfäran,
Att ofvan glansen, tjusningen och äran,
Som snilletts trollmakt kring din bana gjöt,
Det fanns en makt, som, fast Du mot den bröt,
Var stark mot Dig, som verlden emot grandet.

Och när Du vek från fosterland och hem,
Förföljd af hån och smäderop från dem,
Som på Dig länge kastat första stenen,
Då genomträngde fasa märke och benen
Också hos dem, som trott Dig än om godt,
När re'n i onda makters sold Du stätt;
Men deras fasa var ett barn af sorgen.

Det var den sorg, som leder opp till Gud,
 När från all jordisk herrlighet dess skrud
 Man ryckas sett af tiden eller döden.
 Man såg ditt fall, såsom man ser på glöden
 Bland askan af ett tempel, hvilket höjts
 Till boning åt den Högste och dock böjts
 Af vild förstöring till ett rofdjurs näste.

Hvar yfs den fräckhet, hvilken skulle än
 Med högmod våga blicka ned på den,
 Som gäldade sin skuld med mer än lifvet?
 Då han, åt hvilken var så mycket gifvet,
 Föll djupare än tiggarns brutna staf,
 Uppstiger ur hans fjerran, gömda graf
 Ett vemod blott, odödligt som hans minne.

Det breder ut ett sorgflor kring hans land,
 Men räcker nog ändock åt Suomis strand,
 Der han oss mer än någon annan tjusat.
 O! det är hårdt att se, när vinden susat
 Som ljufligast, af blomsterångor full,
 Att den dock kastat på oss grafvars mull
 Och burit död, der man sig väntat lifvet.

Konung Carl XV.

Det blef så tomt, kung Carl, uti din borg,
 Sen platserna din dotter och din maka
 Åt saknaden der lemnat och åt sorg.
 Och, liksom dem, Du fåfängt bjöd tillbaka
 Din ungdomsstyrkas och din helsas dar.
 Din väldiga gestalt, som fordom bar
 Din lefnadsbörda lätt som luften örnen,

Gick lutad nu, och mera rik på törnen
Än rosor minnet var af vissna fröjder,
Som blommat yppigt förr på livets höjder.
Du märkte på Dig, att endera dagen
Du skulle qvarstå sjelf som minne blott
Inför den rätt, der häfden skipar lagen,
Och der af dessa, hvilka mycket fått,
Skall mera än af andra återkräfras.
Den rättens domstol kunde minst väl jäfvas
Af den, som Wasa-spiran burit har.
Ej blott till namn Du var en karlaktarl,
Och till en plats uti historiens sal,
Som icke tillkom Dig, med fagert tal
Du aldrig velat gilja, mer än gunst
Du sökt hos folken köpa med blå dunst.
Ett löfte af Dig städs var kungaord,
I gammal mening i vår gamla nord.
Och därför dina folk Dig väl förstodo
Och gingo för sin konungs ord i godo,
Såsom man går det för en egen skuld.
Och lika litet, som Du spart ditt guld,
Ditt lif Du skulle sparat, om det gällt
Att hjeltedöden dö på stridens fält,
Om blott din egen välfärd stått på spel,
Och folken ej haft ock sin drygga del
I skiftningen af krigets väl och ve.
Men när man fått ditt helteväsen se,
Det syntes vara synd, att ej Dig gafs
Gå genom segrars ro hem till din grafs.
För den, ditt heros-allvar känt, Du tycktes
Väl varit värd att främst gå i den striden,
Der Finland lös från Svea-rike rycktes.
Sin bästa målsman haft den gamla tiden,
Om Du dess ädla fana kunnat bära:
Föll den med Dig, hon fallit ju med ära.

Men krigets tid för Sverige var förbi,
Och Du Dig måste finna ock deri,
Att rikets kung har annat värf sig gifvet
Än att i slagtingarne våga lifvet.
Du ville kungligt land med lagen bygga;
Och låta fredens konstler blomstra trygga,
Der krigarblodet gjutet gifvit mærg
Åt marken, men tog kämpens must och færg,
Der sågs, att samma hand, som spiror bar,
I konstens riken ädla lagrar skar;
Och hjertat, som för folkens välfærd slog,
Om konstnærns lycka vänligt omsorg drog:
Artisten, fræmlingen på vida jorden,
Men fræmling allra mest likvæl i norden.

Nu deras skyddspatron är hädangången,
Men lefva länge skall ænnu i sången,
På målarns duk och i skulptörens sten,
Men längst ändock i de nationers minne,
Som sett en konung efter deras sinne
I sin kung Carl, och ifrån hvilka sändes
Så många helsningar ur tårars glans,
Som stjernebloss på fæstets branter tændes,
Och flätas uppå dagens bår till krans.

Den 11 November 1859.

(Schillers sekularminne.)

En tanke nu från land till land
Far, buren hæn af alla haf:
Den fæster ett föreningsband
Emellan svunna slægtens graf

Och släkten, hvilka ej födts än.
Miljoners hjertan, som hvarann
Ej känt, i dag förts hop af den:
Af tanken på en enda man!

Ett bortflydt sekel skilt re'n oss
Från Schillers första lefnadsdar,
Och längese'n hans lefnadsbloss
En slocknad stjernas afbild var;
De få, som förr hans öga sett,
Sitt eget öga sluta snart:
Bland jordens ting ej lyser *ett*
För oss dock som hans minne klart.

På Schiller livvets morgon såg
Igenom krutmolns töcken ned.
Hans folk, det lemmalytta, låg
I brödrafejd, och nesligt stred
Med ryggen åt sin ära vändt.
Och främlingon deråt gaf sold,
Och rökverksoffret jemnt var tändt.
För hvarje furstedverg, så bold.

Ej Tyskland anade, att född
Var redan till dess framtids tröst
En ande, som, allenast stödd
På snillets adel, snart sin röst
Upphöja skulle, slutligt hörd
I hvarje vrå af Tysklands mark,
Och bli en makt, mer hög än börd,
Och mer än kejsarspiran stark.

Den tiden kom, då Schillers ord
Förmådde kalla härar opp,
Och återgaf hans fosterjord
Dess tro på egen kraft, dess hopp,

Hans sång har höjt nationens barm,
 I hennes blickar djerft den brann,
 Och ingjöt stål i tyskens arm
 Och smidde honom om till man.

Då kommen denna segrens tid
 För Schillers land och landsmän var,
 Han sjelf re'n gått ut livvets strid
 Och lemnat blott sitt minne kvar:
 Ett arf i detta likväl fanns,
 Som tillföll icke blott hans folk:
 På menskligheten gjöts en glans
 Af denne hennes högste tolk.

Och tiderna komma, och tiderna gå
 Och bortspola kungar och kungars välde;
 Men högt ofvan tidernas svallvågor stå
 De hjeltar, dem menskoslägtet ställde
 Att lysa dess tankar, dess hjertan, dess håg
 Till sanningen, friheten, ljuset:
 Och huru än bruse seklernas våg,
 Dör Schillers namn ej i bruset.

Konung Johan „Utan land“ och hans efterträdare.

I.

Som riddarn ensam i skogen,
 På häfdens allmänning du gick;
 En Sancho Panza, en trogen,

Till skugga ditt öde ej fick;
 Med kungar, som egde ett rike,
 I mängd täflar hafvenas sand;
 Men du var en kung utan like,
 Ty du var en kung — utan land.

Och derföre så märkvärdig
 Kungsmakarn Shakespeare dig fann,
 Att han dig aktade värdig
 Ett rike som han, endast han
 Dig mäktade att beskära:
 I dikten han gaf dig som kung
 En spira, så lätt till att bära
 Som i ärones vågskål tung.

Det riket kunde ej tagas
 Som det andra, du hade mist;
 Ej heller af afunden gnagas
 Den titel, du undfick till sist,
 Ej ens eröfraren unnadt
 Var bruket af starkares rätt:
 Ett rike, lik luften förtunnadt, —
 Hvem kunde väl eröfra det?

II.

Men hur tiden kom och gick,
 Pretendenter ändock fick
 Detta rike så i mängd,
 Att dess hela bredd och längd
 Knappt förslå till nattqvarter åt alla.

Kejsare förutan land
 Gå med kungar hand i hand
 Och nedlåta sig att bo

Med små furstars legio,
Konung Johan i ditt toma rike.

Kanske sjelfva påfven — han,
Som dig lyste än i bann,
Än dig var en huld patron —
Bygger snart sin fromma thron
På ditt rikets grundval utan botten.

Ett och annat se'n väl har
Af de herrarne enhvar
Att hans Helighet förtro,
Än om trängseln i sin sko,
Än om vidden af sitt skuldregister.

Allom länder det ändock
Till en tröst, att syndabock,
Stor som din person det var,
Hela sortens ättefar,
Aldrig funnits till, ej heller finnes.

Ett de glömt: ur deras synd
Framgår ej så dråpligt fynd
Som din *Magna Chartas* bref:
Du med detta underskref
Ju ett gåfvobref till verldens frihet.

Och, försonad, verlden ser
I din synd ett redskap mer
I vår Herres visa hand,
Då de andra "Utan land"
Visa blott, hvart deras vishet ledde.

Den vilda jagten.

Tvänne örnar rusa våldsamt fram:
Hvem blir rofvet? Synd det är och skam
Till att se, hur dessa båda jaga
Blott en enda falk, hvars krafter svaga
Åt dess mod ej ge tillräckligt stöd.

Fåfängt sätter falken hot mot hot:
Klor har den såväl som örnens fot;
Öfver haf och land den farit vida;
Visste likaväl, hur såren svida,
Som att gifva åt sin ovän sår.

Arma falk! den tiden var förbi
Då din smärtas rop till jubelskri
Du fick triumferande förbyta:
Blott ditt eget blod du mest såg flyta,
Egna sår du nödgas räkna mest.

Folkens rätt på våldets grund blef byggd;
Att förråda stämplades som dygd:
Segra kunde Danmark på den tiden
Lika litet, som uti den striden
Hjelterykte af dess ovän vanns.

Danmark, stött mot undergångens brant,
Mins du än, hur du fick samma land,
Som din ofärds bittra nöd har vållat:
Samma Holstein, för hvars skull man sållat
Kulors eldregen öfver Danmarks frid?

Mins du, hur ett värnlöst barn, just du
Plundrat, såsom sjelf du plundras nu?
Hur du om kung Carls förblödda länder

Slets med andra, som schakalens tänder
Slitas om ett rof, det de ej fällt?

Nej! du detta redan allt förglömt
Och tvärtom vid Dannevirke ömt
Väntade på hjälp från Sveas sida,
Liksom älskarns varma blickar bida
Mötet med den fästmö, han har kär.

Men det mötet, Danmark, blef ej af;
Och ditt Dannevirke vardt en graf,
Der din ömma känsla du fick jorda.
Dock, hvad helst än hat derom må orda,
Kanske väcker kärlek den till lifs!

Mid Sommarn 1866.

I.

Mins någon än den mörka tid, som var?
Ett enda spår den knappast lemnat kvar,
Som flykten plägar, der den undanskyndat.
Snabbt värmen inredt lundens rifna hus,
Och dag och natt försonar solens ljus
Allt, hvad som vinterns köld och mörker syndat.

Der flingor blott af snö på drifvor lekt,
Re'n vinden unga blommors kinder smekt;
Om fröjd och lif så djerft naturen talar,
Som hade glädjen aldrig blekts af nöd,
Och lifvet icke fått besök af död
I menskohemmen och i blomstrens dalar.

Det evangelium, en nyfödd ros
 Förkunnar, gladt af menskohjertat tros,
 Då jord och haf och himmel det besanna.
 Så långt vårt öga når, af lifvets flägt
 Utbredes hoppets gröna morgondrägt,
 Och jagas molnens natt från hvarje panna.

Åt standens glädje och vårt framtidshopp
 Vi offra skogens unga grönska opp,
 Liksom vi kunde binda dem med kransar:
 Hvem vill åt vinterbrasan spara ved,
 Då sommarn håller solens guldregn ned,
 Och fjärln sorglös uppå blommor dansar?

För hvarje bröst käns stugan allt för trång,
 Se'n alla fåglar bjudit oss på sång,
 Och hafvet sträckt mot alla stränder famnen:
 Har jorden än för sorgen någon vrå
 Så stängd, att inga glädjens lud dit nå,
 Och der man glömt på hoppets genier namnen?

II.

Jo, medan vi här i vår vrå i norden
 Oss fröjda att få lefva opp på nytt,
 Ser en af blomstergårdarne på jorden
 Till härjningarnes valplats sig förbytt:
 Midsommarssolen svartnar der af röken,
 Hvari kanonens lusteld sveper sig,
 Och markens herrlighet sveds till en öken,
 Der strömmar blod utstaka dödens stig.

Visst är det vi, som valt den bättre delen,
 Då vi i fred oss roa, älska smått
 Och ej oss göra skyldige till felen,

Dem man der borta hetsigt har begått.
Vi lidit nog; ha ej mer lust att lida,
Såsom i forna dar, till lif och lem.
Om andra i sin tur dumdristigt strida,
Det angår icke oss, men endast dem.

Men medges må, att skäl de dock ej sakna
Att rusa, som de gjort, åstad till slut.
Förfärligt för en skendöd är att vakna
Uti sin grift och icke slippa ut.
Och sådant var, Venetia, ditt öde,
Du, som haft mera lif än mången ann':
Du blifvit dömd att räknas bland de döde,
Fast elden nog i qväfda anden brann.

Det bör således oss ej alls förtryta,
Om ej midsommarn firas, som af oss,
Af dem, som vilja ur sin graf sig bryta
Och för sitt lif och andens frihet slåss.
De hafva, äfven de, att ångra mycket,
Men andas måste de dock främst och först
Och spränga detta graflock, som förtrycket
Fastnaglade på deras frihets törst.

Den tid nog kommer sedan, då de skola
Med jubelfröjder fira, hvad de gjort,
Och sig uti Italiens skönhet sola
Och låta allt, hvad minnesvärdt och stort
De fordom haft, af minnet återfödas.
Och när midsommardagen badar glad
Sig i lagunen, värmer den ej dödas
Förfallna hvalf, men lifvets fria stad.

Det torde svårigen behöfva förutsättas, att lavinen af verldshändelsernas häftiga gång redan hunnit under glömskan begrafva hågkomsten af italienarenes heta strid mot sina gamla förtryckare,

vld Custozza, medan vi år 1866 med nyväckta förhoppningar för
vårt lekamliga uppehälle firade vår midsommardag.

(Förf:s anm. år 1870.)

Nemesis divina.

1866.

Frans Josef står uti sin kejsarborg
Och väntar budskap ifrån alla kanter:
Om endast de, som icke bära sorg,
Nu finge släppas in af hans drabanter,
Då stodo kejsarn ensam i sitt slott
Som Adam först i paradiset's dagar:
Ty ingen kommer, liksom ingen gått,
Som icke klagat denna qväll och klagar.

„Har samma eldhaf, som ur djupet sjöd,
Då Böhmens jättekittel skulle gjutas,
Besvurits upp på nytt, att derur död
Och undergång må mot mitt rike sprutas?
Om Böhmens alla fjällar förde krig
Och störtade i eld och lågor samman,
En plats mer säker skulle jag åt mig
Och för min thron då finna midt i flamman?”

„Hvad har jag syndat, att jag straffas så,
Som hade jag mot kyrkan mig förbrutit?
Lät jag ej städs de fromma fädren rå?
Och konkordatet jag med påfven slutit.
Men ortodox jag varit framför allt,
Då det gällt rena Metternichska läran:
Jag trott på den och gjort, hvad hon befallt,
I trots af mensklighet och — — fursteäran!”

„Mig Bathyani vittne vara må
Och bland hans olycksbröder tusen andra,
Att nåden ej jag lät för rätten gå,
Hur mycket svaga viljor hörts det klandra;
Om från sin väl förtjenta himmelsfröjd
Den milda Fräntzel ännu kunde skåda
Ned till mitt fredsverk, han bordt vara nöjd
Och anse riket tryggadt för all våda”.

„Jag ville lägga kronan på den bragd,
Hvarmed han visste att Italien styra;
Och bygga på den grund, som blifvit lagd
Att tygla folkens fräcka frihetsyra.
Och därför ej förnyades hans lek
Med den schavott, från hvilken Silvio leddes
Helt oskadd neder: ty den var ett svek
Mot döden, som af dylikt skonsmål häddes.”

„Men hvartill båtade, att jag med blod
Lät öfversvämma deras upprors banor?
Deri ej äränktes dock det öfvermod,
Som vågat åter höja slitna fanor?
Venetien sjelft ej tror sig ännu dödt,
Med hvilka tyngder vi det ock förkrossat:
På bojan, som det re'n så länge nött,
Med djerfva händer man ånyo lossat!”

„Och Preussen, som jag halp ej längese'n
Att Danmark med gemensam kraft förstöra,
Dess tacksamhet var ingalunda se'n
Att med Italiens hjälp min makt förgöra:
När furstarne emot hvarandra slåss
Och helgden af vår krona sönderrifva,
Och sjelfva reta folken opp mot oss,
Hvad skall väl slutet på eländet blifva?”

„Visst är det sant: vi skrutit med vårt mod
Att otacksamma mot det riket vara,
Som, då mitt välde invid fallet stod,
Oss bergade ur undergångens fara.
Men Metternich det skulle sjelf ock gjort;
Ej kejsarns dotter ens han lät ju skona:
Så mycket, som kan annars synas stort,
Till solgrand byts i bredd med stat och krona!”

Allt mer matta ljusen brunno
I gemakets höga kronor:
Skuggorna blott växte större
Och på golf, på tak och väggar
I fantastiska figurer
Reste sig och sammangjötos
För att se'n till intet falla.
På det trötta fursteögat
Föll dess lock, som locket faller
Tungt på kistan, hvori hvilar
En från lifvets sorger somnad.
Men bekymmer, sorg och oro
Somna ej i furstehjertat,
Deri stundens qual stämt möte
Med den tids, som var och kommer.

Dessa skuggor, hvilka mörka,
Utan blod, sig höjt och sjönko,
Fingo färg af blod och stredo
För sitt lif, men föllo slagna
Än af bilan, än på stridsfält.
Andra släpades dödsbleka
Bort i *carcer duro's* fasor.
Spielbergs fängselhålör gåfvo
Genljud åt förtviflans hämdrop.
Rigas, han, som söndersågas

Lefvande. med knuten näfve
Under dödsqval ännu hotar
Dem, af hvilka han barbariskt
Åt barbarers hämdlust offrats.
Mödrar vådades, och spenbarn
Snyftade vid deras hjertan,
Fast de nödens vidd ej fattat.

Alla dessa hemska offer
För den Metternichska läran,
Fast af tid och rummet skilda,
Samma medelpunkt dock sökte:
Stirrade mot dem, som ärfde
Makten, hvilken förr så brukats,
Makten, som han så begagnat.
Han med spiran, som han ärfde,
Ansvar ärft för den missgerning,
Hvaraf fädrens minne tyngdes,
Och han sjelf så rikligt ökat.

Sväfvande emellan dvalan,
Som ser fasansfulla syner,
Och en vakenhet, som icke
Mäktar undanjaga spöken,
Trodde sig den arme herrskarn
Ensam alla qval uthärda,
Hvarmed han, liksom hans fäder,
Hemsökt tusen sinom tusen.
Hvad var den objudne gästen
Vid tyrannen Macbeths måltid;
Hvad den fruktansvärda handen
Vid ditt gästabud, Belzasar,
Emot hvimlet af fantomer,
Hvari häanden fått gestalter;
Mot den *Nemesis divina*,
Som med elddrag syntes inbränd

Uppå furstesalns pilastrar,
Hotande Habsburgska ätten!

I förtviflan sina händer
Vred dess kejserlige ättling;
Och han bad till alla helgon,
Att, hvad nu han såg och erfor,
Mätte endast vara drömmar,
Flyende för dagens strålar.
Och vid helgonen han lofte
Göra bot och göra bättring.
Om han undslapp nattens fasa,
Han den Metternichska läran
För all tid afsvärja skulle,
Tro på folkens rätt att lefva;
Lofte ock, att, om ej spiran
Rycktes nu utur hans händer,
Skulle ej hans makt förnedras
Till en fångnekts, hvilken hölle
Vakt vid alla fängsels dörrar,
Der man mensklig frihet instängt.

Lättad kände sig omsider
Det betryckta furstehjertat,
Hvarpå morgonstrålar lekte.
Och när ögat upp han slagit,
Såg han idel ljusa bilder,
Jagande på flykten alla
De förvridna, hemska skuggor,
Som våldgästat i hans slottssal.
Ljusast stod der dock gestalten
Af en främling, som var kallad
Att för Österrikes furste
Bli en Daniel, som skall tolka
Andemeningen af häfdens
Domslut: — *Nemesis divina!*

En valdag i Paris om hösten 1869.

Blås friska vind, som så ofta du hven
Kring Frankrikes modiga örnar!
Omtöcknad är luften; gör luften ren,
Att hvar man såge den stötesten,
Mot hvilken Frankrikes ära törnar.
Och stenens namn är Henri Rochefort;
Den midt i brusande svallet står:
Ett svall ur skandalens afgrund.

Blås friska vind, att världen en bild
Får se af figuren i svallet:
En skepnad, på en gång så ömklig och vild,
Så från all ädlare mensklighet skild,
Ej tett sig allt sedan syndafallet.
Der raglar omkring hans sjelfkära min
Ett rusigt löje, hvars glädje är grin,
Som djeflars afund kan väcka.

Blås friska vind, att allt glittergull
Ifrån den syndarn må piskas:
Då qvarstår en mun, väl af väder full,
Men som lyftar intet, slår allting omkull,
Af hvilket ingen, som lefver, förfriskas;
En hand, befläckt af utkastad smuts,
En grefflig gyckelmakares puts,
Som gör krumbugter för pöbeln.

Blås friska vind öfver Frankrikes land
Och red dess sig morgnande sinnen:
Nu sveps det liksom i töcken af sand,
Uppdrifna ifrån de dystra *les Landes*
Och skymmande Frankrikes minnen.
Ej höfves det Frankrikes hugstora folk

Att åt sina känslor utse till tolk
 En lumpenhetens apostel.
 Blås friska vind, till ljungeldar drif
 Långt hellre den gnista, som glöder:
 Ty bättre är kampen på död och på lif
 Än detta eländiga brödrakif,
 Som folkets lifskraft föröder.
 Låt friheten skrifva med eld sin skrift,
 Men ej hon lide, att man med förgift
 Befläckar dess ädla häfder!

Lys Frankrikes sol på valenas dag
 Och gör slut på „Lanternans” dagar,
 Att segren ej blifver ett nederlag,
 Om *den* utväljes att stifta lag,
 Som ej känner till ärans lagar.
 Paris ej sjunke ned till Rochefort,
 Då det på sin fana upphöja får
 Ett namn, som Carnots så herrligt.

Den sjuke herrskaren.

Ren sorlet sjunker i den stora staden,
 Som våg på våg nedstupar från kaskaden
 Att lägga sig på flodens bädd i frid:
 Från torn till torn nu höras ljudligt slagen,
 Som qväfdes under lifvets gny om dagen
 Och först i mörkrets tystnad qvickna vid.

Att natten klyfves, dessa slag beteckna;
 Men brottet blott och oron slagen räkna:
 Den med sitt samvete ej brutit har,

För honom lampan, som i natten drömmar,
Ej mäter sanden, den hans timglas tömmer,
Och bort hans dröm med sorgens vålnad far.

Men andra vålnader så lätt ej flykta:
Hur väg dem visas må af månens lykta,
Orörligt stirra de med dödens blick
Ned på en man, hvars bud förskingrat härar;
Som fruktas än, fast man ej honom ärar,
Och djerft bland faror som bland rosor gick.

På minnens tummelplats hans tanke stannat;
Hört, huru samma hop hans namn förbannat,
Som förr det burit opp med jubelfröjd;
Sett skummet af hans lefnadsström än blänka
I soln af världens skönsta thron, än stänka
Mot stigen af schavottens hemiska höjd.

„Till stora ting ens öde den här ämnat,
Hvars köl i slika bränningar ej remnat,
Och ej i slika bråddjup störtats ned!”
På herrskarns marmoranlete ett löje
Vid denna tanke, mellan harm och nöje,
Liksom en blixst på glaciärer gled.

Ett vildsint gny då når hans spända öra:
„Hvem dristar sig att statens ordning störa?”
Han knappt så sport, då svar han redan fått:
„De äro många, många, som sig mena
Nu hafva samma rätt, du dig allena
Som arfvedel trott ega på din lott”.

„Visst ej blott dig i detta land var unnadt
Att visa, hur man ordning bryta kunnat,
Som man i denna stund det ännu kan;
Men ditt exempel dock är det mest färska

Om ej så vore, skulle du ej herrska;
Ej som ditt helgon ropa „ordning” an”.

„Boulogne och Strassburg du dock ej kan rycka
Från franska kartan; icke undertrycka
Decembers andra blodbegjutna dag:
Från afgrunden till himlen högt de ropa
Och skyhögt vittnesmål emot dig hopa,
Att sjelf du kränkte ordning, ed och lag”.

Ett ögonblick den säkra herrskaranden
Af samma känsla greps, som invid randen
Af bråddjup utan botten griper allt.
Men snart hans vilja segrade, och bunden
Af hennas makt låg tvekan nästa stunden,
Och på sitt öde såg han åter kallt.

„Hvad! Skulle detta öde vågat taga
En väg, som knappast bryts af dikt och saga,
För att min thron uppväga sist med dy?
Om man titaner bringa vill att falla,
Man gudar må till strids emot dem kalla,
Ej drifva dem att för fantomer fly!”

„Att menlöst låta sig till thronen föda
Var för de fleste ju den enda möda,
Hvarmed till thronen de ha styrkt sin rätt:
Men fast min vagga throner stod helt nära,
Var vägen derifrån till kronans ära
Dock lika lång, som den var föga lätt”.

„Ett dylikt tåg mot dylik höjd då faller
Åtskilligt, som sig blindt i vägen ställer,
Der anden gör sig rum för sin mission.
Jag visste, att mig gifven var en sådan:

Att hon ej blefve fylld, var enda vådan;
Hon målet var, ett medel blott min thron”.

„Trots fredens vaggsång, hvarmed man det söfde,
Frankrike kände, att det mig behöfde:
Ty hvad det i mig egde, det förstod.
Det ville ändtligt hämnas och dem tukta,
Som på dess lagrar trampade; och frukta
Dem lära, som svällt opp i öfvermod“.

„Frankrikes örnar öfver gamla världen
Änjo spände vingarne; och färden
Omsider sträckte till Columbi verd.
Det var min största plan: men segrens lycka
Af svindel greps och lät i stoftet rycka
En framtid, buren opp af franska svärd”.

„Från detta håll en blodig skugga stirrar,
Och jemrens rop i tröstlöst vanvett irrar
Kring riket, som i kaos åter brast.
Han var en präktig, alltför fåfång docka,
Som trodde det så lätt en krona plocka,
För att hon vid hans stamträd förr hängt fast”.

„Mig för hans fall likväl man gifver skulden:
Och så det vare; den skall blifva gulden
I häfden, som ej vet af mannamån.
Ju bittrare dock stjernbaneret sveder
Europas fördel, kränkande dess heder,
Dess mer till bifall byts min samtids hån”.

„Ja, när man chiffern af mitt lif lärt fatta,
Man desto högre skall min lefnad skatta:
Dess verkningar i ändlös kedja gå;
Från furstemantlarne den ruskat dammet,

Och blottat svagheter i purpurns sammet;
Men böjda folk den lärt att upprätt stå”.

„Blott lif ger lif; och fast man nära döden
Mig menat re'n, miljoner sina öden
Af denna lifspust trott bero ändå.
Jag otack rönt, men grymt jag vore hämnad,
Om, när min thron i stycken låge remnad,
Rochefort vid sidan af Raspail får rå”.

„Att jag också kunde falla,
Nu förkunnas, som det vore
Något mig än obekant.
Jag dock sett mer än de alla;
Sett den störste ibland store
Störta från Tarpejis brant”.

„På hans majfest vid hans sida,
Fast ett barn då än, jag ställdes;
Och såg honom draga se'n
Att emot Europa strida:
Den, som minnes, hur han fälldes,
Hvad kan väl förvåna den?”

„Allmänt trodd, det går en sägen,
Att af *friheten* begärdes
Då hans fall som offerlam.
Godt! Försökom andra vägen:
Kanske den försmådda värdes
Bli klienten lyckosam”.

„Äfven *han* är värd att hedras,
Främst dock i *la France* bör äras
Mensklighetens fosterland:
Frankrike ej får förnedras;

Högt dess fana måste bäras
Af en mäktig viljas hand!^{*)}

Konung Genserichs jubileum och fall.

Konung Genserich, vandalen —
Hvarje tum, kvarter och alen
En vandal *par excellence* —
Tycker, att det dock omsider
Börjar bli just så'na tider,
Som det på hans tider fanns.

Genserich har hittills legat
I sin graf och bistert tegat,
Fast på tok allt syntes gå:
Brist var visst ej på korpraler,
Men af äkta skrot vandaler
Man bestod sig ganska få.

Nu han gnuggar multna händer,
Då han ser, hur tysken tänder
Käckt på Strassburgs „Münster” eld;
Stolt han känner i det taget
Åter det vandalska slaget,
Som vet gifva stormen mald.

Blott en klåparens bedrifter
Omars voro, då på skrifter
Utan tal han gjorde kol.

---

*) Såsom en sällsam „Witz des Schicksals“ förekommer det, att ofvanstående strofer underkastades typografisk behandling den ödesdigra andra September 1870. (Förf:s not år 1870.)

Men då tyskar kriget föra
Mot historien, hop de röra
Jord och himmel på ett bål!

Genserich förtjust sig gläder,
När han ser, hur sköna städer
Bäddas under stoft och sand.
Hvad i Afrika förloradt
Gick, vandalen ta'r förstoradt
I Europa som sitt land.

Fast vandalens lagrar unna
Tysken ingen ro, ej kunna
De dock grönska lika bält.
Ej förslår ens, om etthundra
Brända städer man skall plundra,
Tills att ock Paris är såldt.

Vandalismen stämpeln tryckte
Först i Rom uppå sitt rykte,
Plundrande det fjorton dar:
När man i Paris fått fira
Dylik fest, Vandaliens spira,
Genserich, du afträdt har.

Den 17 November 1869.

I.

Möte gamla världen stämde
Der dess nya ådra flyter,
Der dess nya pulsar slå:
Barbariet, som dem dämde

Mer än Suez, sig förbyter
Och står helt galant på tå.

Men de gamle Faraoner
Sig i kungagriften vrida,
Mumierna mist sin ro;
Nilens häst drömt om kapsoner,
Hvarmed man skall honom rida,
Se'n man rifvit Suez' bro.

Det var både synd och skada,
Att re'n längese'n blef stungen
Af en orm Kleopatra:
Hvilken drottning vid de glada
Fester skulle Vicekungen
Annars ej i henne ha!

Saladin har nedsänkt lansen,
Lejonhjertas kraft är döder,
Halfmån sig kring korset hängt:
Återställd blir verldsbalansen,
Då mot Sultans arm sig stöder
Eugenie — i andakt sänkt.

Alexander sjelf, hin store,
Om man såge dem, som leka
I hans forna bragders värld,
Ej så lätt för honom vore
På den värdigaste peka,
Der hvaren är *pengar* värd.

Utmaningshandsken från värld till värld
Nu kastas af människoslägtets snille:
Signalen omsider gifs till den färd,
Årtusenden fåfängt anträda ville.

Besegrad ligger den jättekraft,
Som pyramider till lekboll har haft,
Och satt sin musik till memnonsstoden.

Friskt segle du våg från Nordpolens haf
Och med Nilens böljor dig blande,
Och följ dem till Faraos blodröda graf:
Vid morgonens kust sist du strande;
Och har du på färden hållit dig ren,
Förtjenar du väl till grafvård den sten,
Mot hvilken din hjessa slutligt krossas.

Hvems felet än vare, ej blir det ditt fel,
Om Asiens dy på Europa sig välter;
Vi af den sorten fått re'n på vår del
Långt mer, än vår kropp och vår själ försmälter.
I många former florerar dess pest,
Och der den sig smygt eller inträngt som gäst,
Europa blir stältdt på förknappning.

Men våg från Europa, ditt hemland en fläkt
För dig har dock öfrig måhända;
Och när du rätt många kölar har bräckt
Och master vräkt öfverända,
Du återspeglar frihetens ljus,
Och andas frisk luft i träldomens hus,
Och sjunger en sång om menniskovärde.

Transatlantiska telegrafén.

Otaliga vågor stiga
Ur verldshafvets nattliga grund;
Emot hvarandra de kriga

Och bryta hvarje förbund.
När därför starkast de tyckas,
Förbyts deras makt i skum,
Och ner mot djupen de ryckas,
Åt andra lemnande rum.

Och åter leken förnyar
De nykomna böljornas svall,
Som stormar mot rifna skyar
Och reder sitt eget fall.
Dess stolthet yfs på en yta,
Som leker med lif liksom död,
Och der om hvarandra flyta
En nyckfull lycka och nöd.

Men stilla på djupet derunder
Arbetar en högre kraft,
Som skryter ej med sitt under,
Fast ingen like det haft.
Hvad elementerna brutit,
Lösryckande verld ifrån verld,
Nu anden har sammangjutit
I tankens trollande färd.

Transatlantiska telegrafn.

Anmärkningar.

- Sid. 3. *Konungsgrafvarne i Egypten*. „Upptecknad i Rom 1845“. „Skaldestycken“. I. 1851.
- Sid. 3. *Hektor*. I n:o 41 af „Helsingfors Morgonblad“. 1841. — „Skaldestycken“. I. 1851. Denna dikt hörde till en cykel „Hjelteminnen“, som omfattade följande poemer: „Hektor“, „Segrarn och den fogelfrie“, „Hannibal“, „Scipio“, „Hertigen af Ragusa“ samt „Carnot“, (som ingå i detta band), äfvensom „Gustaf Adolf den store“, „Erik Slange“, och „Adlercreutz“, som återfinnas i nionde bandet af Cygnaei samlade arbeten. — Hjelteminnet „Hektor“ är intaget i „Poetisk läsebok för Finlands ungdom“ af K. Collan.
- Sid. 4. *Segraren och den fogelfrie*. „Joukkahainen“. I. 1843. „Skaldestycken“. I. 1851. Andra och tredje afdelningen af denna dikt synas till först hafva nedskrifvits och buro då den gemensamma titeln: „Demostenes“. Se anm. till sid. 3.
- Sid. 16. *Alcibiades*. Hittills otryckt. Dikten anträffades, i dess måhände fragmentariska skick, i en gammal annotationsbok bland Cygnaei qvarlåtenskap och var daterad „Marburg d. 24 Okt.“, sannolikt år 1847, då skalden torde ha besökt sagde ort. — Stycket lär kunna anses höra till det dramatiska fragmentet „Bålet i Phrygien“, (se Cygnaei dramatiska arbeten), ehuru härom intet framgår ur manuskriptet.
- Sid. 19. *Hannibal*. I n:o 31 af „Helsingfors Morgonblad“ för år 1841. „Skaldestycken“. I. 1851. Se anm. till sidan 3. Jemför härmed dikten „Till greve Robert Henrik Reh binder“ (med förf:s disputation „de Hannibale“) i nionde delen af Cygnaei samlade arbeten.

- Sid. 20. *Scipio*. I n:o 49 af „Helsingfors Morgonblad“ för år 1841. „Skaldestycken“. I. 1851. — Se anm. till sidan 3.
- Sid. 21. *Julius Cesar*. Ingick år 1870 i „Skaldestycken“. Senare afd. I. med tillägget: „Författad för några decennier sedan“.
- Sid. 24. *Carnot*. Ingick 1848 i poetiska kalendern „Lärkan“ för år 1849. „Skaldestycken“. I. 1851. Se anm. till sidan 3.
- Sid. 27. *Hertigen af Ragusa*. Ingick i n:o 35 af „Helsingfors Morgonblad“ för år 1841. De fyra sista raderna af detta fragment hafva tillagts från original-manuskriptet till dikten. — Dikten beledsagades vid sitt första framträdande med efterföljande not:

Emedan det är tänkbart, att Morgonbladet har en eller annan läsare, hvilken ännu mindre än undertecknad är hemmastadd uti de geografico-historiska petitesseer, som skyldra uti hosföljande spökelse-historia, utbedja vi oss att i stället för en historisk atlas få inför benägna blickar utkasta en — not, huru föga gifvande den ock må blifva för dem, som vant sig att gå till botten med sakerna. Hertigen af Ragusa, napoleonidiske marskalken Marmont, har, i följd af högst besynnerliga tilldragelser i verlden, landsflyktig från sitt fäderneland, snart i elfva års tid nomadiserat öfver halfva jordklotet. Under dessa färder har han bland annat blifvit god vän med paschan i Egypten (samma herre, hvilken för någon tid sedan jemte sin kuggade son Ibrahim, uti Finlands Allmänna Tidning vördade sin fruktansvärdaste motståndare). Nämnandet af sagde höfvitsman, van att hålla god min i magert spel, slår en beqväm brygga till marskalken Marmonts skuggrike i Ragusa. Denna numera ruttna borg, som, af slaverne bortkastad från det gamla Epidaurus, inkrupt i det innersta af en från Venetianska viken utstött bugt, påtog sig i längst förflutna tider den blygsamma skepelsen af en ihålig skugga, hvars kropp var den „sorella“ som gifvit namn åt sistnämnda vatten. Derjemte trodde den klena fristaten sig förpligtad till den obestridligt löjliga funktionen att i runda tusen år se oföränderligt högtidlig ut. Måhända var det denna grandezza, som fann nåd inför det mest gravitetiska folk på jorden — turkarne. Det vissa är, att de icke aktade för rof att taga den ragusanskt-aristokratiska mikrokosmos under sina vingars speciella hägn. Den österrikiska örnen befriade dem omsider från besväret af denna ömma omvårdnad.

Sid. 29. *Nya ord till en gammal melodi.* Skrefs år 1843 till Marseljäsens toner. Trycktes sannolikt med hänsyn till censurförhållanden först år 1864 i „Skaldestycken“. V.

Sid. 30. *Erin har sorg.* Daterad: Maj 1844. Ingick i „Joukahainen“. II. 1845; i „Ljus och skugga“. I. 1845 samt i „Skaldestycken“. IV. 1857. Denna dikt har Cygnaeus själf öfversatt på prosa till franska språket, efter hvad ett manuskript dateradt: „Paris le 30 Mars 1847“ ger vid handen. Af mer än en anledning vore det af intresse att meddela denna öfversättning, men då densamma i betänklig mon lider af ovanliga och oriktiga konstruktioner, anse vi oss böra här som prof intaga endast följande strofer, de förfriaste i stycket:

Erin est en deuil.

Alors le monde vit pour la première fois clairement l'enfant d'Irlande, terrassé sur ses riches champs, pauvre comme l'avare sur les moneaux de son or, et on voyait Erin souffrir avec résignation un deuil plus que humain.

Et sa voix qui se brise contre les voutes du cha-
chot pourrait pourtant avec un seul souffle exciter une
commotion dans l'âme de l'Irlande. Sa voix a cependant
une puissance bien plus grande encore, elle peut apai-
ser le tremblement excité par le deuil d'Erin.

Mais aujourd'hui un mortel a enlevé au glaive sa
force brutale en rendant une puissance plus imposante
aux vraies armes de l'âme: aux paroles. Leur victoire
a été remportée aujourd'hui comme jadis pour toute la
terre dans la demeure du deuil des opprimés.

Le heros qui en prophète a compris le premier l'usage de ces armes de l'âme, dédaignées par les puissants. Il se sent encore au fond de son cachot plus calme et plus à l'abri que bien d'autres qui de leur sceptre ont créé le deuil de leurs peuples.

— — — — —

Sid. 34. *Lord Byron*. Daterad: Venedig i November 1844. Tryckt i „Ljus och skugga“. II. 1846 samt i „Skaldestycken“. II. 1857, då poemets sista strof åtföljdes af följande not:

Britterne, energiske i sin harm, likasom i allt annat, jäfvade efter lord Byrons bortgång den vackra läran: „grafven allt förliker“ och utestängde hans stoft från Westminster-Abbeys „Poets corner“. Äfven hans bildstod, förfärdigad af Thorwaldsens mästarehand, var länge utsatt för mycken smälek och lærer ej ens ännu vara kommen rätt till heders. Grekerne deremot ärade hans hjerta, som intill dödsminuten klappade våldsamt för deras frihet, med en mausolé i Missolunghi, der han d. 19 April 1824 uppgaf sin anda midt bland frihetskrigets lågor.

Sid. 40. *Arthur Goergeys nyårsnatt*. Skrifvet omkr. år 1850. Tryckt i „Skaldestycken“. V. 1864. Se noten på sidan 40.

Sid. 47. *Europa betalar en gammal hedersskuld*. „Joukahainen“. VIII. 1879.

Sid. 50. *Folkets man*. „Skaldestycken“. I. 1851.

Sid. 53. *Till Arnold Ruge*. „Ljus och skugga“. II. 1846. „Skaldestycken“. IV. 1857.

Sid. 56. *Kejsarn*. Skrefs antagligen år 1842. „Ljus och skugga“. I. 1845. „Skaldestycken“. IV. 1857.

Sid. 60. *Till Victor Hugo*. Skrifvet i Paris om våren 1844. Tryckt i „Ljus och skugga“. I. 1845, som inledningsstycke, samt i „Skaldestycken“. IV. 1857.

Sid. 64. *Den gamle kristne skalden*. Torde ha nedskrifvits under förf:s första besök i Paris. Tryckt i „Skaldestycken“. IV. 1857.

Sid. 66. *Arftagerskan af Sapphos lyra*. Dikten författad i Frankrike. „Ljus och skugga“. I. 1845. „Skaldestycken“. IV. 1857.

- Sid. 70. *Alphonse de Lamartine*. Skrefs för konstnärsgillet årsfest den 5 Februari 1870. „Skaldestycken“. Senare afd. I. 1870.
- Sid. 76. *Försoningskapellet*. „Skaldestycken“. 1851.
- Sid. 77. *Fria fantasier vid och öfver obeliken*. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 79. *Seinens öfversvämning*. Under titel: „Flodens öfversvämning“ i „Ljus och skugga“. I. 1845. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 82. *Vålnaden*. „Ljus och skugga“. I. 1845. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 85. *Slösarinnan*. „Ljus och skugga“. I. 1845. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 88. *Den anklagade*. „Ljus och skugga“. I. 1845. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 90. *Brännoffret*. Skrifvet i Florenz 1845. „Ljus och skugga“. II. 1846. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 94. *En julqväll i Paris*. Från år 1843. „Skaldestycken“. IV. 1857. Se för öfrigt noten på sidan 94. Då dikten år 1857 trycktes, angafs den vara ett fragment. En del af manuskriptet finnes ännu i behåll, hvarur i denna upplaga tillagts till sidan 97 det stycke, som börjar med orden: „Vi hafva också våra drömmar, vi.“
- Sid. 99. *Nattbetraktelser vid slottet Clugny*. Stycket påbegyntes om vintern 1844 och fullbordades i September 1870. Tryckt i „Skaldestycken“. Senare afd. I. 1870.
- Sid. 101. *Runoskalden ute*. Tryckt år 1844 i kalendern „Necken“ för 1845. „Ljus och skugga“. I. 1845. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 106. *Dödsbetraktelser*. „Ljus och skugga“. I. 1845. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 110. *Främlingens hem*. Sannolikt från år 1844. „Ljus och skugga“. I. 1845. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 112. *Målskjutningens i Basel sista qväll*. Skrefs år 1844. „Joukahainen“. III. 1844. „Skaldestycken“. I. 1851.
- Sid. 113. *Geijer kommer!* Påbegynt i Montpellier 1846, fullbordadt 1857. „Skaldestycken“. IV. 1857. Se för öfrigt noterna på sidorna 113 och 117.
- Sid. 117. *Till Fogelberg*. Dateradt Rom den 19 November 1845. Tryckt i „Ljus och skugga“. II. 1846. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 125. *Främlingen på egen strand*. „Ljus och skugga“. II. 1846. „Skaldestycken“. IV. 1857.

Från åren 1844 och 1845, såsom närmare framgår ur nedanstående anmärkning, hvilken skalden år 1857 fogade

till dikten. På detta ställe bör omnämnas, att Cygnaeus, då han i fjerde delen af sina „Skaldestycken“ i en samlad upplaga utgaf sina under resan 1843—1847 författade dikter, af hvilka flertalet redan ingått i hans „Wandringsbilder“, „Ljus och skugga“, I och II, indelade samlingen i tvänne „häften“, hvartdera benämndt „*Derute*“, det förra med motto af Tegnér:

„Nu är det höst:

Stormande häfver sig hafvets bröst;

Men ack, huru gerna jag sute

Ändå derute;“

det senare inleddes åter af Runebergs ord:

„Hvilken förtrollning hvilat på Norden?

Den, som från Södern längtar,

Han längtar till himlen.“

Det är på dessa häftens gemensamma rubrik närmast följande rader syfta. „Anmärkningen“ lyder som följer:

Om något bland de i denna samling intagna stycken gör skäl för sin plats under den allmänna rubriken: „*derute*“, så är det „Främlingen på egen strand“. Väl hade det varit möjligt, att den allmänna ledande idén, som genomgår poemet, kunnat uppstå äfven på annan grund än lokalen för dettas handling; och de sensationer, hvaraf idén lifvades och värmdes, behöfde jag lika litet uppsöka i Venedig, som den från sin thron nedstötta Hafsdrottningens nuvarande tillstånd var egnadt att verka upplifvande, i vanlig mening, på själ och sinne. Men sjelfva utförandet af detta skaldestycke skulle i alla fall ingenstädes utom i Venedig hafva gestaltat sig så, som fallet nu blifvit. I denna dikt förekommer knappt ett enda karakteristiskt drag, som ej haft sitt motiv i författarens personliga varseblifvande på stället. Så är t. ex. scenen i därhuset på S:t Servilios ö en remiscens af de stora gester, hvarmed en bland dess olycklige invånare fordrade de öfriges underdåniga hyllning, emedan han vore deras allsväldige herre och kejsare Frans II. Äfven sjelfva

den första konceptionen af stycket föranleddes derigenom, att förf. blef vittne till en ynglings gång till schavotten på samma Piazzetta — troligen var också ställningen ännu densamma — der Silvio Pellico och Maroncelli tjugutvå år förut fått blicka ned på det folk, för hvilket deras ungdomsdrömmar hade svärmat och de sjelfva uppoffrat sig.

Poemet påbegyntes 1844 mot årets slut i Venedig och fulländades i Rom om våren året derpå. Det var en synnerlig lycka för förf., att han, medan detta arbete fortfor, ännu icke hade hunnit göra bekantskap med styckets förnämsta historiska hjelte, Silvio Pellico, som jag dittills kände blott genom hans sentimentala berättelse om den djefvulska fångenskap, han uthärdat. Kort derefter blef han min närmaste granne i den eviga staden, och genom min gode vän och gynnare, den verldsbekante pater Teiner erhöill jag tillträde hos honom, hvars broder innehade det högsta embetet i jesuiternes sardinska fördelning och som sjelf hörde till deras adepter. Hemfallen med själ och kropp i desses våld och dessutom despotiskt regerad af ett gammalt, högförnämt kvinligt helgon samt djupt nedtryckt till sinnet, hade Pellico föga varit egnad att inspirera den värma, hvarmed han i sången blifvit skildrad. Förgäfves invände förståndet, att en man, som hade lidit, hvad han fått uthärda, knappt nog kunde vara annat än denna nedstämda, misstrogha, slutna personlighet, som visade sig för författaren, hvilken med öppet hjerta och varmaste deltagande och aktning gick honom till mötes. Och det sorgliga intrycket förminskades ingalunda deraf, att hans ännu kvarlevande forne ungdomsvänner, såsom t. ex. Manzoni, hvilken jag hade sett innesluten i sitt dystra, men ståtliga palats uti Milano, tedde sig lika melanholiska och andeligen lemlytta som Pellico. Endast den ädle Berchet och ännu mera hans själshöga väninna,

markisinnan Arconati Visconti, hade räddat känslan af sitt människovärde och af sin menckliga kraft. Förf. uppfyller en ljuf pligt, då han nu omsider offentligent åt denna sannt nobla qvinna hembär uttrycket af sin djupaste högaktning och af sin tacksamhet för det storsinnade förtroende, hvarmed hon i Pisa tömde sitt ädla hjertas sorger och förhoppningar i främlingens, när hon såg, att han förmådde sentera dessa. Sannolikt skall dock denna sena hyllningsgård ingenstädes finna henne mera på jorden, som hemsökt så hårdt hennes för det herrliga Italiens väl med qvinlig känslighet och med manlig styrka klappande barm; och äfven om hon icke gått bort ännu till den eviga fridens hem, nås hon väl ändock ej af en röst från detta hyperboreiska land.

Då förf. grundat sitt poem på åskådning af Venedigs lokala förhållanden och på studium af dess historiska, vore väl en icke alldeles ringa sakkännedom åt samma håll outhärlig äfven för läsaren. En sådan kan likväl omöjligen förutsättas vara hos oss allmänare utspridd, hvadan jag måste befara, att mer än ett ställe, i och för sig sjelft ingenting mindre än otydligt, torde synas dunkelt för dem, som, ändock de hafva de skarpsyntaste ögon, icke för tillfället rätt kunna sig deraf begagna. Förklarande noter vore således behöfliga i mängd för att göra stycket så populärt, som en predikan, den man redan många gånger haft nöjet åhöra. Men sjelfva mängden af de upplysningar, som borde meddelas, gör deras framläggande i form af noter, i vidd öfverstigande textens omfång, föga lämpligt; och ett urval bland sådana möter ännu större svårighet, emedan detta val skulle erfordra en siareförmåga, hvilken en vanlig dödlig ej har rätt att tilltro sig. Hvad som för den ene läsaren kan synas en ytterst svårlöst gåta, kunde ju för den andre tyckas lättfattligt som vigten af hans egen betydelse för verlds-

alltet. För den ene är ju sjelfva Markustorget och dess lejon nästan ett *terra incognita* och ett „apokryfiskt“ djur! den andre känner deremot till och med „Tiomannarådet“ och de „Tres“ på sina fem fingrar, liksom hade han ett halft sekel sjelf deltagit uti dessas mysteriösa förhandlingar; och denne skulle således med allt skäl upptaga hvarje upplysning om ämnen, angående hvilka han kunde gälla som ett orakel, såsom oförlätlig impertinens. I det jag undandrager mig vådan af en så oförtjent tillvitelse från dylika håll, hoppas jag, att de, som ej haft lyckan lära känna Venedig fullt lika nära, måtte genomlöpa dikten ungefär så, som vi alla stundom farit fram, omgifna af landskaper, vid hvilka vi icke kunnat uppehålla oss för att i detalj anställa undersökningar om deras särskildta förhållanden och beskaffenhet, men som likväl skänkte främlingen nöje för de vexlande utsigters skull, dem de utbredde för hans förbiilande blickar.

-
- Sid. 154. *Snön i Florenz*. Sannolikt från år 1845. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 159. *Till Adelaide Ristori*. Skrefs sannolikt år 1844. „Ljus och skugga“. II. 1846. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 162. *Den döende fäktaren*. Dikten torde ha blifvit författad under skaldens vistelse i Rom 1845, ehuru den ej trycktes tidigare än 1857 i fjerde bandet af Cygnaei „Skaldestycken“.
- Sid. 166. *Månens blick på den eviga staden*. Skrifven i Aricia år 1845. „Skaldestycken“. IV. 1837.
- Sid. 166. *Vid romargrafvarne*. Skrifven i Rom 1845. Förut otryckt.
- Sid. 167. *Sägner om jättarne*. Diktades i Rom i Februari år 1845. „Ljus och skugga“. II. 1846. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 168. *Grannarne*. Sannolikt skrifven i Rom år 1845. „Ljus och skugga“. II. 1846. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 170. *Vår i våren*. Skrifven i Tivoli år 1845. „Ljus och skugga“. II. 1846. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 171. *Med och mot*. Rom år 1845. „Ljus och skugga“. II. 1846. „Skaldestycken“. IV. 1857. Denna dikt hade, kunde man anse, bordt intagas i tredje delen af Cygnaei lyriska

- dikter, men torde dock rättast här hafva sin plats, då poemet är författadt i utlandet.
- Sid. 173. *Förslag till verldseröfring*. „Ljus och skugga“. II. 1846. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 175. *Ruinen*. „Ljus och skugga“. II. 1846. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 176. *Vintergästen i Palermo*. Skrifvet hösten år 1845 i Neapel, publiceradt 1848 i kalendern „Necken“ för 1849. „Skaldestycken“. I. 1851. — „Vintergästen i Palermo“ var kejsar Nikolai I:s gemål, Alexandra Feodorovna.
- Sid. 178. *Söder och Nord*. Diktades i Neapel år 1845. Tryckt i „Ljus och skugga“. II. 1846, samt i „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 180. *Vändkretsen*. Skrifvet i Messina 1845. „Ljus och skugga“. II. 1846. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 182. *Tag bort Italien!* Skrefs i Neapel på hösten år 1845. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 183. *Vågen*. „Ljus och skugga“. I. 1845. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 186. *De försvunna*. „Ljus och skugga“. I. 1845. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 189. *Sorgens eko i fjerran*. „Ljus och skugga“. I. 1845. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 191. Ett eko så ur djupet af mitt hjerta o. s. v. Läsaren jemföre med denna strof Cygnaei beslägtade ungdomsdikt: Du helga aning! sid. 286 i sjunde bandet af detta verk.
- Sid. 191. *Främlingen från södern*. Skrefs år 1842 och publicerades till först år 1848 i kalendern „Necken“ under rubrik „Till Franzén“. Sedermera i „Skaldestycken“. I. 1851.
- Sid. 195. *Är du ej lycklig?* Skrefs i Palermo, sommaren 1845. „Ljus och skugga“. I. 1846. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 198. *Verldsspråket*. „Ljus och skugga“. II. 1846. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 200. *Förklaring*. „Ljus och skugga“. II. 1846. „Skaldestycken“. IV. 1857.
- Sid. 201. *Fyrbåken*. Torde vara diktad omkr. år 1860. „Skaldestycken“. V. 1864.
- Sid. 204. *På egen strand*. Sannolikt från början af 1860-talet. „Skaldestycken“. V. 1864.
- Sid. 205. *Testamentet*. Trycktes första gången år 1848 i „Joukahainen“, III, samt bar då tillägget „Vid underrättelsen om erkebiskop Wallins död“. (J. O. Wallin afled den 30 Ja-

nuari 1839.) Dikten ingick sedermera i „Skaldestycken“. I. 1851.

Sid. 207. *Almqvist*. Dikten upplästes vid Konstnärsgillet i Helsingfors möte den 3 November 1866. „Skaldestycken“. Senare afd. I. 1870.

C. J. L. Almqvist afled den 26 September 1866 i Bremen. Han hade vid 1865 års magister-promotion i Upsala egt rätt att, enligt häfdvunnen sed, emottaga jubel-magister-kransen.

Sid. 210. *Konung Carl XV*. Med anledning af konung Carl XV:s fränfälle den 18 September 1872 skrefs denna dikt för konstnärsgillet årsfest den 4 Februari 1873 och upplästes vid sagde tillfälle.

Sid. 212. *Den 11 November 1859*. „Skaldestycken“. Senare afd. I. 1870.

Sid. 214. *Konung Johan utan land och hans efterträdare*. Diktsamlingen „Axet“ 1867. „Skaldestycken“. Senare afd. I. 1870.

Sid. 217. *Den vilda jagten*. „Skaldestycken“. Senare afd. I. 1870. Cygnaeus ämnade först benämna denna dikt än: „Mötet vid Dannevirke“, än: „Nemesis divina“, än åter: „Ett möte, som ej blef af“.

Sid. 218. *Midsommaren 1866*. Skrefs sannolikt år 1866. „Skaldestycken“. Senare afd. I. 1870.

Sid. 221. *Nemesis divina*. „Skaldestycken“. Senare afd. I. 1870.

Sid. 226. *En valdag i Paris om hösten 1869*. Författadt i November 1869. „Skaldestycken“. Senare afd. I. 1870.

Sid. 227. *Den sjuke herrskaren*. Skrifvet om hösten 1869. „Skaldestycken“. Senare afd. I. 1870.

Sid. 232. *Konung Genserichs jubileum och fall*. „Skaldestycken“. Senare afd. I. 1870.

Sid. 232. *Den 17 November 1869*. „Skaldestycken“. Senare afd. I. 1870.

Sid. 235. *Transatlantiska telegrafan*. „Skaldestycken“. Senare afd. I. 1870.

ÅTTONDE BANDETS

INNEHÅLL:

	Sid.
Konungsgrafvarne i Egypten	3
Hektor	3
Segraren och den fågelfrie	4
Alcibiades	16
Hannibal	19
Scipio	20
Julius Cäsar	21
Carnot	24
Hertigen af Ragusa	27
Nya ord till en gammal melodi	29
Erin har sorg	30
Lord Byron	34
Arthur Goergeys nyårsnatt	40
Europa betalar en gammal hedersskuld	47
Folkets man	50
Till Arnold Ruge	53
Kejsarn	56
Till Victor Hugo	60
Den gamle kristne skalden	64
Arftagerskan af Sapphos lyra	66
Alphonse de Lamartine	70
Försoningskapellet	76
Fria fantasier vid och öfver obelisken	77
Seinens öfversvämning	79
Vålnaden	82
Slösarinnan	85

Den anklagade	88
Brännoffret	90
En julqväll i Paris	94
Nattbetraktelser vid slottet Clugny	99
Runoskalden ute	101
Dödsbetraktelser	106
Främlingens hem	110
Målskjutningens i Basel sista qväll	112
Geijer kommer!	113
Till Fogelberg	117
Främlingen på egen strand	125
Snön i Florenz	154
Till Adelaide Ristori	159
Den döende fäktaren	162
Månens blick på den eviga staden	166
Vid romargrafvarne	166
Sägner om jättarne	167
Grannarne	168
Vår i våren	170
Med och mot	171
Förslag till verldseröfring	173
Ruinen	175
Vintergästen i Palermo	176
Söder och Nord	178
Vändkretsen	180
Tag bort Italien!	182
Vågen	183
De försvunna	186
Sorgens eko i fjerran	189
Främlingen från Södern	191
Är Du ej lycklig?	195
Verldsspråket	198
Förklaring	200
Fyrbåken	201
På egen strand	204
<hr/>	
Testamentet	205
Almqvist	207
Konung Carl XV.	210
Den 11 November 1859	212

Konung Johan utan land och hans efterträdare	214
Den vilda jagten	217
Midsommaren 1866	218
Nemesis divina	221
En valdag i Paris om hösten 1869	226
Den sjuke herrskaren	227
Konung Genserichs jubileum och fall	232
Den 17 November 1869	233
Transatlantiska telegrafan	235
Anmärkningar	237

FREDR. CYGNÆI SAMLADE ARBETEN

utgifvas i häften om fem ark. Utgifningen skall fortgå regelbundet, dock så att icke flera än omkring tio häften årligen lemna trycket. Subskriptionspriset är beräknadt så lågt som möjligt eller till 1 mark 25 penni per häfte. Subskription, som är bindande för hela verket, emottages hos alla bokhandlare i landet.

Nu utkomna delar af arbetet äro följande:

Historiska arbeten: I. 1—4 hft. II. 1—5.

Literatur-historiska och Blandade arbeten: I. 1—5 hft. II. 1—5 hft.

Poetiska arbeten. I. 1—4 hft. II. 1—3. hft

G. W. Edlund,

Förläggare

E. Nervander,

Redaktör

af

Fredr. Cygnaei Samlade Arbeten.